

กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ในนวนิยายแปลเรื่อง ขอตัวหนึ่งใบ
กลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ในนวนิยายแปลเรื่อง
ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

VIETNAMESE CULTURAL TERMS: STRATEGIES FOR TRANSLATION INTO THAI
IN NOVELS TICKET TO CHILDHOOD AND OPEN THE WINDOW, EYES CLOSED.

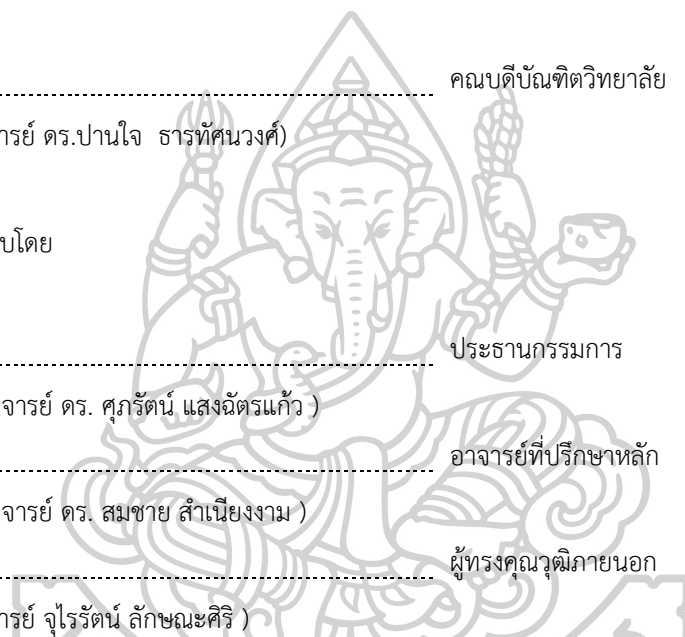
A Master's Report Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Arts (Thai for Career Development)
Department of THAI
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ในนวนิยายแปลเรื่อง ขอดตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง
โดย	โตน บุ่ม ทู เหื่อง
สาขาวิชา	ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สำเนียงงาม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)	
พิจารณาเห็นชอบโดย	
.....	ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สำเนียงงาม)	
.....	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ)	

57208314 : ภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

คำสำคัญ : การแปล, คำทางวัฒนธรรม

นางสาว โตน บุษย์ ทู เพื่อ: กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ในนวนิยายแปลเรื่อง ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สำเนียงงาม

การศึกษาเรื่อง กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ในนวนิยาย ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตาเปิดหน้าต่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย และศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมโดยได้เก็บข้อมูลคำทางวัฒนธรรมจากนวนิยายสองเรื่องคือขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง

ผลการศึกษาวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจำนวน 278 คำ พบว่ามีกลวิธีการแปล 6 กลวิธีเรียงตามความถี่จากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้แก่ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น และ กลวิธีการแปลแบบผสม

ในการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมพบว่า วัฒนธรรมเวียดนามและไทยมีทั้งเหมือนหรือคล้ายคลึงกันและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันได้แสดงผ่านกลวิธีการแปล 3 กลวิธีได้แก่ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท ส่วนวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่แตกต่างกันได้แสดงผ่านกลวิธีการแปลแบบผสม กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท และ กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

57208314 : Major (Thai for Career Development)

Keyword : translation, cultural terms

MISS TON BUI THU HUONG : VIETNAMESE CULTURAL TERMS: STRATEGIES FOR TRANSLATION INTO THAI IN NOVELS TICKET TO CHILDHOOD AND OPEN THE WINDOW, EYES CLOSED. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR SOMCHAI SUMNIENGGAM, PH.D.

This research aims to study the strategies of Vietnamese cultural terms into Thai and study the culture of Vietnam and Thailand through the strategies of translation. The data of this research is collected from 2 Vietnamese novels Cho toi xin mot ve di tuoi tho (Give me a ticket to the childhood) and Vua nham mat vua mo cua so (Open the window, eyes closed) and their Thai version translated by Montira Rato

The study found that there are 6 main strategies to translate Vietnamese cultural terms into Thai: literal translation, lexical translation, generic- specific words, ellipsis, translate into other things and mixed strategies.

As for the Vietnamese and Thai culture through strategies to translate Vietnamese cultural terms into Thai, Vietnamese and Thai have similar and different culture. The literal translation, lexical translation and generic-specific word show the similar culture. The mixed strategies, generic-specific word, lexical translation show the different culture.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม ที่เอาใจใส่ ดูแล
กรุณาเสียสละเวลาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขสารนิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว ประธานกรรมการ
สอบสารนิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาเสียเวลาให้
คำแนะนำ ข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนตรวจแก้สารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุก
ท่านที่ได้ให้ความรู้และให้คำแนะนำเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกรักภาษาและวัฒนธรรมยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานในภาควิชาภาษาไทยปัจจุบันตะวันออก คณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากรที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอบคุณเพื่อน ๆ หลักรัฐบาลภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ ที่คอยให้ความเมตตาใจดีแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวที่อยู่ข้าง ๆ ส่งเสริม สนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง
ขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่คอยเป็นแรงผลักดันและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำสารนิพนธ์
ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ดี

โตน บุษู หู เห็อง

สารบัญ

	หน้า
.....	ง
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
.....	ช
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐาน.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7

ทฤษฎีการแปล	7
ประเภทคำทางวัฒนธรรม	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ข้อมูลเกี่ยวกับนวนิยาย ผู้แต่ง และ ผู้แปล	18
บทที่ 3 กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย	22
1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว.....	23
2. กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย.....	28
3. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท.....	34
4. กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล.....	39
5. กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น.....	41
6. กลวิธีการแปลแบบผสม.....	43
บทที่ 4 วัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปล.....	54
1. วัฒนธรรมเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน.....	54
2. วัฒนธรรมต่างกัน.....	68
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการศึกษา.....	75
อภิปรายผลการศึกษา.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	82
.....	84
รายการอ้างอิง.....	84
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก.....	87
ภาคผนวก ข.....	103
.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สำคัญที่สุดของมนุษย์เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดและถ่ายทอดความรู้ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นภาษาทุกภาษาล้วนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน เนื่องจากภาษาเป็นวัฒนธรรมบันทึกและถ่ายทอดวัฒนธรรมเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในแต่ละสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทัศนคติความคิดความเชื่อและค่านิยมของมนุษย์ การศึกษาภาษาในแง่มุมต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง (วุฒิชัย กิมจิ, 2555)

ภาษาทุกภาษาย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งสิ้น ไม่มีภาษาสองภาษาใดในโลกที่เหมือนกันตรงกันทุกประการ แต่ละภาษาย่อมมีคำศัพท์ ไวยากรณ์ และโครงสร้างประโยคเป็นของตัวเอง ลักษณะประจำชาติเช่น วัฒนธรรม เป็นเรื่องที่ปรากฏให้เห็นได้ในภาษาของประเทศนั้น ๆ คำศัพท์ ไวยากรณ์ คำสแลง สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบ การนับเลข การทักทาย สิ่งต้องห้าม และการนับญาติ ล้วนเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ ว่าแตกต่างไปกับชาติอื่นอย่างไร (Kamal P. Malla, 1987) เช่น ในประเทศต่าง ๆ ในเอเชียจะมีคำเรียกข้าวหลากหลาย เนื่องจากข้าวเป็นพืชที่เป็นอาหารสำคัญของคนเอเชียเช่นในภาษาเวียดนามมีคำว่า lúa (ต้นข้าว) gạo (ข้าวสาร) cơm (ข้าวสุก) phở (ฟางข้าว) thóc (ข้าวเปลือก) cốm (ข้าวเม่า) trấu (เปลือกข้าว) หรือ ประเทศที่มีทะเลทรายจะมีคำเรียกทรายเป็นจำนวนมาก

ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสารได้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารระหว่างประเทศที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน ดังนั้นการแปลจึงมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูล วัฒนธรรม และ การสื่อสาร

การแปล เป็นกระบวนการที่เอาถ้อยความที่เขียนด้วยภาษาหนึ่งไปแทนที่ถ้อยความที่เขียนด้วยอีกภาษาหนึ่ง (ปราณี บานชื่น, 2523) การสื่อสารความหมายโดยการแปลนั้น ผู้อ่านเป็นผู้รับสาร ซึ่งแสดงโดยตัวสื่อ (คือภาษา) ซึ่งเป็นคนละชุดกับที่ผู้ส่งสารคนแรก หรือผู้เขียนต้นฉบับใช้ภาษาทั้งสองภาษา (ภาษาของต้นฉบับและภาษาของฉบับแปล) นับเป็นผลิตผลของมนุษย์ต่างสังคมซึ่งมีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ทักษะคติ ความเชื่อ และการมองสิ่งต่าง ๆ ที่แวดล้อมตนต่างกัน ลักษณะและระบบของภาษาทั้งสองจึงแตกต่างกันจะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของสังคมทั้ง 2 นั้น ดังนั้นการนำเอาภาษาอีกภาษาหนึ่งมาสื่อความหมายทั้งหมดของต้นฉบับจึงต้องมีการปรับบทแปลบ้าง ไม่ว่าจะเป็นการแปลที่มีลักษณะตรงตัวหรือการแปลเอาความ ทั้งนี้เพื่อให้บทแปลนั้นสามารถสื่อความหมายให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสามารถสร้างการตอบสนองในตัวผู้อ่านงานแปลได้ใกล้เคียงกับปฏิกิริยาของผู้อ่านต้นฉบับ

ปัจจัยทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะคำทางวัฒนธรรมเป็นความท้าทายสำหรับนักแปลทุกคน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมในนวนิยาย ซึ่งเป็นสื่อบันเทิงคดีร้อยแก้วที่สามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเห็นถึงวิถีชีวิต และสภาพสังคม ของกลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ ผ่านทางพฤติกรรมของตัวละครที่ผู้เขียนแต่งขึ้น นวนิยายจึงถือเป็นเครื่องมือสื่อสารทางวัฒนธรรมของคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่ง (สตรีรัตน์ ไกรอ่อน, 2556)

ในกระแสประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ประเทศในอาเซียนมีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันมากขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ภาษา และ รวมถึงวัฒนธรรมอีกด้วยซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขของเหล่าประเทศที่อยู่ในประชาคมอาเซียน จึงมีการแปลวรรณกรรมสำคัญ ๆ ของไทยและเวียดนามมากขึ้น

ก่อนหน้านี้ คนไทยจะรู้จักเวียดนามผ่านวรรณกรรมแปลที่เกี่ยวข้องกับสงคราม การเมือง เช่น เรื่องสั้นของนามกาว บันทึกของตั้ง ถู่ เจิม ด้วยปัญญาและความรัก ทางต้น ฯลฯ ระยะเวลาหลังเริ่มมีการแปลวรรณกรรมเวียดนามเป็นภาษาไทย ที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะวรรณกรรมเยาวชน

นวนิยายเรื่อง “Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ” ของ Nguyễn Nhật Ánh และ “Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ” ของ Nguyễn Ngọc Thuần เป็นวรรณกรรมเยาวชนสองเรื่องที่ได้รับคามนิยมเป็นอย่างดีจากผู้อ่านและนักวิจารณ์วรรณกรรมในเวียดนามและเป็นหนังสือที่มียอดขายสูง และได้รับรางวัลจำนวนมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลงานเขียนวรรณกรรมสำหรับเยาวชนยอดเยี่ยม ในปี 2004 หนังสือดีเด่นในปี 2009 และรางวัลซีไรต์ในปี 2010 นวนิยาย 2 เล่มนี้มีผู้นำไปแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ภาษาสวีเดน และ ภาษาไทยซึ่งมนธิรา ราโทเป็นผู้แปลฉบับภาษาไทย

นวนิยายสองเล่มนี้เป็นการเล่าเรื่องชีวิตวัยเด็กของตัวละครเด็ก 2 คนชื่อ หมุย อายุ 8 ขวบ (ในเรื่องขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก) และ หยุ่ง อายุ 10 ขวบ (ในเรื่อง ปิดตา เปิดหน้าต่าง) ที่อาศัยอยู่ในชนบทของประเทศเวียดนามซึ่งจะทำให้เห็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนเวียดนาม จึงถือเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมเวียดนามได้เป็นอย่างดี

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยพบว่า มีการศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเป็นจำนวนมาก อาทิ ณิชชา กลิ่นขจร (2544) ได้ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลตำราอาหารไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาดำราอาหาร SPICY THAI CUISINE” สตรีรัตน์ ไกรอ่อน (2556) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน” ศศิ เอาทารยกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษากการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายใต้ภาพของภาพยนตร์ไทย” พรรณี ภาระโภชน (2555) ได้เขียนบทความเรื่อง “การแปลคำศัพท์ทางวัฒนธรรมในนวนิยายเรื่อง Memoirs of a Geisha” หนึ่งฤทัย ลาที (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากหนังสือเรื่องแอดแลนติก มหาสมุทรข้ามกาลเวลา” เป็นต้น แต่ยังไม่มีการศึกษากการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยมาก่อน จึงคิดว่า ถ้าหากมีการศึกษากการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เรียนภาษาไทยและภาษาเวียดนามในการศึกษาภาษา วัฒนธรรม และการแปลเป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยในนวนิยายแปล
ของตัวโน้ตกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของประเทศเวียดนามและประเทศไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทาง
วัฒนธรรม

สมมติฐาน

1. ด้านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย มีการใช้กลวิธีการแปล
แบบตรงตัวมากที่สุด
2. ความหมายและกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมทำให้เห็นวัฒนธรรมและสังคมของประเทศ
เวียดนามและประเทศไทยที่มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะข้อมูลคำทางวัฒนธรรมในนวนิยายสองเรื่อง คือ ขอตัวหนึ่งใบ
กลับไปสู่วัยเด็ก (พ.ศ.2554) และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง (พ.ศ.2556) แปลโดย มนธิรา ราโท
สำนักพิมพ์ในเครืออนามิบุ๊คส์ เทียบกับต้นฉบับเรื่อง Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ
และ Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ ฉบับพิมพ์ปี ค.ศ. 2015 ประพันธ์โดย Nguyễn
Nhật Ánh และ Nguyễn Ngọc Thuân สำนักพิมพ์ Tré
2. ผู้วิจัยจะศึกษาคำทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม และ วัฒนธรรมทางภาษา ซึ่ง
ในวัฒนธรรมทางภาษานั้น ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะคำเรียกสี คำอุทาน และ สำนวน และไม่
ศึกษาคำสรรพนามเนื่องจากว่าคำสรรพนามมีจำนวนมากและควรศึกษาแยกต่างหากเพื่อ
ประโยชน์ในการเรียนรู้

นิยามศัพท์

จากการศึกษาการแบ่งประเภทวัฒนธรรมของไนดา ในงานวิจัยนี้ **คำทางวัฒนธรรม** หมายถึง คำหรือกลุ่มคำที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของคนในสังคมเวียดนามไม่ว่าจะเป็น ชื่อเรียกวัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการดำรงชีวิต เช่น เครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร หรือ ตึก อาคารต่าง ๆ (วัฒนธรรมทางวัตถุ) ค่านิยม ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี รูปแบบการดำเนินชีวิต และ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ (วัฒนธรรมทางสังคม) รวมไปถึงคำเรียกสี คำอุทานและสำนวน (วัฒนธรรมทางภาษา)

ข้อตกลงเบื้องต้น

การนำเสนอผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยจะนำคำทางวัฒนธรรมภาษาเวียดนาม พร้อมคำอธิบายความหมายของผู้วิจัยโดยใช้ตัวเอน และคำแปลเป็นภาษาไทยของผู้แปลใส่ในตาราง หลังจากนั้นอธิบายไว้ด้านล่างของตาราง

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษา กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยในนวนิยายเรื่อง ขอดตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง ผู้วิจัยจะดำเนินงานวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปล กลวิธีการแปล วัฒนธรรม และ นวนิยายสองเรื่องที่จะนำมาศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน และ ผู้แปล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา
2. รวบรวมคำทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในต้นฉบับภาษาเวียดนาม และ คำแปลของคำทางวัฒนธรรม นั้น ๆ ในฉบับแปลภาษาไทย
3. ศึกษาและจัดกลุ่มกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมที่ได้เก็บข้อมูลไว้ การหาความหมายของคำทางวัฒนธรรมภาษาเวียดนามและภาษาไทย ผู้วิจัยอาศัยความเป็นเจ้าของภาษาเวียดนาม ประกอบกับการค้นหาความหมายคำในพจนานุกรม และ แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็น

เอกสารและสื่อออนไลน์เพื่อให้ได้ข้อมูลความหมายได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือมากที่สุด
นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สอบถามข้อมูลภาษาไทยกับชาวไทยที่เป็นเจ้าของภาษาไทยอีกด้วย
แหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่

<https://www.informatik.uni-leipzig.de/~duc/Dict/>

<http://tratu.coviet.vn/>

<http://tratu.soha.vn/>

<https://vi.wikipedia.org/>

<http://www.royin.go.th/dictionary/>

<https://dict.longdo.com/>

<https://dictionary.sanook.com/>

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย

4. วิเคราะห์วัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านการศึกษาการกลวิธีการแปล
5. สรุปเนื้อหาผลการวิจัย อภิปราย และ เสนอผลงานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบและเข้าใจกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย
2. ทำให้ทราบความเหมือนและแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของไทยและเวียดนาม
3. เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยในการเรียนการสอนการแปลภาษา โดยเฉพาะการแปลภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยเพื่อเป็นแนวทาง ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ ทฤษฎีการแปล ประเภทของคำทางวัฒนธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ ข้อมูลเกี่ยวกับนวนิยาย ผู้แต่ง และผู้แปล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทฤษฎีการแปล

ในการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎีการแปล ผู้วิจัยจะกล่าวถึง คำจำกัดความของการแปล ประเภทของการแปล และ การแปลวรรณกรรมดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คำจำกัดความการแปล

ยูจิน ไนดา (1964, อ้างถึงใน สัจฉวี สายบัว, 2525, น.1) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีการแปล กล่าวว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย (meaning) และ รูปแบบของการเสนอความหมาย (form) ของข้อความในภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง

แคทพอร์ด (1978, อ้างถึงใน สัจฉวี สายบัว, 2525) นิยามการแปลว่า เป็นปฏิบัติการต่อภาษา กล่าวคือเป็นกระบวนการแทนที่ภาษาหนึ่งด้วยภาษาอีกภาษาหนึ่ง การแทนที่เช่นนี้อาจกระทำได้เพียงบางส่วน หรือกระทำได้ทั้งหมด (สัจฉวี สายบัว, 2525)

นิวมาร์ค (1981, อ้างถึงใน สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2557) ให้นิยามการแปลว่า การแปลคือ a craft consisting in the attempt to replace a written message and/or statement in one language by the same message and/or statement in another language” ถอดความได้ว่า การแปลเป็นงานอันละเอียดประณีตในการแทนที่สาร หรือ ข้อความในภาษาหนึ่งด้วยสารหรือ ข้อความในอีกภาษาหนึ่ง

Danica Seleskovitch (อ้างถึงใน สุพรรณณี ปิ่นมณี, 2557, น.3) กล่าวว่า “สิ่งสำคัญในการแปลมี 3 อย่างที่ต้องคำนึงถึง คือข้อความ ความหมายแฝง และการถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาแปลตามธรรมชาติ”

จากคำจำกัดความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายของข้อความจากภาษาหนึ่ง (ภาษาต้นทาง) ไปอีกภาษาหนึ่ง (ภาษาปลายทาง) ผู้แปลต้องมีความรู้ทั้ง 2 ภาษาที่ดี และต้องเข้าใจวัฒนธรรมของสังคมที่ใช้ภาษานั้น ๆ อีกด้วยถึงจะถ่ายทอดได้ดี เหมาะสม และ ถูกต้อง

2. ประเภทของการแปล

มีผู้แบ่งประเภทของการแปลไว้หลายลักษณะ โดยทั่วไป การแปลจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การแปลแบบคำต่อคำ (literal translation) และแปลโดยอรรถ (non- literal translation)

Eugene Newmark (1981, อ้างถึงใน สุพรรณณี ปิ่นมณี, 2557, น.8) ได้แบ่งการแปลเป็น 2 ประเภทคือ

- 1.การแปลแบบเน้นที่การรักษาภาษาต้นฉบับ (Source Language emphasis หรือ SL)
2. การแปลโดยเน้นที่ความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปล (Target Language emphasis หรือ TL)

นอกจากนั้น Newmark ยังได้เรียงลำดับการแปลตั้งแต่การแปลแบบเน้นที่การรักษาต้นฉบับมากที่สุดจนไปถึงแบบเน้นที่ความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปลมากที่สุด เป็นรูปตัว V ดังนี้

SL emphasis	TL emphasis
Word-for-word translation	Adaptation
Literal translation	Free translation
Faithful translation	Idiomatic translation
Semantic translation	Communicative translation

Mildred L. Larson (1984, อ้างถึงใน สุพรรณณี ปิ่นมณี, 2557) ได้แบ่งการแปลเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ การแปลแบบรักษารูปแบบ (form-based translation หรือ literal translation) และการแปลแบบรักษาความหมาย (meaning-based translation หรือ word-for-word translation)

การแปลแบบรักษารูปแบบ (form-based translation หรือ literal translation) เป็นการแปลที่รักษาคำและรูปแบบเดิมของภาษาต้นฉบับทุกประการ ประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาภาษาต้นฉบับ

ส่วนการแปลแบบรักษาความหมาย (meaning-based translation หรือ word-for-word translation) คือการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาแปลให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด ครบทั้งสามประการคือ ความเป็นธรรมชาติของภาษาแปล โครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาแปล และการเลือกใช้คำในภาษาแปล

เขายังได้เรียงลำดับการแปลจากแบบตรงตัวต้นฉบับเดิมมากที่สุดไปสู่ระดับที่เป็นธรรมชาติในภาษาแปลมากที่สุดดังนี้

Very literal	Literal	Modified literal	Inconsistent mixture	Near idiomatic	Idiomatic	Unduly free
--------------	---------	------------------	----------------------	----------------	-----------	-------------

ส่วน Catford (1965, อ้างถึงในสุพรรณณี ปิ่นมณี, 2557) ได้แบ่งการแปลเป็น 2 ประเภท คือ การแปลบางส่วน (partial translation) และการแปลทั้งหมด (full translation)

Hatim และ Marson (1990, อ้างถึงใน สุพรรณณี ปิ่นมณี, 2557) ได้แบ่งการแปลเป็น 3 ประเภทตามจุดมุ่งหมายของผู้แปลได้แก่

1. การแปลแบบยึดผู้เขียนเป็นหลัก (author-centred translating)
2. การแปลแบบยึดสิ่งที่จะแปลเป็นหลัก (text-centred translating)

3. การแปลแบบยึดผู้อ่านเป็นหลัก (reader-centred translating)

การแปลสิ่งที่ไม่ปรากฏหรือไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล สุพรรณณี ปิ่นมณี (2557) กล่าวว่า เมื่อต้องแปลสิ่งที่ไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมของภาษาแปล งานของผู้เขียนก็ย่อมลำบากขึ้นไปอีก เนื่องจากผู้แปลไม่เพียงแต่จะต้องหาวิธีการที่เหมาะสม ที่จะกล่าวอ้างอิงถึงสิ่งที่เป็นที่รู้จักของผู้อ่านในภาษาแปลแล้ว ผู้แปลยังจะต้องหาวิธีการบอกเล่าถึงสิ่งที่เป็นของใหม่สำหรับผู้อ่านในภาษานั้น ๆ อีกด้วย และได้เสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาดังกล่าวตามแนวคิดของ Beekman และ Callow สำหรับผู้แปล 3 ทางดังนี้

1. การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ แล้วตามด้วยคำอธิบายประกอบ (a generic word with descriptive phrase)
2. การใช้คำยืม (a loan word)
3. การใช้การแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล (a cultural substitute)

สตรีรัตน์ ไกรอ่อน (2556) ได้ทำวิจัยการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในนวนิยายเรื่อง สี่แผ่นดิน ได้แบ่งกลวิธีการแปลเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
2. กลวิธีการแปลเสรี หรือ เอาความ
3. การทับศัพท์

ศศิ อาทรยกูล (2557) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายใต้ภาพของภาพยนตร์ไทย และได้แบ่งกลวิธีการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. การใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าต้นฉบับ
2. การใช้คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าในต้นฉบับ
3. การแทนที่ด้วยสิ่งที่มีในวัฒนธรรมเป้าหมาย
4. การอธิบายความ
5. การทับศัพท์
6. การละไม่แปล
7. การแปลตรง

3. การแปลวรรณกรรม

วัลยา วิวัฒน์ศร (2545) ได้ให้ความหมายของการแปลวรรณกรรมว่า การแปลวรรณกรรมคือการถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์จากตัวบทภาษาหนึ่งไปเป็นตัวบทอีกภาษาหนึ่ง ถึงระดับการสร้างสรรค์ของนักประพันธ์ โดยยังรักษาบริบททางวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาเดิมและคำนึงถึงผู้อ่านฉบับแปลเสมอ

นอกจากนี้ ยังได้สรุปขั้นตอนการแปลวรรณกรรมที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ทำความเข้าใจต้นฉบับ การทำความเข้าใจต้นฉบับนั้น จะต้องอาศัยความรู้ทั้งในตัวบทและนอกตัวบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องรู้บริบททางวรรณกรรม สังคม และ วัฒนธรรมที่นักประพันธ์ใช้เป็นฉากและสมัย
2. ถ่ายทอดความหมายหรือแปล ในขั้นตอนนี้ผู้แปลต้องพิจารณาภาษาที่จะใช้ถ่ายทอดความหมายให้สอดคล้องกับต้นฉบับไม่ว่าจะเป็นความเก่า-ใหม่ของภาษา ภาษาเขียน-ภาษาปาก เป็นต้น นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงบริบททางสังคม วัฒนธรรมอยู่เสมอ
3. ผู้แปลตรวจสอบและแก้ไข ผู้แปลต้องตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า ผู้อ่านจะเข้าใจตามที่ผู้แปลประสงค์

4. บรรณาธิการตรวจแก้ ก่อนที่จะเป็นฉบับแปลสมบูรณ์ จะมีบรรณาธิการตรวจสอบบทแปลอีก รอบหนึ่ง

ประเภทคำทางวัฒนธรรม

คำทางวัฒนธรรม เป็นคำหรือกลุ่มคำที่แสดงลักษณะเฉพาะของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง คำทางวัฒนธรรมมักได้แบ่งตามประเภทของวัฒนธรรม

ไนดา (Nida, 1964, อ้างถึงใน(ศศิ เอาทพยกุล, 2557)) ได้กล่าวถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม 5 ประเภทดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมทางนิเวศวิทยา

วัฒนธรรมทางนิเวศวิทยาหมายถึงความแตกต่างสภาพภูมิศาสตร์ เช่นภูมิประเทศ สภาพอากาศ ต้นไม้ และ สัตว์ เป็นต้น ซึ่งทำให้มีคำเรียกต่าง ๆ ในธรรมชาติต่างกัน

2. วัฒนธรรมทางวัตถุ

วัฒนธรรมทางวัตถุหมายถึงวัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อการดำรงชีวิต อย่างเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย อาหาร หรือ ตึกอาคารต่าง ๆ

3. วัฒนธรรมทางสังคม

วัฒนธรรมทางสังคมหมายถึงแบบแผนความพฤติกรรมของคนในสังคม รวมถึงค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี รูปแบบการดำเนินชีวิต และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

4. วัฒนธรรมทางศาสนา

วัฒนธรรมทางศาสนาหมายถึงความเชื่อทางศาสนาอันเป็นรากฐานความคิดที่ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมและประเพณี

5. วัฒนธรรมทางภาษา

วัฒนธรรมทางภาษาหมายถึงระบบภาษาและการใช้ ความแตกต่างระหว่างภาษาเกิดขึ้นจากปัจจัย 4 ข้อได้แก่ การออกเสียง (ซึ่งจำเป็นสำหรับการถ่ายเสียงชื่อเฉพาะ) โครงสร้างของคำ เช่นการกำหนดว่า คำใดต้องใช้กับคำใดหรือโครงสร้างกรรมวากย โครสร้างประโยค และ คำศัพท์ โดยบางภาษามีการใช้คำเพื่อระบุความหมายที่เฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมจากงานของไนด้า โดยแบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม และ วัฒนธรรมทางภาษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวมวัฒนธรรมทางศาสนาไว้กับวัฒนธรรมทางสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉินชา กลิ่นขจร (2544) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลตำราอาหารไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาตำราอาหาร SPICY THAI CUISINE” โดย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์กลวิธีในการแปลประเภทอาหาร ชื่ออาหาร ส่วนผสมและกระบวนการทำอาหาร ผลการศึกษาพบว่าผู้แปลใช้กลวิธีในการแปลประเภทอาหาร 2 วิธี คือ การแทนที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับการอธิบายรสชาติอาหาร และการแทนที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับการบอกส่วนผสม ในการแปลชื่ออาหาร ผู้แปลใช้กลวิธีในการแปล 5 วิธี คือการแปลตรงตัว การเพิ่ม การละ การขยายความ และการตีความ

การแปลส่วนผสมแบ่งออกเป็นการแปลค่านาม การแปลส่วนขยาย และการแปลลักษณะนาม ผู้แปลใช้กลวิธีในการแปลค่านาม 5 วิธีคือการใช้คำเทียบเคียง การทับศัพท์ การแทนที่ทางวัฒนธรรม การใช้คำที่มีความหมายกว้าง และการเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับความหมาย การแปลส่วนขยาย ผู้แปลใช้กลวิธีในการแปล 5 วิธีเช่นกันได้แก่การใช้กิริยาช่องที่สาม การใช้คำคุณศัพท์ การใช้วลีการเปลี่ยนให้เป็นค่านามหลัก และการเพิ่มส่วนขยาย ส่วนการแปลลักษณะนามผู้แปลใช้กลวิธีในการแปล 4 วิธี ได้แก่การ ทับศัพท์ การใช้คำเทียบเคียงการเปลี่ยนรูปคำเทียบเคียงให้เป็นค่านามหลัก และการละไม่แปล

ส่วนการแปลกระบวนการในการทำอาหาร พบว่าผู้แปลใช้กลวิธีในการแปลทั้งสิ้น 11 วิธี ได้แก่ การใช้คำเทียบเคียง การใช้คำอธิบาย การสร้างสรรค์คำ การใช้คำที่ให้ความหมายตรงกับต้นฉบับเพียงบางส่วน การเพิ่ม การละการทำให้อธิบายชัดเจน การถอดความ การเรียงลำดับข้อมูลใหม่ การเปลี่ยนโครงสร้างภาษา และการใช้รูปประโยครวมจาก

ปาริชาติ ญาณวารี (2544) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนของแมกไม้ เรื่อง ซิลารายที่สุด และ น้องเล็กยังรัยอยู่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนของแมกไม้ การถ่ายทอดความหมายในระดับคำและระดับประโยค และการใช้สำนวนภาษา โดยเป็นการวิจัยเอกสารและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีแปลเน้นการรักษารูปแบบโครงสร้างทางภาษาจากต้นฉบับ และ กลวิธีแปลเน้นให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย กลวิธีแปลทั้งสองประเภททำให้เกิดการถ่ายทอดความหมายในระดับคำโดยวิธีการทับศัพท์ ปรับจากคำเป็นวลีหรือข้อความอธิบาย ถ่ายทอดความหมายของคำที่ปรับตามบริบท ถ่ายทอดสำนวนโวหาร โดยคงรูปแบบโครงสร้างของสำนวนโวหารของภาษาต้นฉบับไว้ หรือ อธิบายความ และถ่ายทอดความหมายของคำในเชิงขบขัน

ส่วนวิธีการถ่ายทอดความหมายในระดับประโยค พบว่ามีการปรับลำดับวิธีเรียงความในประโยค ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอความหมายจากประโยคแสดงความคิดเห็นด้วย ถ่ายทอดความหมายจากประโยคปฏิเสธ เชิงซ้อนโดยวิธีการเก็บรูปปฏิเสธเพียงอย่างเดียวหรือตีความหมายแล้วแปลตามใจความที่แท้จริง ถ่ายทอดความหมายของประโยคตามความตั้งใจของผู้พูด และถ่ายทอดความหมายโดยแปลไม่ตรงตามรูปภาษาในต้นฉบับ ลักษณะการใช้สำนวนภาษาของผู้แปลมีความเหมาะสมกับวรรณกรรมสำหรับเด็ก โดยใช้คำ 5 ประเภท ได้แก่ คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ คำแสดงความรู้สึก และคำซ้อน ทั้งนี้สำนวนภาษาของผู้แปลยังสะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพ อารมณ์ และอุปนิสัยของตัวละคร พร้อมกับแฝงอารมณ์ขันไว้ด้วย

อัจฉรา เทพแพง (2555) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการสื่อสารค่านามประสมข้ามภาษาผ่านการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยรวบรวมข้อมูลที่เป็นค่านามประสมและคู่แปลที่ปรากฏในนวนิยายภาษาอังกฤษเรื่อง “Harry Potter and the Philosopher’s Stone” แต่งโดย J.K. Rowling และในฉบับแปลภาษาไทยของสุมาลี บำรุงสุข จำนวน 1,427 คำ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจำนวน 21 กลวิธี โดยเรียงลำดับตามค่าความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การแปลโดยการแทนที่ด้วยวลีหรือประโยคที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล 2) การแปลโดยการสร้างคำประสมใหม่ในภาษาไทยโดยแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัว 3) การแปลโดยการใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาษาไทย 4) การแปลโดยการใช้คำทับศัพท์ปนคำไทย 5) การแปลโดยการสร้างคำประสมใหม่ในภาษาไทยโดยแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัวและใช้คำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกัน 6) การแปลโดยการแทนที่ด้วยวลีหรือประโยคที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ซึ่งยังคงคำทับศัพท์ไว้ 7) การแปลโดยการแทนที่ด้วยวลีหรือประโยคที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล ซึ่งยังคงคำทับศัพท์ไว้แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย 8) การแปลโดยการสร้างคำประสมใหม่ในภาษาไทยโดยแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัว แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย 9) การแปลโดยการใช้คำทับศัพท์ปนคำไทย แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย 10) การแปลเพียงคำเดียวโดยแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัว 11) การแปลโดยการทับศัพท์ หรือการยืมศัพท์ 12) การแปลโดยการทับศัพท์ หรือการยืมศัพท์ แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย 13) การแปลโดยการใช้ข้อความอธิบาย 14) การแปลแบบสื่อความตามบริบท 15) การแปลโดยการละคำ (ไม่แปล) 16) การแปลโดยการใช้คำในภาษาแปลสร้างคำประสมใหม่ พบว่ามีค่าการใช้เท่ากับ 17) การแปลเพียงคำเดียวโดยใช้การทับศัพท์ 18) การแปลโดยการสร้างคำประสมใหม่ในภาษาไทยโดยแปลคำในภาษาต้นฉบับแบบตรงตัวและใช้คำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกัน แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย พบว่ามีค่าการใช้เท่ากับ 19) การแปลโดยการแทนที่ด้วยสำนวนที่ปรากฏในวัฒนธรรมของภาษาแปล 20) การแปลโดยการสร้างคำประสมใหม่ในภาษาไทยโดยใช้การทับศัพท์เพียงคำเดียว แล้วเพิ่มเติมคำอธิบาย 21) การแปลโดยใช้การทับศัพท์ ควบคู่กับการใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาษาไทย

สตรีรัตน์ ไกรอ่อน (2556) ศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน” ที่ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษโดยตุลจินทรโดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ 2) เพื่อศึกษาเทคนิควิธีการแปลที่ผู้แปลนำมาใช้แปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ และ 3) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการแปลและเทคนิควิธีการแปล

ผลการศึกษาในส่วนของกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ พบว่า มีการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด รองลงมาคือการแปลแบบเอาความ และการทับศัพท์ ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบกลวิธีแบบอื่น ๆ แบ่งเป็น 2 กลวิธีได้แก่ การไม่แปลหรือการละคำ และการทับศัพท์ประกอบการแปลแบบตรงตัว

ส่วนการศึกษาเทคนิควิธีการแปล พบว่ามีการใช้เทคนิคการแปลแบบขยายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การแปลแบบพอเพียง การแปลแบบครบ การแปลแบบตัดแปลง และการแปลแบบอ้างอิงข้อมูลดั้งเดิม ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบเทคนิควิธีการแปลแบบอื่น ๆ ได้แก่ การใช้คำทับศัพท์ ในประโยคเสมือนคำภาษาอังกฤษโดยไม่มีการขยายความเพิ่มเติม

เมื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีการแปลกับเทคนิควิธีการแปลแล้ว พบว่า กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมีความสัมพันธ์กับเทคนิควิธีการแปลแบบครบมากที่สุด กลวิธีการแปลแบบเอาความ การทับศัพท์ และการทับศัพท์ประกอบการแปลแบบตรงตัวมีความสัมพันธ์กับเทคนิควิธีการแปลเดียวกันคือ มีความสัมพันธ์กับเทคนิควิธีการแปลแบบขยายมากที่สุด ส่วนกลวิธีการไม่แปลหรือการละคำมีความสัมพันธ์กับเทคนิคกลวิธีการแปลแบบพอเพียงมากที่สุด

นันทวัฒน์ เนตรเจริญ (2557) ศึกษาเรื่อง “การแปลถ้อยคำต้องห้ามในวรรณกรรมเรื่อง The Catcher in the Rye: กรณีศึกษาสำนวนแปลของ คำระวี – ใบเตย” มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดกลุ่มที่มาของถ้อยคำต้องห้ามที่ปรากฏในต้นฉบับ และ สำนวนแปล เพื่อศึกษากลวิธีการแปลถ้อยคำต้องห้าม และ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการแปลถ้อยคำต้องห้าม

ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์แรกพบว่ากลุ่มที่มาของถ้อยคำต้องห้าม มีทั้งหมด 11 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มที่มาซึ่งปรากฏใช้ทั้งในต้นฉบับและสำนวนแปล 5 กลุ่มได้แก่ กลุ่มสัตว์ กลุ่มสิ่งของ กลุ่ม

พฤติกรรม กลุ่มคุณสมบัติ และ กลุ่มศาสนา สิ่งเหนือธรรมชาติ กลุ่มที่มาซึ่งปรากฏใช้เฉพาะต้นฉบับสองกลุ่มได้แก่ กลุ่มของเสียจากร่างกาย และกลุ่มพืช กลุ่มที่มาซึ่งปรากฏใช้เฉพาะสำนวนแปล 4 กลุ่มได้แก่ กลุ่มอวัยวะ กลุ่มเครือญาติ กลุ่มคำสรรพนาม และคำนำหน้านาม และกลุ่มคำลงท้าย

ด้านกลวิธีการแปลพบว่า มีกลวิธีการแปลหลักซึ่งใช้แปลคำต้องห้ามที่ปรากฏในต้นฉบับ 5 กลวิธีได้แก่ 1) กลวิธีการแปลตรงตามรูปภาพ 2) กลวิธีการแปลเทียบเคียงจากรูปภาพ 3) กลวิธีการแปลเทียบเคียงอารมณ์ 4) กลวิธีการแปลตีความ 5) กลวิธีการละ นอกจากนี้ 5 กลวิธีการแปลหลักที่กล่าวข้างต้นยังมีกลวิธีเสริมซึ่งใช้ปรับแต่งถ้อยคำต้องห้ามในสำนวนแปล และกลวิธีการเพิ่มถ้อยคำต้องห้ามเพื่อปรับแต่งสำนวนแปล ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการแปลถ้อยคำต้องห้าม มีปัจจัย 2 ประการได้แก่ วัฒนธรรมการใช้ภาษาและความประสงค์ของผู้แปล

ศศิ อาทรยกุล (2557) ศึกษาเรื่อง “การศึกษากการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายใต้ภาพของภาพยนตร์ไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายใต้ภาพของภาพยนตร์ไทย 4 เรื่องที่มีประเภทภาพยนตร์แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบถ้อยคำจำนวน 197 คำ ประเภทของคำทางวัฒนธรรมที่พบมากที่สุดคือวัฒนธรรมทางภาษา ตามด้วยวัฒนธรรมทางสังคม วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมทางนิเวศวิทยา นอกจากนี้ ยังพบว่าภาพยนตร์แต่ละประเภทสะท้อนวัฒนธรรมแตกต่างกัน โดยในภาพยนตร์ประเภทชีวิตและประเภทตลกนั้น พบคำในประเภทวัฒนธรรมทางภาษามากกว่าภาพยนตร์ประเภทอื่น ส่วนในภาพยนตร์ประเภทระทึกขวัญจะพบคำในวัฒนธรรมทางศาสนามากที่สุด สำหรับคำที่สะท้อนวัฒนธรรมทางสังคมจะพบมากที่สุดในภาพยนตร์ประเภทสารคดีอิงประวัติศาสตร์

ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลที่ใช้แนวคิดของโมนา เบคอร์ (1992) เป็นกรอบหลักพบว่ามีการใช้กลวิธีการแปลทั้งหมด 7 กลวิธีได้แก่ 1) การใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าในต้นฉบับ 2) การใช้คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าในต้นฉบับ 3) การแทนที่ด้วยสิ่งที่มีในวัฒนธรรมเป้าหมาย 4) การอธิบายความ 5) การทับศัพท์ 6) การละไม่แปล 7) การแปลตรง

โดยทั่วไปผู้แปลสามารถเลือกใช้คำที่สื่อความหมายและอารมณ์ของตัวละครชัดเจนและใกล้เคียงกับต้นฉบับ อีกทั้งใช้คำที่กระชับเพื่อไม่ให้บทแปลมีความยาวเกินพื้นที่อันจำกัดของจอภาพยนตร์ แต่ในแง่ของการแปลข้ามวัฒนธรรมนั้น พบว่า บางครั้งนัยยะทางวัฒนธรรมของคำในต้นฉบับถูกลดทอนไป

ข้อมูลเกี่ยวกับนวนิยาย ผู้แต่ง และ ผู้แปล

ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ นวนิยาย ผู้แต่ง และ ผู้แปลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นวนิยาย

1.1 นวนิยายเรื่อง ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก

นวนิยายเรื่อง ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก (Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ) เป็นนวนิยายของ เหงวียน เทญิต อันห์ นวนิยายเล่มนี้ถือเป็นหนึ่งในนวนิยายที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดของ เหงวียน เทญิต อันห์ และได้รับรางวัลซีไรต์ในปี ค.ศ. 2010 เหงวียน เทญิต อันห์ ได้เขียนไว้ข้างหลังนวนิยายเล่มนี้ว่า “ผมไม่ได้เขียนหนังสือเล่มนี้ให้เด็กแต่ผมเขียนให้คนที่เคยเป็นเด็ก” และได้ให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์ Người lao động ว่า “กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายของผมคือผู้ใหญ่ ผมอยากให้ผู้ใหญ่เห็นใจเด็ก ๆ” ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก ได้รับรางวัลหนังสือดีเด่นของสมาคม Hội Xuất bản Việt Nam และสมาคมนักเขียนเวียดนามในปี ค.ศ. 2009 นวนิยายเล่มนี้ได้แปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา หนึ่งในนั้นคือภาษาไทยโดยมนธิรา ราโท และจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 โดยสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ในเดือนสิงหาคม 2554

นวนิยายเล่มนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก 4 คนที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันคือ ยัยตุ่น ยัยตี ฟันหลอ เจ้าชายแคะ และ เจ้าหมุย ผู้เล่าเรื่องคือ เจ้าหมุยที่ทั้งเล่าเรื่องตอนเด็กและสอดแทรกความคิดเห็นของหมุยปัจจุบัน เรื่องประกอบด้วย 12 บท ได้แก่

บทที่ 1 แล้วก็หมดไปอีกหนึ่งวัน (Tóm lại là đã hết 1 ngày)

บทที่ 2 พ่อแม่แสนวิเศษ (Bố mẹ tuyệt vời)

บทที่ 3 ตั้งชื่อให้โลก (Đặt tên cho thế giới)

บทที่ 4 เศร้าอะไรอย่างนี้ (Buồn ơi là sầu)

บทที่ 5 เมื่อเราโตเป็นผู้ใหญ่ (Khi người ta lớn lên)

บทที่ 6 ผมคือเจ้าหมุย (Tôi là thằng cu Mui)

บทที่ 7 ผมจะเป็นเด็กดีได้นานเท่าไร (Tôi ngoan trong bao lâu)

บทที่ 8 พวกเราเป็นฆาตรกรได้อย่างไร (Chúng tôi trở thành kẻ giết người như thế nào)

บทที่ 9 มีใครรู้บ้างว่าตอนนี้กี่โมงแล้ว (Ai có biết bây giờ là mấy giờ rồi không)

บทที่ 10 และแล้วผมก็จมน้ำ (Và tôi đã chìm)

บทที่ 11 ฟาร์มเลี้ยงหมาจรจัด (Trang trại chó hoang)

บทที่ 12 สุดท้ายคือขบวนรถไฟที่ไม่มีคนตรวจตั๋ว (Cuối cùng là chuyến tàu không có người soát vé)

1.2 นวนิยายเรื่อง ปิดตา เปิดหน้าต่าง

นวนิยายเรื่องปิดตา เปิดหน้าต่าง (Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ) เป็นเรื่องสำหรับเยาวชนของนักเขียนและจิตรกรชื่อ เหงวียน หง็อก ถ้วน (Nguyễn Ngọc Thuần) หนังสือเล่มนี้ได้รับรางวัลทองในการประกวดการเขียนให้เยาวชนปีค.ศ. 2002 จัดโดยสำนักพิมพ์ Trẻ และสมาคมนักเขียนเวียดนาม นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลจากต่างประเทศคือรางวัล Peter Pan ของสถาบัน iBby ของประเทศสวีเดน นวนิยายเล่มนี้ได้แปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา หนึ่งในนั้นคือภาษาไทยโดยมนธิรา ราโท และจัดพิมพ์ครั้งที่ 1 โดยสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์ในเดือนตุลาคม 2556

นวนิยายเล่มนี้เป็นเรื่องราวผ่านมุมมองของเด็กชายชื่อ หยุ่ง (Dũng) อายุ 10 ขวบ เล่าเรื่องเกี่ยวกับเขาและชีวิตรอบข้างเขา ตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ เช่น เรื่องฟันเขี้ยว หรือ นิ้วมือ จนกระทั่งเรื่องใหญ่เช่นเรื่องของเพื่อนบ้านตั้งครุฑแต่ลูกเสียชีวิตเพราะคลอดก่อนกำหนด ผ่านมุมมองของเด็ก 10 ขวบ

เรื่องประกอบด้วย 19 บท ได้แก่

บทที่ 1 เสียงที่ไพเราะที่สุด (Những âm thanh đẹp nhất)

- บทที่ 2 เกลียดฟันเขี้ยว (Ghét cái răng khểnh)
- บทที่ 3 คิดถึงนิ้วมือ (Thương nhớ ngón tay)
- บทที่ 4 ความรัก (Tình yêu)
- บทที่ 5 ปิดตา เปิดหน้าต่าง (Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ)
- บทที่ 6 รongเท้าสั้นสูงของครูหว่า (Đôi guốc của cô giáo Hà)
- บทที่ 7 ก่อนกลับบ้าน จงลืมอะไรไว้สักอย่างหนึ่ง (Trước khi đi học về, hãy để quên một cái gì đó)
- บทที่ 8 วันที่น้ำสะพรั่งกล้ว (Một ngày kinh hoàng)
- บทที่ 9 คนแปลกหน้า (Kẻ lạ)
- บทที่ 10 ช่วงเวลาแห่งฤดูฝน (Những ngày mưa)
- บทที่ 11 แขกประหลาดมาเยี่ยมสวน (Người khách lạ đến viếng khu vườn)
- บทที่ 12 วันแห่งความลับ (Ngày bí mật)
- บทที่ 13 มาเซอร์เปียโน (Bà Ma xơ đàn)
- บทที่ 14 ความผิดพลาด (Một lỗi lầm)
- บทที่ 15 ช่วงเวลาอันแสนปกติ (Những ngày bình thường)
- บทที่ 16 พวกคนแปลกหน้า (Những người lạ)
- บทที่ 17 โศกนาฏกรรม (Bi kịch)
- บทที่ 18 หมอยาพื้นบ้าน (Ông lang vườn)
- บทที่ 19 แทนบทส่งท้าย (Thay đoạn kết)

2. ผู้แต่ง

2.1 เหวงวียน เหงวิต อันห์ ผู้แต่งเรื่อง “Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ”

เหงวียน เหงวิต อันห์ (Nguyễn Nhật Ánh) เกิดวันที่ 7 พ.ค. ปีค.ศ.1955 ที่หมู่บ้าน An Mỹ ตำบล Bình An อำเภอ Thăng Bình จังหวัด Quảng Nam เรียนประถมและมัธยมที่บ้าน เกิด ในปีค.ศ. 1973 เหวงวียน เหงวิต อันห์ได้ย้ายไปเรียนมหาวิทยาลัยครุศาสตร์ นครโฮจิมินห์ หลังจากเรียนจบเขาได้ทำงานและใช้ชีวิตอยู่ที่นครโฮจิมินห์ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศจนถึงปัจจุบัน

เหงวียน เหงวียด อั้นห์ เป็นนักเขียนที่มีผลงานวรรณกรรมเยาวชนจำนวนมาก และหลายเรื่องได้ทำเป็นหนังสือ เช่น กล้องคาไลโดสโกป (Kính vạn hoa) ฉันทันดอกไม้มัสเหลืองบนพื้นหญ้าสีเขียว (Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh) หญิงสาวที่มาจากอดีต (Cô gái đến từ hôm qua)

2.2 เหงวียน หง็อก ถ้วน ผู้แต่งเรื่อง “Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ”

เหงวียน หง็อก ถ้วน (Nguyễn Ngọc Thuần) เป็นทั้งนักเขียนและจิตรกร เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1972 ที่ อำเภอ Hàm Tân จังหวัด Bình Thuận ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของเวียดนาม สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยวิจิตรศิลป์ นครโฮจิมินห์ ปัจจุบันพำนักอยู่นครโฮจิมินห์ ทางภาคใต้ของเวียดนาม

ผลงานนวนิยายดีเด่นของ เหงวียน หง็อก ถ้วน ได้แก่ Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ, Một thiên năm mộng, Trên đôi cao chân bầy thiên sứ และ Cha và con và tàu bay.

3. ผู้แปล

นวนิยายทั้งสองเรื่องที่ถูกนำมาศึกษามี มนธิรา ราโท เป็นผู้แปล มนธิรา ราโทสำเร็จการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นไปศึกษาต่อ ณ ประเทศสหราชอาณาจักร และได้รับปริญญาเอกสาขาวรรณคดีเวียดนามสมัยใหม่ (Modern Vietnamese Literature) จาก School of Oriental and African Studies (SOAS) มหาวิทยาลัยลอนดอน ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเวียดนาม ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตัวอย่างผลงานแปลนวนิยายที่ได้รับการตีพิมพ์เช่น งานแปลเรื่อง “ตั้ง ถ้วย เจ็ม” (2549) “ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก” (2554) “ปิดตาเปิดหน้าต่าง” (2556) นอกจากนี้ยังมีผลงานวิชาการด้านภาษา วรรณคดี และวัฒนธรรมเวียดนามอีกด้วย เช่น หนังสือเรื่อง “ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร” และ “วรรณกรรมเวียดนามหลังปีค.ศ. 1975: พลวัตและการเปลี่ยนแปลง”

บทที่ 3

กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย

จากการศึกษาข้อมูลคำทางวัฒนธรรมในนวนิยายสองเรื่องคือ ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง จำนวน 278 คำ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย 6 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว
2. กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย
3. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท
4. กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล
5. กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น
6. กลวิธีการแปลแบบผสม

กลวิธีทั้ง 6 กลวิธีดังกล่าว สามารถแสดงโดยเรียงลำดับความถี่ของการใช้จากมากไปน้อยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย

กลวิธีการแปล	จำนวนคำ	คิดเป็นร้อยละ
กลวิธีการแปลแบบตรงตัว	102	36.7
กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย	77	27.7
กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท	44	15.8
กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล	23	8.3
กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น	16	5.75
กลวิธีการแปลแบบผสม	16	5.75
รวม	278	100

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้แปลใช้วิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด จำนวน 102 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย จำนวน 77 คำ คิดเป็นร้อยละ 27.7 การใช้คำจำแนกประเภทจำนวน 44 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.8 การละไม่แปลจำนวน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.3 การแปลเป็นอย่างอื่น จำนวน 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.75 และการแปลโดยใช้กลวิธีแบบผสม จำนวน 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.75

กลวิธีการแปลทั้ง 6 กลวิธีข้างต้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว (literal translation) หมายถึง การแปลคำต่อคำจากภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) เป็นภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) คือการแปลความหมายต่อความหมายโดยโครงสร้างภาษาต้นทางจะเปลี่ยนเป็นโครงสร้างภาษาปลายทาง กล่าวคือในภาษาเวียดนามจะเรียงลำดับจำนวนนับ ลักษณะนาม คำนาม แต่ในภาษาไทยจะเรียงคำนาม จำนวนนับ ลักษณะนาม

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลแบบตรงตัวทั้งหมด 102 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	kho	cá
ความหมาย	ต้มเค็ม	ปลา
คำในฉบับแปลภาษาไทย	ทำปลาต้มเค็ม	

คำว่า kho หมายถึง กรรมวิธีการทำอาหารคาววิธีหนึ่ง ที่คนเวียดนามนิยมรับประทาน ใช้ปลาหรือเนื้อสัตว์ใส่เครื่องปรุงเคี้ยวให้เปื่อย มีรสเค็มกินกับข้าว ส่วนคำว่า cá หมายถึงสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำ ซึ่งคนเวียดนามนิยมเอามาทำอาหาร คำว่า kho cá หมายถึง การทำปลาต้มเค็ม ในที่นี้ผู้แปลแปลว่า ทำปลาต้มเค็ม จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 2

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chôi
ความหมาย	ไม้กวาด
คำในภาษาฉบับแปล	ไม้กวาด

คำว่า chôi หมายถึง ของใช้เพื่อใช้กวาด มักจะทำจากฟางข้าว ขนสัตว์ กิ่งไม้ ฯลฯ ผู้แปลแปลว่า ไม้กวาด ซึ่งเป็นการแปลตรงตัว

ตัวอย่างที่ 3

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chăn
ความหมาย	ผ้าห่ม
คำในภาษาฉบับแปล	ผ้าห่ม

คำว่า chăn หมายถึง ผ้าที่ใช้ห่มตัวเพื่อความอบอุ่น มักจะทำจากผ้า นุ่น ไหมพรม ฯลฯ ผู้แปลแปลว่า ผ้าห่ม ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 4

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	ngày	giỗ
ความหมาย	วัน	วันครบรอบวันตาย
คำในภาษาฉบับแปล	วันครบวันตาย	

คำว่า ngày giỗ หรือ giỗ หมายถึง พิธีวันครบรอบวันตาย ที่คนในครอบครัวจะระลึกถึงผู้ตาย ผู้แปลแปลว่า วันครบวันตาย ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 5

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	ngôi	mộ
ความหมาย	(ลักษณะนาม)	หลุมฝังศพ
คำในภาษาฉบับแปล	หลุมฝังศพ	

คำว่า ngôi เป็นลักษณะนามใช้กับบ้าน วัด หลุมฝังศพ คำว่า mộ หมายถึงที่ฝังศพคนตาย ในภาษาไทยไม่มีการนำคำลักษณะนามวางไว้หน้าคำนามจึงเปลี่ยนโครงสร้างให้เป็นภาษาไทย ผู้แปลแปลว่า หลุมฝังศพ ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 6

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	con	ma
ความหมาย	(ลักษณะนาม)	ผี
คำในภาษาฉบับแปล	ผี	

คำว่า con เป็นคำลักษณะนามที่ใช้กับสัตว์ ผี มีต ma เป็นสภาพลึกลับ มีอยู่ทุกที่ มองไม่เห็นตัว แต่อาจจะปรากฏเหมือนมีตัวตนได้ อาจให้คุณให้โทษได้ มีทั้งดีและร้าย คนที่ตายไปแล้ว con ma หมายถึง ผี ผู้แปลแปลว่า ผี ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 7

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	ông	tiên
ความหมาย	(คำนำหน้า)	เทวดา หรือ นางฟ้า
คำในภาษาฉบับแปล	เทวดา	

คำว่า ông เป็นคำที่ใช้นำหน้าสิ่งที่เราให้เกียรติ นับถือ และเป็นเพศชาย คำว่า tiên เป็นเทพในเทพนิยายที่มีความงาม อยู่บนสวรรค์ และมีเวทมนตร์วิเศษ คำว่า ông tiên หมายถึงเทพผู้ชายที่

อยู่บนสวรรค์ และมีเวทมนตร์วิเศษ ในภาษาไทยไม่มีคำนำหน้าเทวดา ผู้แปลแปลว่า เทวดา จึงเป็นการแปลตรงตัว

ตัวอย่างที่ 8

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	tập	viết
ความหมาย	ฝึก	เขียน
คำในภาษาฉบับแปล	ฝึกเขียน	

คำว่า tập หมายถึงฝึก หัด คำว่า viết หมายถึงเขียน คำว่า tập viết เป็นวิชาที่นักเรียนชั้นประถมมักจะต้องเรียน ต้องฝึกเขียนให้สวย ผู้แปลแปลว่า ฝึกเขียน จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 9

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	tím	tím
ความหมาย	มั่ว	มั่ว
คำในภาษาฉบับแปล	สีม่วง ๆ	

คำว่า tím หมายถึงสีที่ได้จากการผสมสีแดงกับสีน้ำเงิน คำว่า tím tím เป็นการซ้ำคำเพื่อให้มีความหมายว่าสีนั้นจางลง ผู้แปลแปลว่า สีม่วง ๆ ซึ่งเป็นคำซ้ำ จึงจำแนกเป็นกลวิธีการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 10

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	trắng	hồng
ความหมาย	ขาว	ชมพู
คำในภาษาฉบับแปล	ขาวอมชมพู	

คำว่า trǎng หมายถึงสีขาว ส่วนคำว่า hòng หมายถึงสีชมพู เมื่อผสมสองคำนี้ เป็นคำว่า trǎng hòng หมายถึงสีขาวอมชมพู ภาษาไทยมักจะใช้คำว่า อม เมื่อบรรยายความปนกัน กลมกลืนของสี หรือ รส ผู้แปลแปลว่า ขาวอมชมพู จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 11

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chín	tháng	muòì	ngày
ความหมาย	เก้า	เดือน	สิบ	วัน
คำในภาษาฉบับแปล	เก้าเดือนสิบวัน			

คำว่า chín หมายถึง เก้า คำว่า thánɡ หมายถึงเดือน คำว่า muòì หมายถึง สิบ คำว่า ngàỵ หมายถึงวัน คำว่า chín thánɡ muòì ngàỵ จึงหมายถึง เก้าเดือนสิบวัน เป็นระยะเวลาที่มารดาคนหนึ่งต้องอุ้มท้องบุตรตัวเอง เมื่อพูดถึงระยะเวลานี้ คนเวียดนามทุกคนจะนึกถึงบุญคุณที่มารดามีต่อบุตร มักได้ใช้เวลาอยากจะทำถึงบุญคุณที่แม่มีต่อลูก ในที่นี้ผู้แปลแปลว่า เก้าเดือนสิบวัน เป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 12

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	òì
ความหมาย	โอย
คำในภาษาฉบับแปล	โอย

คำว่า òì เป็นคำอุทานที่ใช้ได้ในหลากหลายอารมณ์ ทั้งตกใจ ประหลาดใจ ชื่นชม เสียใจ เจ็บปวด ฯลฯ ผู้แปลแปลว่า โอย ซึ่งเป็นคำที่เปล่งออกมาแสดงความรู้สึกเจ็บปวด หรือรู้สึกว้ามากยิ่ง แปลก เป็นต้น เป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 13

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	ngủ	trưa
ความหมาย	นอน	กลางวัน
คำในภาษาฉบับแปล	นอนกลางวัน	

คำว่า ngủ หมายถึง นอนหลับ คำว่า trưa หมายถึงช่วงเวลากลางวัน คำว่า ngủ trưa หมายถึงการนอนกลางวัน ผู้แปลใช้คำว่า นอนกลางวัน หมายถึงการนอนในช่วงกลางวัน เป็นการแปลแบบตรงตัว

ตัวอย่างที่ 14

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	uống	trà
ความหมาย	ดื่ม	ชา
คำในภาษาฉบับแปล	ดื่มชา	

คำว่า uống หมายถึง กิน กลืนของเหลวเข้าไป คำว่า trà หมายถึงชื่อไม้ต้นขนาดเล็กในวงศ์ Theaceae ขึ้นตามหุบเขาในเขตร้อน ใบใช้ชงเป็นเครื่องดื่มที่นิยมที่เวียดนาม คำว่า uống trà หมายถึง ดื่มชาซึ่งเป็นวัฒนธรรมเวียดนาม ผู้แปลใช้คำว่า ดื่มชา เป็นการแปลแบบตรงตัว

2. กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย (lexical translation) หมายถึงการแปลที่ถือเอาเนื้อความใจความของภาษาไทยเป็นสำคัญ โดยไม่ได้แปลแบบคำต่อคำ ใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) ที่หมายถึงสิ่งเดียวกันกับคำในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย ทั้งหมด 77 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 15

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	xe	bò
ความหมาย	รถ	วัว
คำในภาษาฉบับแปล	เกวียน	

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ คำว่า xe แปลว่ารถ หรือ นำหน้าคำที่เป็นยานพาหนะ ส่วน bò หมายถึงวัว เป็นสัตว์ใหญ่ มีเขากลม ๆ และ สิ้น ขนมักจะมียี่เหลียงน้ำตาล เลี้ยงเพื่อไถนา ลากรถ เอนม หรือ บริโภคเนื้อ คำว่า xe bò หมายถึงยานที่มีล้อสองล้อ ใช้กำลังจากวัว ควาย ในที่นี้ ผู้แปลแปลว่า เกวียนซึ่งหมายถึง ยานชนิดหนึ่ง มีล้อ 2 ล้อ ใช้ควายหรือวัวเทียม เป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 16

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	trò chơi	vợ	chồng
ความหมาย	การเล่น	เมีย	ผัว
คำในภาษาฉบับแปล	การเล่นเป็นพ่อแม่		

คำว่า trò chơi ในภาษาเวียดนาม หมายถึงเกม หรือ การละเล่นต่าง ๆ คำว่า vợ เป็นคำใช้เรียกผู้หญิงที่แต่งงานแล้วและเป็นคู่ครองของชายที่เป็นสามี คำว่า chồng หมายถึงชายที่แต่งงานแล้วและเป็นคู่ครองของหญิงที่เป็นภรรยา คำว่า trò chơi vợ chồng หมายถึงการเล่นที่คนเล่นจะเล่นสมมติเป็นสามี ภรรยา อาจจะมีลูกด้วย แต่ละคนจะทำหน้าที่เหมือนสามีภรรยาจริง ๆ เช่นแม่ทำหน้าที่ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน สามีไปทำงานหาเงิน กลับมากินข้าวด้วยกัน ทำสวน ซ่อมรถ ลูกก็มีหน้าที่ต้องไปเรียน ทำการบ้าน ช่วยแม่ทำงานบ้าน ฯลฯ ในที่นี้ผู้แปลแปลว่า การเล่นเป็นพ่อแม่ เป็นการละเล่นที่มีลักษณะคล้ายกับการละเล่นดังกล่าวของเวียดนาม จึงเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 17

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	ôi	trôi	ôi
ความหมาย	โอย	ฟ้า	เอย
คำในภาษาฉบับแปล	โอย พระเจ้า		

คำว่า ôi เป็นคำอุทานใช้ได้กับหลายอารมณ์ ความรู้สึก เช่นตกใจ ปลาตกใจ ความรัก เจ็บปวด คำว่า tròi เป็นส่วนเบื้องบนที่มองเห็นครอบคลุมแผ่นดินอยู่ หรือ อีกความหมายหนึ่ง ตามความเชื่อพื้นบ้าน tròi คือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เหนือธรรมชาติ อยู่บนฟ้าสูงที่สร้างโลก และกำหนดโชคชะตาของทุกสิ่งอย่างบนโลกใบนี้ คำว่า ôi เป็นคำใช้เรียกคนอื่นอย่างสนิทสนม หรือ ใช้เรียกเพื่อแสดงอารมณ์ ôi tròi ôi เป็นวิธีการอุทานในทุกอารมณ์ของคนเวียดนาม ผู้แปลแปลว่า โอย พระเจ้า ซึ่งคนไทยใช้เป็นคำอุทานมากกว่า โอย ฟ้า เอย เป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 18

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	màu	nõn	chuoí
ความหมาย	สี	ใบอ่อน	กล้วย
คำในภาษาฉบับแปล	ซีต		

คำว่า màu หมายถึง สี คำว่า nõn หมายถึง ใบอ่อน คำว่า chuoí หมายถึง กล้วย คำว่า màu nõn chuoí เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึงสีที่ได้จากการผสมสีเขียวและสีเหลือง เหมือนสีของใบกล้วยอ่อน หรือเป็นสีตองอ่อนของคนไทย ใช้เรียกสีหน้าของคนไม่สบาย ผู้แปลแปลว่า ซีต ซึ่งเป็นคำที่คนไทยใช้เรียกสีหน้าของคนไม่สบาย เป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 19

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	ông	lang	vuòn
ความหมาย	ค่าน้ำหน้า	หมอ	สวน
คำในภาษาฉบับแปล	หมอยาสมุนไพร		

ในตัวอย่างข้างต้น คำว่า òng เป็นคำที่ใช้หน้าสิ่งที่เราให้เกียรติ นับถือ และเป็นเพศชาย คำว่า lang หมายถึง หมอ คำว่า vuòn หมายถึง สวนปลูกพืชผักต่าง ๆ òng lang vuòn หมายถึง หมอที่รักษาโรคให้ผู้ป่วยโดยใช้สมุนไพร ผู้แปลแปลว่า หมอยาสมุนไพร ซึ่งหมายถึงหมอที่รักษาผู้ป่วยด้วยสมุนไพร จึงเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 20

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	mì	gòí
ความหมาย	เส้นแป้งสาลี	ห่อ
คำในภาษาฉบับแปล	มามา	

คำว่า mì หมายถึง แป้งสาลีที่เป็นเส้นยาว ๆ ส่วนคำว่า gòí หมายถึง ห่อ เป็นการพันหรือหุ้มสิ่งของด้วยแผ่นบาง ๆ เช่น ใบไม้ ผ้า กระดาษ ฯลฯ หรือ อีกความหมายหนึ่งคือ ลักษณะนามเรียกของที่หุ้มด้วยแผ่นบาง ๆ เช่น ใบไม้ พลาสติก หรือกระดาษ เป็นต้น คำว่า mì gòí หมายถึง เส้นแป้งสาลีห่อ ผู้แปลใช้คำว่า มามา ซึ่งหมายถึงบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปอยู่ในห่อ มีความหมายเช่นเดียวกับเส้นแป้งสาลีห่อเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 21

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	nhà	thờ
ความหมาย	บ้าน	บูชา
คำในภาษาฉบับแปล	โบสถ์	

คำว่า nhà หมายถึง บ้าน คำว่า thờ หมายถึง บูชา nhà thờ หมายถึง ตึกที่บูชาพระเยซู และเป็นที่ทำพิธีทางศาสนาต่าง ๆ ของคริสต์ศาสนิกชน ผู้แปลแปลว่า โบสถ์ ถือเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 22

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	bánh	mì
ความหมาย	ขนม	หมี่
คำในภาษาฉบับแปล	ขนมปัง	

คำว่า mì หมายถึง แป้งสาลีที่เป็นเส้นยาว ๆ ส่วนคำว่า gỏi หมายถึง ห่อ เป็นการพันหรือหุ้มสิ่งของด้วยแผ่นบาง ๆ เช่น ใบไม้ ผัก กระจดาช ฯลฯ หรือ อีกความหมายหนึ่งคือ ลักษณะนามเรียกของที่หุ้มด้วยแผ่นบาง ๆ เช่น ใบไม้ พลาสติก หรือกระจดาช เป็นต้น คำว่า mì gỏi หมายถึง เส้นแป้งสาลีห่อ ผู้แปลใช้คำว่า มาม่า ซึ่งหมายถึงบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปอยู่ในห่อ มีความหมายเช่นเดียวกับเส้นแป้งสาลีห่อเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 23

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	nhanh	nhu	chóp
ความหมาย	เร็ว	เหมือน หรือ อย่าง	ฟ้าแลบ
คำในภาษาฉบับแปล	ชั่วพริบตาเดียว		

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ คำว่า nhanh หมายถึง เร็ว nhu หมายถึง เหมือนหรืออย่าง ใช้เวลาเปรียบเทียบสองสิ่งที่คล้ายหรือเหมือนกัน ส่วน chóp แปลว่า ฟ้าแลบ nhanh nhu chóp เป็นสำนวนเปรียบเทียบความเร็วเหมือนฟ้าแลบ ในกรณีนี้ ผู้แปลใช้คำว่า ชั่วพริบตาเดียว หมายถึง ระยะเวลาเท่ากับการกะพริบตาครั้งหนึ่งซึ่งสั้นมาก เป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 24

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	quat	máy
ความหมาย	พัด	เครื่อง
คำในภาษาฉบับแปล	พัดลม	

ในภาษาเวียดนาม คำว่า quat หมายถึง ของใช้ที่ทำให้อากาศเคลื่อนไหวยกลายเป็นลม ส่วน máy หมายถึง เครื่อง สิ่งของที่ประกอบจากหลายส่วนประกอบ quat máy หมายถึงพัดลมซึ่งเป็นเครื่องพัดให้เย็นด้วยแรงไฟฟ้า ผู้แปลแปลว่า พัดลม พัดลมซึ่งเป็นเครื่องพัดให้เย็นด้วยแรงไฟฟ้า เหมือนกัน ซึ่งเป็นจริงเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 25

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	là	tiên	là	phật
ความหมาย	เป็น	นางฟ้า/เทวดา	เป็น	พระพุทธเจ้า
คำในภาษาฉบับแปล	ได้รับเกียรติ			

คำว่า tiên ในภาษาเวียดนาม เป็นตัวละครสมมุติในตำนาน นิทาน สวยมาก มีพลังวิเศษมหัศจรรย์ และมีชีวิตที่มีความสุขมาก ส่วน phật หมายถึง พระบรมศาสดาแห่งพระพุทธศาสนา là เป็นคำกริยาสำหรับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกับคำเพื่อให้เห็นว่า คำหน้าและคำหลังมีภาวะ คือ ความมี ความเป็น เกี่ยวข้องกันอย่างไร là tiên là phật เป็นสำนวนหมายถึงการที่ได้รับความนับถือเคารพ ได้รับเกียรติ ได้มีชีวิตที่มีความสุข ในฉบับแปล ผู้แปลใช้คำว่า ได้รับเกียรติ ซึ่งเป็นกรแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

ตัวอย่างที่ 26

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Tết	Ma Rốc
ความหมาย	เทศกาลปีใหม่	โมร็อกโก
คำในภาษาฉบับแปล	ไม่แน่ใจว่าเมื่อไร	

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ คำว่า Tết หมายถึงเทศกาล หรือ เทศกาลปีใหม่ คำว่า Ma Rốc หมายถึงประเทศโมร็อกโก Tết Ma Rốc หมายถึง เทศกาลปีใหม่ของประเทศโมร็อกโก ในอดีต ชาวเวียดนามไม่เห็นชาวโมร็อกโกจัดงานฉลองปีใหม่เหมือนชาวตะวันตก จึงคิดว่าไม่มีการฉลองปีใหม่เหมือนของเวียดนาม แต่ในความเป็นจริงคนโมร็อกโกก็มีการฉลองปีใหม่แต่วันปีใหม่ของเขาไม่ตรงกับ

วันปีใหม่สากล แต่เขาฉลองตามปฏิทินของศาสนาพุทธ ซึ่งมักจะเป็นเดือนกุมภาพันธ์ Tết Ma Rốc เป็นสำนวนหมายถึงความเป็นไปไม่ได้ ไม่มีวันเป็นไปได้ หรือเป็นไปได้ยาก ผู้แปลแปลว่า ไม่แน่ใจว่าเมื่อไร ซึ่งมีความหมายคล้ายกับเป็นไปไม่ได้ เป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

3. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท (generic-specific words) หมายถึงการใช้คำภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) ที่มีความหมายกว้างกว่า หรือ เฉพาะเจาะจงกว่าคำในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภททั้งหมด 44 คำ ในจำนวนนี้ พบกลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ จำนวน 28 คำ และ พบกลวิธีการแปลแบบใช้คำเฉพาะเจาะจง จำนวน 16 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1 กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ เป็นกลวิธีการแปลโดยใช้คำภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) ที่มีความหมายกว้างกว่าคำในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) ซึ่งเป็นคำจากกลุ่มที่มีความหมายรวมถึงคำลูกกลุ่มด้วยดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 27

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chiéc	yém
ความหมาย	(ลักษณะนาม)	เอี่ยม
คำในภาษาฉบับแปล	เสื่อ	

ในภาษาเวียดนาม คำว่า chiéc เป็นลักษณะนามใช้กับสิ่งของ ส่วนคำว่า yém หมายถึงแผ่นผ้าชั้นในสำหรับคาดหน้าอกของผู้หญิงสมัยก่อน ในที่นี้ผู้แปลใช้คำว่า เสื่อ หมายถึงเครื่องสวมกาย

ท่อนบนทำด้วยผ้า เป็นต้น ซึ่งเสื้อเป็นคำจำกัดกลุ่มของเอี๊ยม จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

ตัวอย่างที่ 28

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chai	xá xì
ความหมาย	ขวด	น้ำชาสี
คำในภาษาฉบับแปล	ขวดน้ำอัดลม	

คำว่า chai หมายถึง ภาชนะกลวงใน โดยมากทำด้วยแก้ว รูปสูง มักมีคอหรือปากแคบสำหรับบรรจุของเหลว เป็นต้น xá xì หมายถึงน้ำหวานชนิดหนึ่งที่ใสรสชาติและกลิ่นหลักจากรากต้น *Smilax regelii* มักจะใส่ไซตาเพิ่ม แต่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ มีสีน้ำตาลเหมือนโค้ก นิยมบริโภคที่เวียดนามก่อนปี 1975 คนไทยมักเรียกว่า น้ำชาสี น้ำชา น้ำจรวด ผู้แปลใช้คำว่า ขวดน้ำอัดลม ซึ่งหมายถึงเครื่องดื่มที่ผสมน้ำตาลหรือน้ำผลไม้ มีแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ละลายอยู่โดยใช้ความดัน น้ำอัดลมเป็นคำจำกัดกลุ่มของคำว่า น้ำชาสี เป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

ตัวอย่างที่ 29

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	cấp
ความหมาย	กระเป๋านักเรียน กระเป๋าใส่หนังสือ
คำในภาษาฉบับแปล	กระเป๋า

คำว่า cấp หมายถึงของใช้ที่มักจะทำจากหนัง ผ้า พลาสติกเพื่อใส่เอกสาร หรือ หนังสือสมุด สมัยก่อนทำจากไม้สามแผ่นประกบกันเพื่อใส่หนังสือไปเรียน ผู้แปลใช้คำว่า กระเป๋า ซึ่งหมายถึงเครื่องใช้รูปคล้ายถุงหรือกระเป๋า ทำด้วยหนังบ้าง ผ้าบ้าง สำหรับใส่เงินหรือของต่าง ๆ ใช้คาดเอวก็มี ติดอยู่ในตัวเสื้อหรือกางเกงก็มี ใช้หิ้วก็มี คำว่ากระเป๋าเป็นคำจำกัดกลุ่มของคำว่า กระเป๋านักเรียน และ กระเป๋าใส่หนังสือ จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

ตัวอย่างที่ 30

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	trắng	tin
ความหมาย	ขาว	บริสุทธิ์
คำในภาษาฉบับแปล	สีขาว	

คำว่า trắng หมายถึงสีขาว ส่วน tin หมายถึงความบริสุทธิ์ ไม่ปนเปื้อน คำว่า trắng tin หมายถึงสีขาวบริสุทธิ์ ขาวมาก ขาวสะอาด ผู้แปลใช้คำว่า สีขาว ซึ่งเป็นการแปลโดยใช้กลวิธีใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

ตัวอย่างที่ 31

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chè	dầu đỏ	bánh lọt
ความหมาย	ขนมหวาน	ถั่วแดง	ขนม (แป้ง)ลอด
คำในภาษาฉบับแปล	ขนม		

คำว่า chè dầu đỏ bánh lọt หมายถึง ขนมหวานชนิดหนึ่งของเวียดนาม ประกอบด้วย dầu đỏ ที่แปลว่า ถั่วแดงและ bánh lọt ที่ทำจากแป้งข้าวเจ้า และนิยมใส่น้ำสกัดจากใบเตย บั๊นเป็นรูปยาว ๆ เหมือนหนอน (เหมือนลอดช่องของไทย) ผู้แปลใช้คำว่า ขนม ซึ่งหมายถึง ของกินที่ไม่ใช่กับข้าว มักปรุงด้วยแป้งหรือข้าวกับกะทิหรือน้ำตาล คำว่าขนมเป็นคำจากกลุ่มของชื่อขนมหวานต่าง ๆ เป็นการใช้กลวิธีการแปลโดยใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

ตัวอย่างที่ 32

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	quán	ăn	binh dân
ความหมาย	ร้าน	กิน	คนธรรมดา หรือสามัญชน
คำในภาษาฉบับแปล	ร้านธรรมดาทั่วไป		

ในตัวอย่างข้างต้น คำว่า quán หมายถึงสถานที่ขายของหรือร้าน คำว่า ăn หมายถึง กิน คำว่า binh dân หมายถึง คนธรรมดา มีรายได้ปานกลาง quán ăn binh dân หมายถึงร้านอาหารที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นคนธรรมดาที่มีรายได้ปานกลาง ผู้แปลใช้คำว่า ร้านธรรมดาทั่วไปซึ่งอาจจะหมายถึงร้านอาหารหรือร้านอะไรก็ได้ จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกอย่างกว้าง ๆ

ตัวอย่างที่ 33

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	bàn	thờ
ความหมาย	โต๊ะ	บูชา
คำในภาษาฉบับแปล	หิ้ง	

ในภาษาเวียดนาม คำว่า bàn หมายถึง สิ่งที่มีจะทำจากไม้ มีพื้นราบ มีขา ใช้สำหรับวางสิ่งของ เครื่องบูชา ใช้เวลากินข้าว หรือ ทำงาน ส่วน thờ หมายถึง การแสดงความเคารพ นับถือ สักการะ คนที่ล่วงลับไปแล้วโดยการทำตามพิธี หรือไหว้ตามความเชื่อและประเพณี ในวัฒนธรรมเวียดนาม bàn thờ หมายถึง โต๊ะที่ใช้ไหว้ บูชาบรรพบุรุษ หรือ สักการะ ที่คนในบ้านนับถือ มักจะตั้งแขวน หรือ ติดไว้ข้างฝา หรือกับผนัง หรือ วางบนที่สูงในบ้าน ผู้แปลใช้คำว่า หิ้ง หมายถึง ที่วางของซึ่งแขวนหรือติดไว้ข้างฝาและสามารถวางอะไรก็ได้ เป็นการแปลแบบจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ

3.2 กลวิธีการแปลแบบใช้คำเฉพาะเจาะจง

กลวิธีการแปลแบบใช้คำเฉพาะเจาะจงเป็นกลวิธีการแปลโดยใช้คำภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) ที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าคำในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) ทั้งนี้คำในภาษาต้นทางอาจจะมีหลายความหมาย ผู้แปลจึงต้องเลือกความหมายใดความหมายหนึ่งมาใช้ในภาษาปลายทาง หรือ ภาษาต้นทางใช้คำที่มีความหมายกว้างแต่ผู้แปลเลือกใช้คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่ามาใช้ในภาษาปลายทาง

ตัวอย่างที่ 34

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Màu	xanh
ความหมาย	สี	ฟ้า หรือ เขียว หรือ น้ำเงิน
คำในภาษาฉบับแปล	สีฟ้า	

คำว่า Màu xanh หมายถึงสีฟ้า สีน้ำเงิน หรือ สีเขียว ผู้แปลแปลคำว่า Màu xanh ว่า สีฟ้า ซึ่งหมายถึง สีน้ำเงินอ่อนอย่างสีท้องฟ้าในเวลาแดด ถือเป็นการแปลโดยใช้คำเฉพาะเจาะจง

ตัวอย่างที่ 35

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	thước
ความหมาย	ตลับเมตร หรือ ไม้บรรทัด
คำในภาษาฉบับแปล	ตลับเมตร

คำว่า thước หมายถึงเครื่องมือใช้วัดความยาว หรือ ใช้ขีดเส้นตรง ๆ ผู้แปลใช้คำว่า ตลับเมตร เป็นการแปลโดยใช้คำเฉพาะเจาะจง

ตัวอย่างที่ 36

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	cháo
ความหมาย	โจ๊ก หรือ ข้าวต้ม
คำในภาษาฉบับแปล	ข้าวต้ม

คำว่า cháo เป็นอาหารเวียดนามชนิดหนึ่งที่เหลว ๆ ทำจากข้าว หรือแป้ง อาจจะใส่น้ำเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ด้วย ซึ่งเหมือนโจ๊ก หรือ ข้าวต้ม ผู้แปลใช้คำว่า ข้าวต้ม ถือเป็นการแปลโดยใช้คำเฉพาะเจาะจง

ตัวอย่างที่ 37

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	cá	rán
ความหมาย	ปลา	ทอด
คำในภาษาฉบับแปล	ปลาทอด	

คำว่า cá หมายถึง ปลา เป็นสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง เป็นสัตว์ที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำ ซึ่งคนเวียดนามนิยมเอามาทำอาหาร คำว่า rán หมายถึงทอด เป็นกรรมวิธีการทำอาหารคาววิธีหนึ่งที่ทำให้สุกด้วยน้ำมันที่เดือด cá rán หมายถึงปลาทอด เป็นอาหารจากปลาประเภทหนึ่ง ผู้แปลใช้คำว่า ปลาทอด ซึ่งเป็นการเจาะจงว่าเป็นปลาชนิดใดทอด เป็นการแปลโดยใช้คำเฉพาะเจาะจง

ตัวอย่างที่ 38

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	lò
ความหมาย	เตา
คำในภาษาฉบับแปล	เตาอบ

คำว่า lò หมายถึง เตา ที่สำหรับก่อไฟหุงต้มหรือเผาสิ่งต่าง ๆ ตามปกติใช้ฟืนหรือ ผู้แปลใช้คำว่า เตาอบ ซึ่งหมายถึงเตาที่ใช้อบอาหาร โดยอาศัยความร้อนจากถ่านหรือไฟฟ้า เป็นต้น เป็นการแปลโดยใช้คำเฉพาะเจาะจง

4. กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล

กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล คือการที่ผู้แปลตั้งใจที่จะไม่แปลคำในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม)

ในการศึกษาครั้งนี้ พบการละ ไม่แปลจำนวน 23 คำดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 39

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	nhúng đầu vào lu nước xem đứa nào nín thở lâu hơn đứa nào
ความหมาย	ซุบ หัว ใส่ <u>โองน้ำ</u> ดูว่า คน ไหน กลั้น หายใจ นาน กว่า คน ไหน
คำในภาษาฉบับแปล	ดำน้ำแข่งกัน ดูว่าใครกลั้นหายใจในน้ำได้นานที่สุด

ในตัวอย่างข้างต้น ผู้แปลไม่ได้แปลคำว่า lu nước แต่ยังคงสื่อความหมายได้เป็นอย่างดีว่า เต็ก ๆ เล่นกลั้นหายใจในน้ำกัน

ตัวอย่างที่ 40

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	nhưng với con Tí sún nghèo rót mùng toi thì đó là con búp bê hay khóc nhè.
ความหมาย	แต่ สำหรับ ยัย ตี ฟันหลอ <u>ยากจนจนเสื่อขาด</u> นั่นคือตุ๊กตาที่ <u>มักร้องไห้</u>
คำในภาษาฉบับแปล	แต่สำหรับยัยตีฟันหลอ หมอนอันแสนเก่า และ ดำเหมือน <u>ผ้าซีร่วนนั่นคือตุ๊กตาที่มักร้องไห้โยเย</u>

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ ผู้แปลละไม่แปลสำนวน nghèo rót mùng toi ที่หมายถึง ยากจนจนเสื่อขาด

ตัวอย่างที่ 41

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chờ bán cho các gánh ve chai
ความหมาย	รอ ขาย ให้ <u>บรรดาหาบเร่ซื้อขยะ</u>
คำในภาษาฉบับแปล	นำ ไป ขาย

ในตัวอย่างข้างต้นนี้ ผู้แปลละไม่แปลคำว่า các gánh ve chai ซึ่งหมายถึงหาบเร่ที่ซื้อขยะ พวกขวด กระจก โลหะ กระดาษ พลาสติก ในที่นี้ผู้แปลแปลรวม ๆ ว่านำไปขายแต่ไม่ระบุว่าขายให้หาบเร่ที่รับซื้อขยะ แต่ยังคงสื่อความหมายหลักของประโยคได้เป็นอย่างดี

นอกจากตัวอย่างข้างต้น ยังมีคำอื่นที่ผู้แปลละไม่แปลเช่น eo ôi (อุทยานเวลากลับ หรือ รังเกียจอะไร) hoàng thượng (พระมหากษัตริย์) ruột nở từng khúc (ไส้بان/พองทุกท่อน หมายถึงดีใจมาก) เป็นต้น

ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่า คำที่ผู้แปลเลือกละไม่แปลอาจจะเพราะว่าคำเหล่านี้ไม่สำคัญ หรือ เป็นเพียงคำเพื่ออธิบายฉาก หรืออาจจะเนื่องจากความแตกต่างของโครงสร้างประโยคของภาษาเวียดนาม และภาษาไทย จึงละไม่แปลเพื่อให้ประโยคแปลเป็นภาษาไทยมีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น

5. กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น

กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่นเป็นการแปลที่ผู้แปลใช้คำภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) ที่มีความหมายไม่ตรงกับ ความหมายของคำในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบกลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น ทั้งหมด 16 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 42

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	nhảy	lò cò
ความหมาย	กระโดด	กระโดดขาข้างเดียว
คำในภาษาฉบับแปล	กระโดดยาง	

คำว่า nhảy หมายถึง กระโดด คำว่า lò cò หมายถึงการใช้ขาเดียวเคลื่อนไหว คำว่า nhảy lò cò หมายถึงการเล่นของเด็ก มีลักษณะคล้าย ๆ กับตั้งเตของไทยซึ่งมีลักษณะคือผู้เล่นต้อง

กระโดดขาข้างเดียวเพื่อเก็บเบี้ย ผู้แปลใช้คำว่า กระโดดยาง ซึ่งเป็นการละเล่นของเด็กที่มีลักษณะของการกระโดดอีกแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น

ตัวอย่างที่ 43

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	tủ	lạnh
ความหมาย	ตู้	เย็น
คำในภาษาฉบับแปล	โต๊ะ	

คำว่า tủ lạnh หมายถึงของใช้ในบ้าน ที่ใช้เก็บรักษาอาหาร หรือ ตู้เย็น ผู้แปลแปลว่า โต๊ะ ซึ่งเป็นของใช้ในบ้านเหมือนกันแต่คนละประเภทจึงเป็นการแปลเป็นอย่างอื่น

ตัวอย่างที่ 44

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	dèn	dầu
ความหมาย	ตะเกียง	น้ำมัน
คำในภาษาฉบับแปล	เทียนเล่มเล็ก	

คำว่า dèn dầu แปลว่า ตะเกียงน้ำมัน ผู้แปลใช้คำว่า เทียนเล่มเล็ก ซึ่งเป็นของใช้ในบ้าน ที่ใช้ให้ความสว่างเหมือนกัน แต่เป็นคนละประเภท จึงเป็นการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น

ในการแปลเป็นอย่างอื่น ผู้แปลมักจะใช้คำที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงมาแทน และ ยังคงรักษาเค้าความหมายเดิมอยู่บ้างเช่นตะเกียงน้ำมัน กับ เทียนเล่มเล็กมีคุณสมบัติที่ให้ความสว่างเหมือนกัน จึงสื่อความหมายของความสว่างได้เช่นเดิม อย่างไรก็ตาม บางครั้งผู้แปลใช้คำที่ไม่ได้มีคุณสมบัติเหมือนกันเช่น ตู้เย็น กับ โต๊ะ จึงอาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจผิดจากความหมายในภาษาต้นทางได้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะคำนั้นไม่ได้มีความสำคัญที่จะทำให้เข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องผิดไป

6. กลวิธีการแปลแบบผสม

นอกจาก 5 กลวิธีหลักข้างต้นนี้ ผู้วิจัยยังพบกลวิธีการแปลแบบผสมอีก 5 กลวิธี กล่าวคือ ใช้กลวิธีต่าง ๆ ร่วมกัน ได้แก่

1. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ
2. กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ
3. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถ
4. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์
5. กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถ

ตารางที่ 3.2 ตารางกลวิธีการแปลแบบผสม

กลวิธีการแปล	จำนวนคำ
กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ	6
กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ	5
กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถ	3
กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์	1
กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถ	1
รวม	16

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบผสมทั้งหมด 16 คำ กลวิธีการแปลแบบผสมโดยผสมกลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทกับทับศัพท์และอธิบายเชิงอรรถมากที่สุด จำนวน 6 คำ รองลงมาคือกลวิธีการแปลโดยผสมการทับศัพท์กับอธิบายเชิงอรรถ จำนวน 5 คำ กลวิธีการแปลโดยผสมการแปลแบบตรงตัวกับอธิบายเชิงอรรถจำนวน 3 คำ กลวิธีการแปลแบบผสมโดยผสมการแปลแบบใช้คำจำแนกกับทับศัพท์ และ ผสมการแปลแบบเทียบเคียงความหมายกับอธิบายเชิงอรรถ จำนวนประเภทละ 1 คำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถเป็นการแปลที่ผู้แปลใช้ทั้งกลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท ทับศัพท์ และอธิบายเชิงอรรถพร้อมกันเพื่อแปลคำคำเดียวในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) โดยทับศัพท์ หมายถึง การถอดเสียงภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย และอธิบายเชิงอรรถ หมายถึง การให้ข้อมูลเพิ่มเติมข้างล่างของหน้ากระดาษในรูปแบบของเชิงอรรถ ซึ่งพบว่ามีทั้งหมด 6 คำดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 45

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	áo	dài
ความหมาย	เสื้อ	ยาว
คำในภาษาฉบับแปล	ชุดอ่าวหญ่ย*	
	*ทางภาคเหนือของเวียดนามออกเสียงว่าอ่าวสาย คือชุดประจำชาติของสตรีเวียดนาม ประกอบด้วยเสื้อตัวยาว แขนยาว คอตั้ง และกางเกงขายาว	

คำว่า áo หมายถึง เครื่องสวมกายท่อนบนทำด้วยผ้าเป็นต้น dài หมายถึงยาว คำว่า áo dài หมายถึงชุดดั้งเดิมของชาวเวียดนาม ในที่นี้ผู้แปลใช้คำว่า ชุดอ่าวหญ่ย ซึ่ง ชุด หมายถึงเครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ใช้ในโอกาสต่าง ๆ เป็นกลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ หรือ คำเฉพาะเจาะจงกว่า ตามด้วยคำทับศัพท์ อ่าวหญ่ย นอกจากนี้ยังอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษด้วยว่า “ทางภาคเหนือของเวียดนามออกเสียงว่าอ่าวสาย คือชุดประจำชาติของสตรีเวียดนาม ประกอบด้วยเสื้อตัวยาว แขนยาว คอตั้ง และกางเกงขายาว” จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 46

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	bánh xèo
ความหมาย	ขนม แช่ว (เลียนเสียงเมื่อประกอบอาหารจานนี้)
คำในภาษาฉบับแปล	ขนมแบนท์แสบ* *ขนมชนิดหนึ่งของเวียดนาม ทำจากแป้ง เป็นก้อนกลม ๆ สีขาว

คำว่า bánh หมายถึงอาหารทำจากแป้ง อาจจะมีรสเค็ม หวาน หรือ เผ็ด ส่วน xèo เป็นคำเลียนเสียงขณะทำอาหารจานนี้ คำว่า bánh xèo หมายถึงขนมที่มีลักษณะคล้ายขนมเบื้องญวน เป็นแผ่นวงกลมบางๆ แล้วใส่เครื่อง เช่นเนื้อหมู ถั่วเขียว กุ้งและถั่วงอก ในที่นี้ผู้แปลใช้คำว่า ขนม เป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ หรือ เฉพาะเจาะจงกว่า ประกอบกับการทับศัพท์ แบนท์แสบ นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถว่า “ขนมชนิดหนึ่งของเวียดนาม ทำจากแป้ง เป็นก้อนกลม ๆ สีขาว”

ตัวอย่างที่ 47

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	cái	nón
ความหมาย	(ลักษณะนาม)	หมวกเวียดนาม
คำในภาษาฉบับแปล	หมวกหนอน*	
	*หนอน(nón)	คือหมวกงอบยอดแหลมของเวียดนาม

คำว่า cái เป็นลักษณะนามใช้กับสิ่งของ ส่วนคำว่า nón เป็นชื่อเรียกสั้น ๆ หมวกซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวเวียดนาม ทำจากใบจาก มียอดแหลม ผู้แปลใช้คำว่า หมวกหนอน ซึ่งการแปลว่า หมวกเป็นการใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ ประกอบกับการทับศัพท์คำว่า nón เป็นหนอน นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถว่า “(nón) หนอน คือหมวกงอบยอดแหลมของเวียดนาม”

ตัวอย่างที่ 48

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	nón lá
ความหมาย	หมวกเวียดนาม
คำในภาษาฉบับแปล	หมวกหนอน*
	*(nón) หนอน คือหมวกงอบยอดแหลมของเวียดนาม

คำว่า nón lá เป็นชื่อเรียกเต็ม ๆ ของหมวกชนิดหนึ่งซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวเวียดนาม ทำจากใบจาก มียอดแหลม ผู้แปลใช้คำว่า หมวกหนอน ซึ่งการแปลว่า หมวกเป็นการใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ ประกอบกับการทับศัพท์คำว่า nón เป็น หนอน นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถว่า “(nón) หนอน คือหมวกยอดแหลมของเวียดนาม” จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 49

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Tết
ความหมาย	เทศกาลปีใหม่
คำในภาษาฉบับแปล	ตรุษเต๊ต*
	*(Tết) คือการฉลองปีใหม่ของเวียดนามตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งตรงกับช่วงตรุษจีน

คำว่า Tết เป็นคำเรียกเทศกาลปีใหม่ของเวียดนามแบบสั้น ๆ โดยชื่อเต็มของเทศกาลนี้คือ Tết Nguyên đán ผู้แปลใช้คำว่าตรุษซึ่งเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ ประกอบด้วยการทับศัพท์ เต๊ต นอกจากนั้นยังมีการอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษว่า “(Tết) คือการฉลองปีใหม่ของเวียดนามตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งตรงกับช่วงตรุษจีน” จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 50

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Tết
ความหมาย	เทศกาลปีใหม่
คำในภาษาฉบับแปล	วันตรุษเต๊ต* *(Tết) คือการฉลองปีใหม่ของเวียดนามตรงกับช่วงตรุษจีน

คำว่า Tết เป็นคำเรียกเทศกาลปีใหม่ของเวียดนามแบบสั้น ๆ โดยชื่อเต็มของเทศกาลนี้คือ Tết Nguyên đán ผู้แปลใช้คำว่าวันตรุษซึ่งเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ ประกอบด้วยการทับศัพท์ คำว่า Tết ว่า เต๊ต นอกจากนี้ยังมีการอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษว่า “(Tết) คือการฉลองปีใหม่ของเวียดนามตรงกับช่วงตรุษจีน” จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

6.2 กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถเป็นการแปลที่ผู้แปลใช้ทั้งกลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ และอธิบายเชิงอรรถพร้อมกันเพื่อแปลคำคำเดียวในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) ในการศึกษาคำครั้งนี้พบทั้งหมด 5 คำที่ใช้กลวิธีนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 51

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chả	cá
ความหมาย	ยอ	ปลา
คำในภาษาฉบับแปล	จ๊าเก๊า* *อาหารเวียดนามชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระเทียม ร้อนปรุงรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ	

คำว่า chả หมายถึงอาหารที่ทำจากเนื้อ หมู ไก่ที่นำมาสับให้ละเอียดแล้วปั้นเป็นก้อน คำว่า cá หมายถึง ปลา chả cá หมายถึงอาหารเวียดนามชนิดหนึ่งที่ทำจากปลา ผู้แปลใช้คำว่า จำก้า ซึ่งเป็นการทับศัพท์คำว่า chả cá นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายกระดาษด้วยว่า “อาหารเวียดนามชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระเทียม ร้อน ประุงรสด้วยเครื่องเทศต่างๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ” จึงเป็นการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 52

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Truong Chi
ความหมาย	(ชื่อบุคคล และ วรรณกรรมเรื่องหนึ่ง)
คำในภาษาฉบับแปล	เจื่องจี*
	*เจื่องจี เป็นนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม บอกเล่าความรักของชายหาปลาผู้มีเสียงอันไพเราะกับเจ้าหญิงแสนงาม แต่เนื่องจากไม่สมหวังในความรักเขาจึงฆ่าตัวตาย

Truong Chi เป็นตัวละครในนิทานเรื่องหนึ่งของเวียดนาม ในที่นี้ผู้แปลใช้การแปลแบบทับศัพท์ว่า เจื่องจี นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษด้วยว่า “เจื่องจี เป็นนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม บอกเล่าความรักของชายหาปลาผู้มีเสียงอันไพเราะกับเจ้าหญิงแสนงาม แต่เนื่องจากไม่สมหวังในความรักเขาจึงฆ่าตัวตาย” จึงเป็นการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 53

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	phở
ความหมาย	(ก๋วยเตี๋ยวแบบเวียดนาม)
คำในภาษาฉบับแปล	เฟอ*
	*เฟอ (phở) อาหารประจำชาติของเวียดนาม ประกอบด้วยน้ำซุป เส้นก๋วยเตี๋ยว เนื้อไก่ หรือเนื้อวัว มักรับประทานในช่วงเช้า

คำว่า phở หมายถึงอาหารชนิดเส้นขึ้นชื่อของเวียดนาม ในที่นี้ผู้แปลแปลว่า ผอ ซึ่งเป็นการใช้กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ ประกอบด้วยการอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษว่า “ผอ (phở) อาหารประจำชาติของเวียดนาม ประกอบด้วยน้ำซุ๊ป เส้นก๋วยเตี๋ยว เนื้อไก่ หรือ เนื้อวัว มักรับประทานในช่วงเช้า” จึงเป็นการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 54

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Lục Vân Tiên
ความหมาย	(ชื่อบุคคล และ วรรณกรรมเรื่องหนึ่ง)
คำในภาษาฉบับแปล	หลุก เวิน เตียน* *Lục Vân Tiên คือวรรณกรรมของเวียดนามซึ่งประพันธ์ขึ้นในคริสต์ทศวรรษที่ 19 ตั้งชื่อตามตัวละครเอกฝ่ายชายในเรื่องซึ่งเป็นคนดีและมีความกตัญญู แต่ต้องประสบเคราะห์ร้าย ถูกอิจฉาและกลั่นแกล้งจนแทบเอาชีวิตไม่รอด ต่อมามีการนำเอาวรรณกรรมเรื่องนี้มาดัดแปลงเป็นบทละครสำหรับการแสดงประเภทต่าง ๆ

Lục Vân Tiên เป็นตัวละครในวรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่มีชื่อเดียวกับตัวละครเอกว่า Lục Vân Tiên ของเวียดนาม ในที่นี้ผู้แปลใช้คำว่า หลุก เวิน เตียน ซึ่งเป็นการใช้กลวิธีแบบทับศัพท์ ประกอบด้วยการอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษว่า “Lục Vân Tiên คือวรรณกรรมของเวียดนามซึ่งประพันธ์ขึ้นในคริสต์ทศวรรษที่ 19 ตั้งชื่อตามตัวละครเอกฝ่ายชายในเรื่องซึ่งเป็นคนดีและมีความกตัญญู แต่ต้องประสบเคราะห์ร้าย ถูกอิจฉาและกลั่นแกล้งจนแทบเอาชีวิตไม่รอด ต่อมา มีการนำเอาวรรณกรรมเรื่องนี้มาดัดแปลงเป็นบทละครสำหรับการแสดงประเภทต่าง ๆ” จึงเป็นการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 55

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	Tô Vū
ความหมาย	(ชื่อนักแต่งเพลงของเวียดนาม)
คำในภาษาฉบับแปล	โต หู* *โตหู (Tô Vū) นักแต่งเพลงชื่อดังของเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเพลงในช่วงการต่อสู้กับฝรั่งเศส ก่อนปี ค.ศ. 1945 และเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งสถาบันดนตรีของเวียดนาม

Tô Vū เป็นนักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียงของเวียดนาม ในที่นี้ผู้แปลใช้การแปลแบบทับศัพท์ว่า โต หู นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษด้วยว่า “โตหู (Tô Vū) นักแต่งเพลงชื่อดังของเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเพลงในช่วงการต่อสู้กับฝรั่งเศส ก่อนปี ค.ศ. 1945 และเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งสถาบันดนตรีของเวียดนาม” จึงเป็นการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

6.3 กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถ

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถเป็นการแปลที่ผู้แปลใช้ทั้งกลวิธีการแปลแบบตรงตัว และอธิบายเชิงอรรถพร้อมกันเพื่อแปลคำคำเดียวในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) ในการศึกษาครั้งนี้พบทั้งหมด 3 คำที่ใช้กลวิธีนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 56

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	chén
ความหมาย	ถั่ว
คำในภาษาฉบับแปล	ถั่ว* *คนเวียดนามกินข้าวด้วยถั่วและตะเกียบเหมือนคนจีน

คำว่า chén หมายถึงถั่ว ภาษาชนก้นลึก มีรูปต่าง ๆ สำหรับใส่น้ำหรือของบริโภค เป็นต้น ในที่นี้ ผู้แปลแปลว่า ถั่ว เป็นการแปลแบบตรงตัว ประกอบด้วยการอธิบายเชิงอรรถว่า “คนเวียดนามกินข้าวด้วยถั่วและตะเกียบเหมือนคนจีน” จึงเป็นการแปลแบบตรงตัวประกอบการอธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 57

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม:	năm	mùi
ความหมาย	ปี	แพะ
คำในภาษาฉบับแปล:	ปีแพะ*	
	*ในภาษาเวียดนามเรียกปีมะแมว่า ปีหมู่มุ่ย (Mùi) มีแพะเป็นสัญลักษณ์เช่นกัน	

คำว่า năm เป็นเวลาชั่วโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ครั้งหนึ่งราว 365 วัน คำว่า mùi ในภาษาเวียดนามเป็นชื่อปีที่ 8 ของรอบ 12 ปีนักษัตร มีสัญลักษณ์เป็นแพะ คำว่า năm mùi หมายถึงปีแพะ หรือปีมะแม ผู้แปลแปลว่า ปีแพะ ซึ่งเป็นการแปลแบบตรงตัว นอกจากนั้นยังอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษด้วยว่า “ในภาษาเวียดนามเรียกปีมะแมว่า ปีหมู่มุ่ย (Mùi) มีแพะเป็นสัญลักษณ์เช่นกัน” กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างที่ 58

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	con	chim
ความหมาย	ลักษณะนาม	นก
คำในภาษาฉบับแปล	นก*	
	*คำว่า con chim หรือนกใช้แทนอวัยวะเพศของผู้ชาย	

คำว่า con เป็นลักษณะนามใช้กับสัตว์ ฝิ มีด เป็นต้น คำว่า chim หมายถึงนก หรือชื่อสัตว์มีกระดูกสันหลังเลือดอุ่น มี 2 เท้า 2 ปีก และมีขนปกคลุมร่างกาย ออกลูกเป็นไขก่อนแล้วจึงฟักเป็นตัว คำว่า con chim ในที่นี้หมายถึง อวัยวะเพศของผู้ชาย ผู้แปลแปลว่า นก เป็นการแปลแบบตรงตัว ประกอบด้วยการอธิบายเชิงอรรถว่า “คำว่า con chim หรือนกใช้แทนอวัยวะเพศของผู้ชาย” จึงเป็นการแปลแบบตรงตัว + การอธิบายเชิงอรรถ

6.4 กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ เป็นการแปลที่ผู้แปลใช้ทั้ง กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทและทับศัพท์พร้อมกันเพื่อแปลคำคำเดียวในภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) ในการศึกษาครั้งนี้พบ 1 คำที่ใช้กลวิธีนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 59

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	áo	dài
ความหมาย	เสื้อ	ยาว
คำในภาษาฉบับแปล	ชุดอ่าวหญ่าย	

คำว่า áo หมายถึง เสื้อ หรือ เครื่องสวมกายท่อนบนทำด้วยผ้าเป็นต้น คำว่า dài หมายถึงยาว คำว่า áo dài หมายถึงชุดดั้งเดิมของชาวเวียดนาม ในที่นี้ผู้แปลใช้คำว่า ชุดอ่าวหญ่าย ซึ่ง ชุด หมายถึง เครื่องแต่งกายที่กำหนดให้ใช้ในโอกาสต่าง ๆ เป็นกลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท ประกอบด้วยการทับศัพท์คำว่า áo dài ว่า อ่าวหญ่าย จึงเป็นการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์

6.5 กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถ

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถเป็นการแปลที่ผู้แปลใช้ ทั้งกลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมายและอธิบายเชิงอรรถพร้อมกันเพื่อแปลคำคำเดียวใน ภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) ในการศึกษาครั้งนี้พบ 1 คำที่ใช้กลวิธีนี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

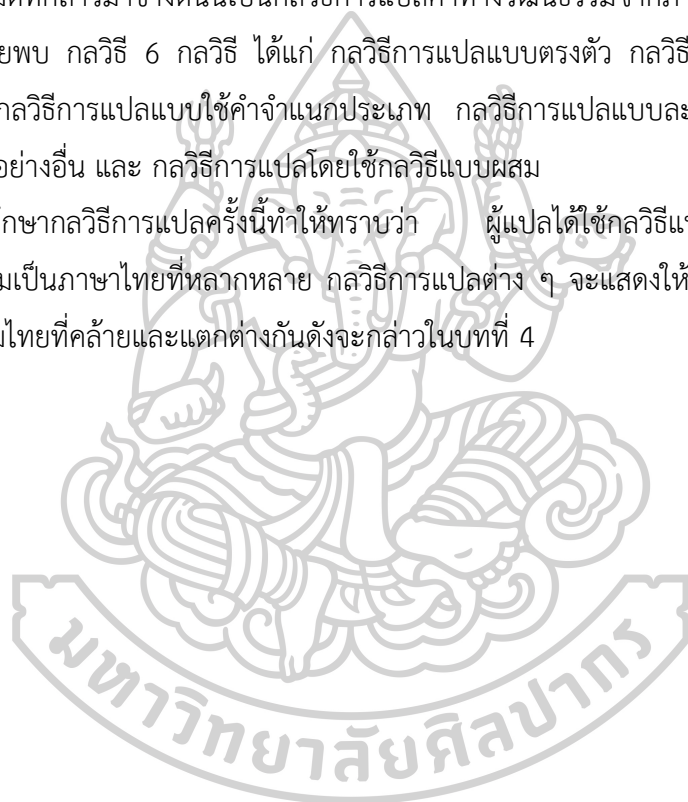
ตัวอย่างที่ 60

คำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม	cậu ấm
ความหมาย	(คำเรียกลูกชายของขุนนางหรือคนที่ทำงาน ในพระราชสำนักสมัยก่อน)
คำในภาษาฉบับแปล	คุณชายน้อย* *Cậu ấm หมายถึงลูกชายขุนนาง เป็นคำที่มีความหมายดี หมายถึงคนที่เกิดมาสุขสบาย

คำว่า *câu ám* เป็นคำเรียกลูกชายของขุนนางหรือคนที่ทำงานในพระราชสำนักสมัยก่อน ในที่นี้ ผู้แปลใช้คำว่า คุณชายน้อย ซึ่งเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย นอกจากนั้น ผู้แปลยังอธิบายเชิงอรรถไว้ท้ายหน้ากระดาษว่า “*Câu ám* หมายถึงลูกชายขุนนาง เป็นคำที่มีความหมายดี หมายถึงคนที่เกิดมาสุขสบาย” จึงเป็นการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถ

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย โดยพบ กลวิธี 6 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น และ กลวิธีการแปลโดยใช้กลวิธีแบบผสม

การศึกษาการแปลครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ผู้แปลได้ใช้กลวิธีแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยที่หลากหลาย กลวิธีการแปลต่าง ๆ จะแสดงให้เห็นวัฒนธรรมเวียดนามและวัฒนธรรมไทยที่คล้ายและแตกต่างกันดังจะกล่าวในบทที่ 4

บทที่ 4

วัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปล

จากการศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและวัฒนธรรมไทยและกลวิธีการแปลที่แสดงวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันและวัฒนธรรมที่ต่างกัันดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน

ในการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม และวัฒนธรรมทางภาษา

1.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ

วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดค้นผลิตขึ้นมาเช่นสิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน อาหารเครื่องดื่ม เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางวัตถุของเวียดนามและไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยพบวัฒนธรรมย่อย 3 ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมด้านอาหารเครื่องดื่ม วัฒนธรรมด้านสิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน และวัฒนธรรมด้านของใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 อาหาร เครื่องดื่ม

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ชีวิตของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย และ เป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของมนุษย์ นอกจากนั้น อาหารยังเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชนชาติใดชนชาติหนึ่ง แต่ละชนชาติมีวัฒนธรรมอาหารการกินที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองทั้งอาหารที่กิน วิธีกิน จำนวนมือที่กิน การให้ความสำคัญกับมืออาหาร เนื่องจากภูมิอากาศ ภูมิประเทศของแต่ละชาติไม่เหมือนกัน

ประเทศไทยและประเทศเวียดนามอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นสังคมเกษตรกรรม มีวัฒนธรรมข้าว ทั้งปลูกข้าว กินข้าว ข้าวนั้นเป็นอาหารหลักของคนเวียดนามและคนไทย ทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า คนเวียดนามและคนไทยบริโภคข้าว (com) วันละ 3 เวลา นอกจากนี้ยังมีอาหารง่าย ๆ ทำจากข้าวอย่าง โจ๊ก หรือ ข้าวต้ม (cháo)

ชีวิตคนไทยและคนเวียดนามใกล้ชิดกับสายน้ำที่อุดมสมบูรณ์ ปลาจึงเป็นอาหารหลักของคนทั้งสองประเทศ นอกจากนั้นยังมีน้ำปลา ซึ่งเป็นเครื่องปรุง อีกทั้งยังเป็นน้ำจิ้มที่สำคัญในมื้ออาหารของทั้งคนเวียดนามและคนไทย คนเวียดนามและคนไทยต่างก็มีกรรมวิธีทำอาหารอย่างต้มเค็ม ปลา ปลาทอด เป็นต้น

ในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นโลกร้ายพรมแดน วัฒนธรรมได้แพร่หลายอย่างง่ายดาย คนเวียดนามและคนไทยไม่เพียงแต่ทานอาหารพื้นบ้าน ดั้งเดิมของตัวเองแต่ยังรับอาหารต่างประเทศเข้ามาอย่าง มาม่า หรือ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป

นอกจากอาหารคาวแล้ว คนเวียดนามก็มีของหวานเช่นเดียวกับไทยเช่นขนมถั่วแดง วุ้นสีเขียว ซึ่งวุ้นสีเขียวนั้นมีลักษณะคล้ายกับลอดช่องของไทย

ส่วนในด้านเครื่องดื่ม คนเวียดนามนิยมดื่มชา (uống trà) ชาปรากฏอยู่ในทุกกิจกรรมในชีวิตของคนเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นงานแต่งงาน ปีใหม่ งานศพ พิธีวันครบรอบวันตาย ชามีอยู่ทุกที่เช่น ในบ้าน ตลาด ถนน คนเวียดนามในปัจจุบันดื่มทั้งชาร้อน และ ชาเย็น (ใส่น้ำแข็ง) บนถนนก็มีร้านน้ำชาให้คนเข้ามาดื่ม ส่วนคนไทยก็ได้รับวัฒนธรรมดื่มชาจากประเทศจีนเช่นเดียวกับเวียดนามดังที่ เดชา ศิริภัทร ได้กล่าวไว้ใน นิตยสารหมอชาวบ้าน ว่า

“การดื่มน้ำชาคงจะกลายเป็นวัฒนธรรมของชาวไทยไปเรียบร้อยแล้วในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะพระภิกษุในพระพุทธศาสนาจะ “ฉันทน้ำชา” และใช้น้ำชาต้อนรับแขกกันทั่วไป ดังปรากฏในคำกลอนของสุนทรภู่บรรยายไว้ว่า “ราพันพิลาป” ซึ่งเชื่อว่าแต่งในสมัยรัชกาลที่ 3 ตอนหนึ่งว่า

“เห็นต้นชาหน้ากระไดใจเสียดาย	เคยแก้อายหลายครั้งประทั่งจน
ได้เก็บฉันทวันละน้อยอร่อยรส	ด้วยยามอดอดัดคัดแสนขัดสน
จะซื้อหาชาจันทร์พยับสีนจน	จะจากต้นชาให้อาลัยแฮ...”

นอกจากนั้น ก่อนปี ค.ศ. 1975 ในภาคใต้ของเวียดนามนิยมกินน้ำชาสี่ถ้วย ซึ่งน้ำชาสี่ (nuóc xá xi) ก็ได้นิยมในไทยสมัยก่อน

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันด้านอาหาร เครื่องดื่ม ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 3 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ตัวอย่างเช่น kho cá (ต้มเค็ม/ปลา) ผู้แปลแปลว่า ทำปลาต้มเค็ม, nước mắm (น้ำ/ปลา) ผู้แปลแปลว่า น้ำปลา, uống trà (ดื่ม/ชา) ผู้แปลแปลว่า ดื่มชา

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย ตัวอย่างเช่น mì gói (เส้นแบ่งสาส์/ห่อ) ผู้แปลแปลว่า มาม่า, บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป, món thập cẩm (อาหารมีส่วนประกอบสลับอย่าง) ผู้แปลแปลว่า รวมมิตร, bánh mì (ขนม/หมี) ผู้แปลแปลว่า ขนมปัง

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทเช่น cháo (โจ๊ก, ข้าวต้ม) ผู้แปลแปลว่า โจ๊ก, ข้าวต้ม cá rán (ปลา/ทอด) ผู้แปลแปลว่า ปลาทอด, nước xá xí (น้ำ/ชาสี่) ผู้แปลแปลว่า น้ำอัดลม, chè đậu đỏ bánh lọt (ขนมหวานชนิดหนึ่ง ถั่วแดงขนมลอด) ผู้แปลแปลว่าขนม

1.1.2 สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน

บ้าน เป็นสถานที่ที่ผูกพันกับทุกคนมาตั้งแต่เกิด บ้านไม่เพียงแต่เป็นที่อาศัยนอนในกลางคืน แต่ลักษณะของบ้านยังสะท้อนภาพชีวิต วิถีชีวิต สภาพแวดล้อม สังคม ภูมิปัญญา วิถีคิดของคนด้วย คนเวียดนามและคนไทยสร้างบ้านที่มีห้องน้ำ (nhà tắm, phòng tắm) สมัยก่อนห้องน้ำมักจะอยู่นอกตัวบ้าน แต่ในปัจจุบันเนื่องจากที่ดินแคบ และเพื่อความสะดวกสบายของคนที่อาศัยอยู่ในบ้าน ห้องน้ำจึงมักจะอยู่ในตัวบ้าน นอกจากบ้านที่มั่นคงแล้ว คนเวียดนามและคนไทยยังมีการทำบ้านเรือนเล็ก ๆ ที่พออยู่ได้ ที่เรียกว่า กระท่อม กระท้อบ (lều) เป็นบ้านพักชั่วคราวเวลาทำนา ทำไร่ ทำสวน หรือเป็นบ้านสำหรับคนที่ไม่ค่อยมีฐานะ

บ้านของคนเวียดนามและคนไทยสมัยก่อนมักจะมี บ่อน้ำ/ บ่อ (giếng) เป็นแหล่งน้ำ ให้ทุกคนในบ้านหรือหมู่บ้านได้ใช้ในการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการอาบน้ำ ทำอาหาร เป็นต้น นอกจากความจำเป็นในชีวิตประจำวันแล้ว บ่อน้ำ เป็นส่วนประกอบสำคัญในความเชื่อเรื่องหยินหยาง ความสมดุลของ 5 ธาตุของคนเวียดนาม (ธาตุทั้งห้าหมายถึงวัตถุห้าอย่างที่มีอยู่ในธรรมชาติ ประกอบด้วย ไม้ ไฟ ดิน โลหะ น้ำ อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านสิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 3 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ตัวอย่างเช่น phòng tắm (ห้อง/อาบน้ำ) ผู้แปลแปลว่า ห้องน้ำ

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย ตัวอย่างเช่น nhà tắm (บ้าน/อาบน้ำ) ผู้แปลแปลว่า ห้องน้ำ, nhà thờ (บ้าน/บูชา) ผู้แปลแปลว่า โบสถ์

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทเช่น cái giêng (ลักษณะนาม/บ่อน้ำบาดาล) ผู้แปลแปลว่า บ่อ

1.1.3 ของใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก

มนุษย์มีความสามารถในการคิดค้นเครื่องมือ เครื่องใช้ คนเวียดนามและคนไทยต่างก็มีของใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องใช้ที่เหมือนกัน ทั้งที่ประดิษฐ์เอง และ ได้รับจากต่างประเทศ

คนเวียดนามและคนไทยเป็นคนที่ฝีมือ มีความคิดสร้างสรรค์ และ มีความสามารถในการคิดค้นเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับชีวิต และ ผ่อนแรง มีของจักสานเช่น เปลเด็ก (cái nôi) ตะกร้า (sọt) ไม้กวาด (chổi) เปลญวน (võng) เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น ค้อน (búa) สมุดหนังสือ (sách vở) โซฟา (đi văng) ทีวี (ti vi) โทรศัพท์ (điện thoại) โต๊ะรีดผ้า (bàn là) ไม้ขีดไฟ (diêm) ราง (máng) ตะเกียงน้ำมัน (đèn dầu) พัด (quạt) พัดลม (quạt máy) โทรทัศน์ (chiếc tivi) โต๊ะอาหาร (bàn ăn) โต๊ะอ่านหนังสือ (bàn học) กะละมัง (thau nhôm) เตา (lò than) แคร่ (tấm phàn) กระเป๋า (cặp) ตลับเมตร (thước) เครื่องครัวเช่น ชาม (tô) ถ้วย (chén) แก้วน้ำ (cà nước) มีด (dao) เตาอบ (lò) เครื่องนอนเช่น หมอน (gối) ผ้าห่ม (chăn mền) ผ้าห่ม (chăn gối) เครื่องแต่งกาย เสื้อ (chiếc yếm) หมวกไหมพรม (nón len) หมวกผ้า (nón vải) ผ้าพันคอ (khăn) เครื่องดนตรี กลอง (trống) ยานพาหนะที่คนเวียดนามและคนไทยนิยมใช้ที่ชนบทสมัยก่อนมีทั้งยานพาหนะทางบกและทางน้ำ คือ จักรยาน (xe đạp) เกวียน (xe bò) รถม้า (xe ngựa) เรือ (xuồng) เรือยนต์ (xuồng máy)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านของใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 3 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ตัวอย่างเช่น cái nôi (ลักษณะนาม/เปลเด็ก) ผู้แปลแปลว่า เปลเด็ก, cái sọt (ลักษณะนาม/ตะกร้า) ผู้แปลแปลว่า ตะกร้า, quạt (พัด) ผู้แปลแปลว่า พัด,

búa (ค้อน) ผู้แปลแปลว่า ค้อน, lòng chim (กรง/นก) ผู้แปลแปลว่า กรงนก, xe ngựa (รถ/ม้า) ผู้แปลแปลว่า รถม้า

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย bàn ăn (โต๊ะ/กิน) ผู้แปลแปลว่า โต๊ะอาหาร xe đạp (รถ/ถีบ) ผู้แปลแปลว่า จักรยาน xe bò (รถ/วัว) ผู้แปลแปลว่า เกวียน xe hơi (รถ/ไอน้ำ) ผู้แปลแปลว่า รถเก๋ง

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท ตัวอย่างเช่น chiếc yếm (ลักษณะนาม/เอี๊ยม) ผู้แปลแปลว่า เสื้อ lò (เตา) ผู้แปลแปลว่า เตาอบ, cái gỏi (ลักษณะนาม/หมอน) ผู้แปลแปลว่า หมอนข้าง

1.2 วัฒนธรรมทางสังคม

วัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง แบบแผนความพฤติกรรมของคนในสังคม รวมถึงค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี รูปแบบการดำเนินชีวิต และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รวมไปถึงความเชื่อทางศาสนาอันเป็นรากฐานความคิดที่ก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมและประเพณี

ในการศึกษาวัฒนธรรมทางสังคมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันมีวัฒนธรรมย่อย 5 ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมด้านศาสนา วัฒนธรรมด้านความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมด้านการศึกษา วัฒนธรรมด้านการแพทย์ วัฒนธรรมด้านการละเล่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 ศาสนา

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของไทย ส่วนประเทศเวียดนามก็ได้รับอิทธิพลของศาสนาพุทธตั้งแต่ปีค.ศ. 1014 ถึงแม้ว่าไม่ใช่ศาสนาประจำชาติของเวียดนาม แต่คนเวียดนามส่วนใหญ่มีความคิด ความเชื่อในคำสอนของพระพุทธเจ้า และเป็นศาสนาที่มีจำนวนคนนับถือมากที่สุดในการบรรดาศาสนาที่มีอยู่ในประเทศเวียดนาม ประเทศไทยและประเทศเวียดนามต่างก็รู้จักและได้รับอิทธิพลศาสนาพุทธ ถึงแม้ว่าคนละนิกายก็ตาม (ไทยนับถือนิกายหินยาน หรือ เถรวาท ส่วนเวียดนามเป็นมหายาน) รู้จัก เจ้าชายสิทธัตถะ (Thái tử Tất Đạt Đa) ศากยมนี (Thích Ca Mâu Ni) มีความเชื่อเรื่องโชคดี บุญ (may phước) มนุษย์ทุกคนย่อมต้องรับผลกรรมของการกระทำของตัวเอง ไม่ว่าจะป็นกรรมดี หรือ กรรมชั่ว

นอกจากศาสนาพุทธแล้ว ไทยและเวียดนามยังได้รับอิทธิพลของศาสนาคริสต์จากตะวันตก ศาสนาคริสต์เข้ามาในประเทศไทยและเวียดนามในช่วงเดียวกัน คือยุคล่าอาณานิคม

นิคมของลัทธิจักรวรรดินิยมมีคำเรียก พระเยซู (Jesus) กางเขน (cây hình chữ thập) มาเซอร์ (ma xơ) พวกลูกแกะ (con chiên) หรือกิจกรรมทางศาสนาของชาวคริสต์ สวดมนต์ (đọc kinh) คริสต์ศาสนาได้เข้ามาในเวียดนามช่วงอาณานิคม และเจ้าอาณานิคมได้สร้างสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมสวดมนต์ ของคริสต์ศาสนิกชนขึ้นตามสถาปัตยกรรมยุโรป โบสถ์ (nhà thờ)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านศาสนา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ตัวอย่างเช่น Thái tử Tát Đạt Đa (เจ้าชายสิทธัตถะ) ผู้แปลแปลว่า เจ้าชายสิทธัตถะ, may phúc (โชคดี) ผู้แปลแปลว่า โชคดี, ma xơ (มาเซอร์) ผู้แปลแปลว่า มาเซอร์, con chiên (ลูกแกะ) ผู้แปลแปลว่า ลูกแกะ

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย ตัวอย่างเช่น đọc kinh (อ่านบทสวด) หมายถึง สวดมนต์

1.2.2 ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี

ความเชื่อของมนุษย์ส่วนใหญ่ เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมีผลต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ทั้งให้คุณประโยชน์และให้โทษแล้วมนุษย์ยังไม่สามารถค้นหาสาเหตุมาอธิบายได้ ทำให้เกิดความกลัว สิ่งเหนือธรรมชาติ ทั้งคนเวียดนามและคนไทยมีความเชื่อในเรื่องพลังลึกลับ (thế lực huyền bí) เทวดา (ông tiên) ผี (con ma) ผีเข้า (Ma quỷ khiến)

คนเวียดนามมีความเชื่อเรื่องปีนักษัตร หรือ นักษัตรซึ่งเป็นปีตามปฏิทินสุริยคติ แบ่งเป็นรอบปี รอบละสิบสองปี แต่ละปีกำหนดสัตว์เรียกเป็นชื่อเรียงกันไปดังนี้

ชื่อปีนักษัตรและสัญลักษณ์ของไทย	ชื่อปีนักษัตรและสัญลักษณ์ของเวียดนาม
ชวด	Tí
หนู	Chuột หนู
ฉลู	Sửu
วัว	Trâu ควาย

ขาล	Dần
เสื่อ	Hổ เสื่อ
เถาะ	Mão
กระต่าย	Mèo แมว
มะโรง	Thìn
งูใหญ่	Rồng มังกร
มะเส็ง	Tỵ
งูเล็ก	Rắn งู
มะเมีย	Ngọ
ม้า	Ngựaม้า
มะแม	Mùi
แพะ	Dê แพะ
วอก	Thân
ลิง	Khỉ ลิง
ระกา	Dậu
ไก่	Gà ไก่
จอ	Tuất
หมา	Chó หมา
กุน	Hợi
หมู	Lợn หมู

คนในประเทศเวียดนามและไทยต่างก็ได้รับวัฒนธรรมปีนักษัตรจากจีน จากตารางข้างต้นนี้สามารถเห็นได้ว่า ถึงแม้คนเวียดนามกับคนไทยมีความเชื่อในป็นักษัตรเหมือนกันแต่ก็มีความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น ปีเถาะของไทยจะเป็นปีแมวของเวียดนาม ปีมะโรง (งูใหญ่) ของไทยจะเป็นปีมังกรของเวียดนาม หรือปีฉลูของไทยมีสัตว์สัญลักษณ์คือวัว แต่ของเวียดนามคือควาย

คนไทยและคนเวียดนามต่างก็เคารพและนับถือบรรพบุรุษ เพราะฉะนั้นการทำให้บรรพบุรุษอับอาย (làm nhục tổ tiên) เป็นความผิดอย่างร้ายแรง เมื่อคนในครอบครัวเสียชีวิต

ทั้งคนไทยและคนเวียดนามมีการจัดงานศพ (đám tang) และได้วางศพของผู้เสียชีวิตในโลงศพ (chiếc hòm) มักจะใช้รูปในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพบุรุษ คนเวียดนามมักจะฝังศพ คนไทยสมัยก่อนก็มีการฝังศพก่อนเผา จึงมีคำ หลุมฝังศพ (ngôi mộ) นอกจากนั้นคนเวียดนามและคนไทยก็มีการรำลึกถึงคนที่ล่วงลับไปแล้วด้วยการจัดงานวันครบวันตาย (ngày giỗ)

ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นสิ่งที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมานาน มีคุณค่าทางชีวิตจิตใจ มักแฝงไปด้วยศีลธรรมจรรยา ความคิด ความเชื่อ

งานแต่งงาน (đám cưới) เป็นประเพณีสำคัญของคนไทยและคนเวียดนามที่จัดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณเป็นพิธีที่แสดงถึงความรักของคู่รักที่ต้องการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบมากขึ้น และพร้อมที่จะเป็นครอบครัว รับผิดชอบชีวิตอีกหลายคนเพิ่มขึ้นนอกจากชีวิตของตนเอง และยังสามารถทำหน้าที่แสดงความสามารถ ตามบทบาทของตนเองในฐานะหัวหน้าของครอบครัว โดยในงานจะมีหลายพิธี เชิญญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง คนที่รู้จักไปงานแต่งโดยใช้ การ์ดเชิญงานแต่ง (thiệp cưới) เพื่อประกาศอย่างเป็นทางการตามธรรมเนียมประเพณี

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 3 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ตัวอย่างเช่น thé lục huyền bí (พลัง/ลึกลับ) ผู้แปลแปลว่า พลังลึกลับ, ông tiên (คำนำหน้า/เทวดาหรือนางฟ้า) ผู้แปลแปลว่า เทวดา, con ma (ลักษณะนาม/ผี) ผู้แปลแปลว่า ผี, làm nhọc tổ tiên (ทำอับอาย/บรรพบุรุษ) ผู้แปลแปลว่า ทำให้บรรพบุรุษอับอาย

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย ตัวอย่างเช่น Ma quý khiến (ผี/ภูต/สิ่ง) ผู้แปลแปลว่า ผีเข้า, trời oi (ฟ้า/เอย) ผู้แปลแปลว่า พระเจ้า, สวรรค์ช่วยด้วย

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท bàn thờ (โต๊ะ/บูชา) ผู้แปลแปลว่า หิ้ง

1.2.3 การศึกษา

การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญสำหรับมนุษย์ทุกคนในสังคม และเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาองค์ความรู้เพื่อมาใช้ในการดำเนินชีวิต การทำงาน และการสร้างความสำเร็จให้กับชีวิตของทุกคน ปฏิเสธไม่ได้ว่าการศึกษามีอิทธิพลต่อสังคมโลกในปัจจุบัน

คนไทย และ คนเวียดนามต่างก็ให้ความสำคัญกับการศึกษา อย่างพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหภูมิพลอดุลยเดช ๕๓ พรรษาพระราชดำรัสไว้ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 13 ธันวาคม 2505 ว่า “การศึกษาเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญยิ่งของมนุษย์ คนเราเมื่อเกิดมาก็ได้รับการสั่งสอนจากบิดามารดา อันเป็นความรู้เบื้องต้น เมื่อเจริญเติบโตใหญ่ขึ้น ก็เป็นหน้าที่ของครูและอาจารย์สั่งสอนให้ได้รับวิชาความรู้สูง และอบรมจิตใจให้พร้อมด้วยคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติสืบไป” หรือในรัฐธรรมนูญของประเทศสังคมนิยมเวียดนามฉบับปี 1992 ได้เขียนไว้ว่า “Giáo dục và Đào tạo là quốc sách hàng đầu.” แปลว่า “การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในนโยบายของรัฐ”

นอกจากนั้น คนทั้งสองประเทศก็เห็นคุณค่าและยกย่องครูที่เป็นแม่พิมพ์ของชาติ จึงมีวันครูแห่งชาติ (ngày nhà giáo) วันที่ 20 พฤศจิกายนของทุกปีเป็นวันครูเวียดนาม เป็นวันสำคัญสำหรับระลึกถึงความสำคัญของครู ในวันครูนักเรียนมักจะนำดอกไม้ไปมอบให้ครูที่เคยหรือกำลังสอนตัวเอง คล้ายวันไหว้ครูของไทย แต่ละโรงเรียนมักจะจัดพิธีวันครู มักจะมีการประกวดหนังสือพิมพ์ตีพิมพ์ของทุกห้องเรียนในโรงเรียน ที่รวบรวมบทกวี บทเพลง ความเรียง ฯลฯ ที่มีความหมายเกี่ยวกับพระคุณของครูบาจารย์) ตกแต่งด้วยการวาดภาพต่าง ๆ ส่วนวันครูของไทยเป็นวันที่ 16 มกราคม ของทุกปี

ในระบบการศึกษาของทั้งสองประเทศ นักเรียนก็จะได้เริ่มต้นด้วยการอ่าน และ การเขียนภาษาแม่ของตัวเอง ฝึกอ่าน (tập đọc) เขียน (tập viết) เขียนตามคำบอก (viết chính tả) นอกจากนี้ยังมีการสอนด้านวิทยาศาสตร์ สังคม เช่น พวักวิชาเลข (toán) ประวัติศาสตร์ (lịch sử) ฯลฯ และให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ ศิลธรรม จึงมีวิชา ศิลธรรม (đạo đức) ในการเรียนของนักเรียน

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านการศึกษา ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว ตัวอย่างเช่น môn đạo đức (วิชา/ศีลธรรม) ผู้แปลแปลว่า วิชาศีลธรรม, môn tập đọc (วิชา/ ฝึกอ่าน) ผู้แปลแปลว่า วิชาฝึกอ่าน môn toán (วิชา/เลข) ผู้แปลแปลว่า วิชาเลข, môn chính tả (วิชา/เขียนตามคำบอก) ผู้แปลแปลว่า วิชาเขียนตามคำบอก môn lịch sử (วิชา/ประวัติศาสตร์) ผู้แปลแปลว่า วิชาประวัติศาสตร์

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เช่น ngày nhà giáo (วัน/นัก/ครู) หมายถึง วันครูแห่งชาติ

1.2.4 การแพทย์

สมัยก่อน คนเวียดนามมักจะใช้ยาสมุนไพรเช่นเดียวกับคนไทย แต่ละหมู่บ้าน หรือพื้นที่ก็จะมี หมอยาสมุนไพร/หมอยาพื้นบ้าน (Ông lang vườn) ที่ตรวจและรักษาโรคให้ผู้ป่วยด้วยสมุนไพรต่าง ๆ หรือยายที่มีประสบการณ์ในการทำคลอด ที่มักจะทำคลอดให้หญิงตั้งครรภ์ในหมู่บ้าน หมอตำแย (Bà mụ) โดยยังไม่ได้ไปโรงพยาบาลเวลาคลอด

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านการแพทย์ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย Ông lang vườn (ปู่,ตา/หมอ/สวน) ผู้แปลแปลว่า หมอยาสมุนไพร,หมอยาพื้นบ้าน

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท เช่น bà mụ (หมอตำแย, เทพทารก) ผู้แปลแปลว่า หมอตำแย

1.2.5 การละเล่น

การละเล่นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ทุกคน การละเล่นไม่เพียงแต่ทำให้มนุษย์ได้ผ่อนคลายแต่ยังเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย การละเล่นพื้นบ้านเป็นการละเล่นที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณแต่ปัจจุบันมักไม่ได้พบเห็นมากนัก ในนวนิยาย 2 เรื่องที่ผู้วิจัยศึกษามีการพูดถึงการละเล่นหลายแบบเช่น ปิดตาตีแพะ (bịt mắt bắt dê) ที่มีลักษณะการเล่นคล้ายกับการเล่นโพงพาง ซึ่งเป็นการละเล่นพื้นบ้านภาคเหนือของไทยหรือการเล่นจำลองเป็นครอบครัว เล่นพ่อแม่ลูก

เล่นเป็นพ่อแม่ (chơi trò vợ chồng) เด็กไทยและเวียดนามต่างก็มีการเล่นลูกหิน (bắn bi) ไล่จับ (đuổi bắt) เตะบอล (bóng đá) ตกปลา (câu cá) การแสดงกายกรรม (xiếc)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านการละเล่น ผู้แปลใช้
กลวิธีการแปล 2 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว เช่น xiếc (กายกรรม) ผู้แปลแปลว่า กายกรรม,
câu cá (ตกปลา) ผู้แปลแปลว่า ตกปลา

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เช่น bắn bi (ยิง/ลูกหิน) ผู้แปล
แปลว่า เล่นลูกหิน, bịt mắt bắt dê (ปิดตาจับแพะ) ผู้แปลแปลว่า ปิดตาตีแพะ

1.3 วัฒนธรรมทางภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือการสื่อสาร และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ภาษา
เวียดนามและภาษาไทย ถึงแม้เป็นภาษาคนละตระกูลแต่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการ
วัฒนธรรมทางภาษาที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาจากนวนิยายสองเล่มนี้ ได้แก่ คำเรียกสี คำอุทาน และ สำนวน
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.3.1 คำเรียกสี

สีในธรรมชาติมีเหมือนกันแต่แต่ละภาษามีการจำแนกประเภทของสีไม่
เหมือนกัน ซึ่งสามารถดูจากคำเรียกสี คำเรียกสีทั้งภาษาเวียดนามและภาษาไทยมีคำเรียกสีพื้นฐาน
เป็นคำมูลเช่นคำว่า สีดำ (màu đen) สีม่วง (màu tím) สีแดง (màu đỏ) สีเหลือง (màu vàng) มี
คำขยายคำเรียกสีพื้นฐานเพื่อบอกลักษณะของสีเช่นความเข้ม จางของสี เช่นคำว่า สีฟ้าใส (xanh lơ)
ขาวสะอาด (trắng tinh) เขียวชะอุ่ม (xanh muốt) คล้ำ (đen dúa) ขาวอมชมพู (trắng hồng) มี
การซ้ำคำเรียกสีพื้นฐาน เพื่อที่จะได้สีจางกว่าสีพื้นฐานนั้น ๆ สีม่วง ๆ (tím tím) มีการใช้คำเรียกสี
เพื่อบรรยายสีหน้า เช่น màu nõn chuối (ซีด)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านคำเรียกสี ผู้แปลใช้
กลวิธีการแปล 3 กลวิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว เช่น màu đen (สี/ดำ) ผู้แปลแปลว่า สีดำ, màu tím (สี/ม่วง) ผู้แปลแปลว่า สีม่วง, màu đỏ (สี/แดง) ผู้แปลแปลว่า สีแดง, màu vàng (สี/เหลือง) ผู้แปลแปลว่า สีเหลือง

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เช่น đen sì (ดำ/ซีห์) ผู้แปลแปลว่า ดำคล้ำ đen thui (ดำ/ไหม้) ผู้แปลแปลว่า มีดมืด màu nõn chuõi (สี/ใบอ่อน/กล้วย) ผู้แปลแปลว่า สีต

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท เช่น đỏ hoe (สีแดง/จาง ๆ แต่สด) ผู้แปลแปลว่า แดง trắng tinh (ขาว/สะอาด) ผู้แปลแปลว่า สีขาว

1.3.2 คำอุทาน

คำอุทานเป็นคำแสดงอารมณ์ของผู้พูดขณะที่มีความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ดีใจ เสียใจ เจ็บปวด ตกใจ ฯลฯ คำอุทานที่ภาษาเวียดนามและภาษาไทยมีเหมือนกันคือ โอย (ôi) โอ้ย (ôi) ซึ่งเป็นการเลียนเสียงอุทานธรรมชาติของมนุษย์ในหลายอารมณ์ทั้งดีใจ ปลื้มใจ ประทับใจ หวาดกลัว ตกใจ เป็นต้น

นอกจากนั้น ทั้งภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีการใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาอุทานเช่น โอยพระเจ้า โอย สวรรค์ช่วยด้วย คุณพระช่วย (Ôi trời ơi) สวรรค์ (thượng đế) ในความเชื่อของคนเวียดนาม trời ซึ่งแปลว่า ฟ้า สวรรค์ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สูงที่สุด สร้างโลก กำหนดชีวิต และโชคชะตาของทุกคน ทุกสิ่งในโลก ซึ่งในภาษาไทยอาจจะใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาอุทานเช่น โอยพระเจ้า โอย สวรรค์ช่วยด้วย คุณพระช่วย สวรรค์ เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

มีการใช้คำต้องห้ามเช่น ตาย หรือ คำที่หมายถึงสถานการณ์ที่ไม่ดีมาอุทานอย่าง แย่แล้ว (chết rồi)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านคำอุทาน ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว เช่น Ôi (โอย) ผู้แปลแปลว่า โอย

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เช่น Ôi trời ơi (โอย ฟ้า เอย) ผู้แปลแปลว่า โอยพระเจ้า, โอย สวรรค์ช่วยด้วย, chết rồi (ตายแล้ว) ผู้แปลแปลว่า แย่แล้ว oái oăm

thay (แปลก / มาก) ผู้แปลแปลว่า ช่างน่าชื่นเหลือเกิน thật là hù vía (จริง ๆ / เรียกวิญญูณ) ผู้แปลแปลว่า เกือบไปแล้วสิเรา

1.3.3 สำนวน

พจนานุกรมภาษาไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายสำนวนว่า เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบทอดกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า มีการนำสัตว์อย่างนกแก้วมาเปรียบเทียบ หมายถึงคนที่พูดมากแต่ไม่เข้าใจสิ่งที่พูด เป็นนกแก้วนกขุนทอง (là con vẹt) มีการเปรียบเทียบภาวะผิดปกติกับสิ่งที่มีมากเกินไป วิ่งไปมาเหมือนคนบ้า (chạy như điên)

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายกันด้านสำนวน ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 กลวิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว เช่น chạy như điên (วิ่ง/เหมือน/บ้า) ผู้แปลแปลว่า วิ่งไปมาเหมือนคนบ้า

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เช่น là con vẹt (เป็น/ลักษณะนาม/นกแก้ว) ผู้แปลแปลว่า เป็นนกแก้วนกขุนทอง

จากการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันในด้านต่าง ๆ และกลวิธีที่แสดงวัฒนธรรมเหมือนหรือคล้ายคลึงกันข้างต้น จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมเหมือนหรือคล้ายคลึงกันได้แสดงโดยกลวิธี 3 กลวิธีหลักดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว

กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเป็นการแปลคำต่อคำจากภาษาต้นทาง (ภาษาเวียดนาม) เป็นภาษาปลายทาง (ภาษาไทย) คือการแปลความหมายต่อความหมายโดยโครงสร้างภาษาต้นทางจะเปลี่ยนเป็นโครงสร้างภาษาปลายทาง กล่าวคือในภาษาเวียดนามจะเรียงลำดับจำนวนนับ ลักษณะนาม คำนาม แต่ในภาษาไทยจะเรียงคำนาม จำนวนนับ ลักษณะนาม เป็นการแปลที่คำในภาษาไทยและคำ

ในภาษาเวียดนามมีความหมายตรงกันเช่น uông trà (ต้ม/ชา) ผู้แปลแปลว่า ต้มชา mìn đạo đức (วิชา/ศีลธรรม) mào đen (สี/ดำ) ผู้แปลแปลว่า สีดำ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ถ้าศึกษาในรายละเอียดของวัฒนธรรมและคำจะเห็นได้ว่า ไม่ได้เหมือนกันทุกประการ เช่นคำว่า ngủ trưa (นอน/กลางวัน) ผู้แปลแปลว่า นอนกลางวันนั้นเป็นวัฒนธรรมของคนเวียดนามที่คนเวียดนามส่วนใหญ่จะนอนหลังจากทานข้าวมื้อเที่ยง เป็นการนอนในเวลาไม่นาน ประมาณ 15-20 นาที เพื่อให้ร่างกายได้พักผ่อน ฟันฟูก่อนเข้าเรียน หรือ ทำงานในช่วงบ่าย แต่สำหรับคนไทยไม่ใช่วัฒนธรรม

2. กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เป็นการแปลที่พยายามทำให้ภาษาที่แปลเข้าใจกันได้ตามวัฒนธรรมปลายทาง ถึงแม้จะเป็นวัฒนธรรมที่มีเหมือนกันแต่ คำภาษาเวียดนามและภาษาไทยไม่เหมือนกันเนื่องจากมุมมองไม่เหมือนกัน เช่น ban ăn (โต๊ะ/กิน) ผู้แปลแปลว่า โต๊ะอาหาร, tròi oi (ฟ้า/เอย) ผู้แปลแปลว่า คุณพระช่วย

3. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท

โดยปกติกลวิธีนี้มักจะใช้เมื่อวัฒนธรรมของภาษาต้นทางและภาษาปลายทางไม่เหมือนกัน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า วัฒนธรรมบางประการเป็นวัฒนธรรมเหมือนหรือคล้ายกัน แต่ผู้แปลเลือกใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ หรือ คำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าคำในต้นฉบับภาษาเวียดนาม ทั้งนี้อาจเพราะว่า ผู้แปลอยากให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดขึ้นตามวัฒนธรรมของตนจึงเลือกใช้คำเฉพาะเจาะจง เช่นคำว่า cá chiền แปลตรงตัวว่า ปลาทอด แต่ในที่นี้ผู้แปลใช้คำว่า ปลาทอด อาจเนื่องจากว่าปลาทุเป็นปลาที่คนไทยคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี คนไทยได้นำปลาทุมาปรุงอาหารมาช้านานแล้วทั้งนี้ ทอด ต้มยำ หรือ ทำน้ำพริกปลาทุ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำนี้เพื่ออยากทำให้ผู้อ่านนึกภาพออกมากขึ้นตามวัฒนธรรมของตน หรือคำทางวัฒนธรรมบางคำเป็นเพียงคำบรรยายฉากผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ เช่นคำว่า chiéc yém หมายถึง แผ่นผ้าชั้นในสำหรับคาดหน้าอกของผู้หญิงสมัยก่อน หรือ เป็นเอี้ยมในภาษาไทย ผู้แปลใช้คำว่า เสื้อ

2. วัฒนธรรมต่างกัน

ในการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่ต่างกันผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม และ วัฒนธรรมทางภาษา

2.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางวัตถุของเวียดนามและไทยที่ต่างกัน ผู้วิจัยพบวัฒนธรรมย่อย 2 ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมด้านอาหารและวัฒนธรรมด้านเครื่องแต่งกาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 อาหาร

ถึงแม้ว่าไทยและเวียดนามมีภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่ใกล้เคียง มีวัฒนธรรมข้าว มีวิถีชีวิตผูกพันกับสายน้ำ แต่ก็มีอาหารที่แตกต่างกัน เช่น จำก้า (chả cá) เป็นอาหารเวียดนามชนิดหนึ่ง มีสองวิธีการทำ คือที่ฮานอย (ภาคเหนือของเวียดนาม) จำก้า ประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระต๋ร้อน ประุงรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ ส่วนภาคใต้ของเวียดนาม จำก้า เป็น อาหารที่มีลักษณะคล้ายปลาอ กกล่าวคือ คนเวียดนามจะเอาเนื้อปลามาสับหรือบดให้ละเอียดกับผักชีลาว พริกไทย พริก เครื่องปรุงต่าง ๆ แล้วนำมาปั้นเป็นก้อนกลม ๆ หรือ แบน ๆ นำไปนึ่งหรือทอด ทานกับข้าว หรือ ขนมจีนก็ได้, ขนมแบนท์แแล้ว (bánh xèo) เป็นขนมชนิดหนึ่งของเวียดนาม ทำจากแป้ง มีลักษณะคล้ายกับขนมเบื้องญวน เฟอ (phở) ที่เป็นอาหารขึ้นชื่อของเวียดนาม ประกอบด้วยน้ำซุ๊ป เส้นก้วยเตี่ยว เนื้อไก่ หรือ เนื้อวัว

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านอาหาร ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลกลวิธีเดียวคือกลวิธีการแปลแบบกลวิธีผสม เช่น chả cá (यो/ปลา) ผู้แปลแปลว่า จำก้า ประกอบด้วย การอธิบายเชิงอรรถว่า เป็นอาหารเวียดนามชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระต๋ร้อน ประุงรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ, bánh xèo (ขนม/แแล้ว) ผู้แปลแปลว่า ขนมแบนท์แแล้ว ประกอบด้วย การอธิบายเชิงอรรถว่า ขนมชนิดหนึ่งของเวียดนาม ทำจากแป้ง เป็นก้อนกลม ๆ สีขาว

การใช้กลวิธีดังกล่าวนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจวัฒนธรรมเวียดนามที่แตกต่างจากไทยชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังเป็นการได้รับความรู้อีกด้วย

2.1.2 เครื่องแต่งกาย

ชุดอ่าวห่าย (áo dài) เป็นชุดแต่งกายพื้นบ้านที่ในอดีตทั้งสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษเวียดนามนิยมสวมใส่ทุกวัน แต่ปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่จะใสในโอกาสพิเศษ หรือ สำหรับสถานศึกษาบางแห่ง ชุดอ่าวห่ายเป็นเครื่องแบบของนักเรียน นักศึกษา ชุดอ่าวห่ายประกอบด้วย เสื้อตัดด้วยผ้าแพร สีสดใสสวย ชายเสื้อพริ้วไสยامنวยขนาด ใส่กับกางเกงยาว คุมทั้งตัวตั้งแต่คอจรดเท้า แม้จะยังไม่มีเอกสารเป็นทางการที่ระบุว่า อ่าวห่ายเป็นชุดแต่งกายประจำชาติของเวียดนามก็ตามแต่ปัจจุบันเมื่อมีงานสำคัญของชาติหรือของครอบครัวเครือญาติวงศ์ตระกูล สตรีเวียดนามจะชอบแต่งกายด้วยชุดอ่าวห่ายทั้งดงามและมีเสน่ห์ สำหรับชุดประจำชาติอย่างเป็นทางการของไทย รู้จักกันในนามว่า "ชุดไทยพระราชนิยม" โดยส่วนมาก “ชุดไทยพระราชนิยม” นิยมใช้ผ้าไหม และผ้าซิ่นเป็นหลัก "ชุดไทยพระราชนิยม" สำหรับสุภาพสตรีนั้นประกอบด้วย 8 ชุดใช้ในโอกาสที่ต่างกัน ได้แก่ 1. ไทยเรือนต้น ใช้แต่งในงานที่ไม่เป็นพิธี และต้องการความสบาย เช่น ไปเที่ยว 2. ไทยจิตรลดา เป็นชุดไทยพิธีกลางวัน ใช้รับประมุขต่างประเทศเป็นทางการหรืองาน สวนสนาม 3. ไทยอมรินทร์ สำหรับงานเลี้ยงรับรองตอนหัวค่ำ อนุโลมไม่คาดเข็มขัดได้ 4. ไทยบรมพิมาน ชุดไทยพิธีตอนค่ำ คาดเข็มขัด 5. ไทยจักรี คือชุดไทยสไบ 6. ไทยดุสิต สำหรับงานพิธีตอนค่ำ จัดให้สะดวกสำหรับสวมสายสะพาย 7. ไทยจักรพรรดิ เป็นแบบไทยแท้ 8. ไทยศิวาลัย เหมาะสำหรับเมื่ออากาศเย็น ส่วนชุดประจำชาติของสุภาพบุรุษเรียกว่า "เสื้อพระราชทาน" เสื้อพระราชทานมี 3 แบบ คือแบบแขนสั้น แบบแขนยาวคาดผ้า และแบบแขนยาวไม่ คาดผ้า สำหรับแบบคาดผ้า นั้น ถือเป็นแบบเต็มยศที่สุด ลักษณะเด่นของเสื้อชนิดนี้คือ เป็นเสื้อ คอตั้ง มีสabayผ่าอก กระดุม 5 เม็ด และนิยมทำขลิบขอบต่าง ๆ

nón lá เป็นหมวกซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวเวียดนาม ทำจากใบจาก มียอดแหลม เป็นงานฝีมือประณีต นอกจากใส่กันแดดแล้ว ยังมีเสน่ห์ดึงดูดคนต่างชาติด้วย

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านเครื่องแต่งกาย ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลกลวิธีเดียว คือ กลวิธีการแปลแบบกลวิธีผสม เช่น nón (หมอน) ผู้แปลแปลว่า หมวกหมอน

ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า (nón) หนอน คือหมวกงอบยอดแหลมของเวียดนาม áo dài (เสื้อ/ยาว) ผู้แปลแปลว่า ชุดอ่าวหญ่ย ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า ทางภาคเหนือของเวียดนามออกเสียงว่าอ่าวสาย คือชุดประจำชาติของสตรีเวียดนาม ประกอบด้วยเสื้อตัวยาว แขนยาว คอตั้ง และกางเกงขายาว

2.2 วัฒนธรรมทางสังคม

ในการศึกษาวัฒนธรรมทางสังคมที่ต่างกันมีวัฒนธรรมย่อย 2 ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมด้านความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมด้านบุคคล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี

การฉลองปีใหม่ของคนเวียดนามชื่อว่า Tết nguyên đán หรือเรียกสั้น ๆ ว่า Tết เป็นเทศกาลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในรอบหนึ่งปี จัดขึ้นในวันที่ 1, 2, 3 ของเดือนหนึ่งตามปฏิทินสุริยจันทรคติ ส่วนปีใหม่ไทยได้จัดขึ้นในวันที่ 13 ถึง 15 เมษายน หรือ เรียกว่า สงกรานต์ ซึ่งเทศกาลวันขึ้นปีใหม่เป็นโอกาสที่สมาชิกในครอบครัวจะได้กลับบ้านพร้อมหน้าพร้อมตากัน

ในความเชื่อของคนเวียดนาม trời ซึ่งแปลว่า ฟ้า สวรรค์ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สูงที่สุด สร้างโลก กำหนดชีวิตและโชคชะตาของทุกคน ทุกสิ่งในโลก ซึ่งในความเชื่อของชาวไทยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นพระพุทธเจ้า สวรรค์ คุณพระ เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

วิธีการรับประทานอาหาร นอกจากอาหารที่กินแล้ววิธีการรับประทานอาหารก็เป็นวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน เวลาทานข้าว คนเวียดนามมักจะใช้ตะเกียบและถ้วยในการทานข้าว ส่วนคนไทยทานข้าวโดยใช้ช้อน ส้อมและจาน

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 กลวิธีดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการแปลแบบกลวิธีผสม เช่น Tết (เทศกาลปีใหม่เวียดนาม) ผู้แปลแปลว่า วันตรุษเต็ด ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า (Tết) คือการฉลองปีใหม่ของคนเวียดนามตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งตรงกับช่วงตรุษจีน หรือคำว่า chén (ถ้วย) ผู้แปลแปลว่า ถ้วย ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า คนเวียดนามกินข้าวด้วยถ้วยและตะเกียบเหมือนคนจีน

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เช่น tròi (ฟ้า) ผู้แปลแปลว่า
คุณพระ

2.2.2 บุคคล

บุคคล หมายถึงบุคคลจริงหรือบุคคลสมมติที่เป็นที่รู้จักของคนในประเทศ
แต่ละประเทศ แต่ละสังคมย่อมมีบุคคลสำคัญที่ทุกคนจะรู้จักเมื่อเอ่ยถึง
ในนวนิยายสองเรื่องที่ว่าผู้วิจัยศึกษามีบุคคลสำคัญที่ถูกกล่าวถึงเช่น Truong Chi เป็นชื่อนิทานและเป็น
ชื่อตัวละครในนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม บอกเล่าความรักของชายหาปลาผู้มีเสียงอันไพเราะกับเจ้า
หญิงแสนงาม แต่เนื่องจากไม่สมหวังในความรักเขาจึงฆ่าตัวตายและ Tô Vù เป็นสมญานามของนัก
แต่งเพลงชื่อ Hoàng Phú เป็นศาสตราจารย์ นักแต่งเพลงชื่อดังของเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบท
เพลงในช่วงการต่อสู้กับฝรั่งเศส ก่อนปี ค.ศ. 1945 และเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งสถาบันดนตรีของเวียดนาม

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านบุคคล ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลกลวิธี
เดียว คือกลวิธีการแปลแบบกลวิธีผสม เช่น Truong Chi ผู้แปลแปลว่า เจืองจี ประกอบกับการ
อธิบายเชิงอรรถว่า เจืองจี เป็นนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม บอกเล่าความรักของชายหาปลาผู้มีเสียง
อันไพเราะกับเจ้าหญิงแสนงาม แต่เนื่องจากไม่สมหวังในความรักเขาจึงฆ่าตัวตาย, Tô Vù ผู้แปล
แปลว่า โต หู ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า โตหู (Tô Vù) นักแต่งเพลงชื่อดังของเวียดนาม
โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเพลงในช่วงการต่อสู้กับฝรั่งเศส ก่อนปี ค.ศ. 1945 และเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้ง
สถาบันดนตรีของเวียดนาม

2.3 วัฒนธรรมทางภาษา

ในการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่ต่างกันทางภาษามีวัฒนธรรมย่อย 3
ประเภทได้แก่ วัฒนธรรมด้านคำเรียกสี วัฒนธรรมด้านคำอุทานและวัฒนธรรมด้านสำนวน ดัง
รายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 คำเรียกสี

นอกจากความคล้ายคลึงกันหลายประการเช่นมีคำเรียกสีพื้นฐานเป็นคำมูล มีการใช้คำเรียกสีเพื่อบรรยายสีหน้า คำเรียกสีของภาษาเวียดนามและภาษาไทยมีความแตกต่างกัน ตรงที่ว่าคำว่า màu xanh คำเดียวในภาษาเวียดนามสามารถเข้าใจได้เป็น สีเขียว สีฟ้าและสีน้ำเงิน ซึ่งไม่เหมือนในภาษาไทยที่มีคำแยกสามสีอย่างชัดเจนคือสีเขียว สีฟ้า และ สีน้ำเงิน เพราะฉะนั้นเวลา แปล ผู้แปลต้องเลือกใช้คำใดคำหนึ่งเพื่อนำมาแปล

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านคำเรียกสี ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล กลวิธีเดียวคือ กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท เช่น màu xanh (สีเขียว สีน้ำเงิน สีฟ้า) ผู้แปลแปลว่า สีน้ำเงิน/ สีเขียว

2.3.2 คำอุทาน

ถึงแม้ว่าคำอุทานในภาษาเวียดนามกับภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกันหลาย ประการดังที่กล่าวไว้ข้างต้น แต่ก็มี ความแตกต่างกัน เช่นคำอุทาน ủa (เออ) เป็นคำอุทานเวลารู้สึก ประหลาดใจ úi chà (อื้อยโฮย) เป็นคำอุทานเวลารู้สึกประหลาดใจ หรือชมเชย

การแปลคำทางวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านคำอุทาน ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล กลวิธีเดียว คือกลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย ủa (อ้าว) ผู้แปลแปลว่า เออ úi chà (อื้อย จ่า) ผู้แปลแปลว่า อื้อยโฮย

2.3.3 สำนวน

ภาษาเวียดนามมีสำนวนเกี่ยวกับความเร็ว แต่สิ่งที่นำมาเปรียบเทียบไม่ เหมือนกัน เช่นในสำนวนเกี่ยวกับความเร็ว คนเวียดนามนำธรรมชาติคือฟ้าแลบมาเปรียบเทียบ ส่วน คนไทยนำอวัยวะของมนุษย์คือตามาเปรียบเทียบ nhanh như chớp (ชั่วพริบตาเดียว) หรือ คน เวียดนามเปรียบเทียบความเป็นไปไม่ได้ กับเทศกาลปีใหม่ของมอริอ็อกโก Tết Ma róc (ไม่แน่ใจว่า เมื่อไร) ซึ่งคนไทยไม่มีการเปรียบเทียบนี้

กลวิธีการแปลคำวัฒนธรรมที่ต่างกันด้านสำนวน ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล
กลวิธีเดียวคือ กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย nhanh như chớp (เร็ว/เหมือน/ฟ้าแลบ) ผู้
แปลแปลว่า ชั่วพริบตาเดียว Tết Ma róc (เทศกาลปีใหม่/มอริอ็อกโก) ผู้แปลแปลว่า ไม่แน่ใจว่าเมื่อไร

จากการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่ต่างกันในด้านต่าง ๆ และกลวิธีที่แสดงวัฒนธรรม
ต่างกันข้างต้น จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่ต่างกันนั้นได้แสดงผ่าน 3 กลวิธีคือการแปล
ได้แก่ กลวิธีการแปลแบบผสม กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท และ กลวิธีการแปลแบบ
เทียบเคียงความหมาย

กลวิธีการแปลแบบผสมมักจะประกอบด้วยการทับศัพท์และ/หรือการอธิบายเชิงอรรถ ทั้งนี้
เพราะว่าวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนกัน ผู้แปลต้องอธิบายเชิงอรรถเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย เป็นการแปลคำที่เป็นวัฒนธรรมด้านภาษา ทั้งนี้
เพราะว่าแม้ว่ามีวัฒนธรรมการใช้สำนวน คำอุทาน เหมือนกันแต่ก็มีรายละเอียดที่ต่างกัน

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท เนื่องจากคำเรียกสี màu xanh ในภาษาเวียดนาม
แค่คำเดียวหมายถึงสามสีในภาษาไทยคือสีเขียว น้ำเงิน ฟ้า ผู้แปลจึงต้องเลือกแปลเป็นคำใดคำหนึ่ง

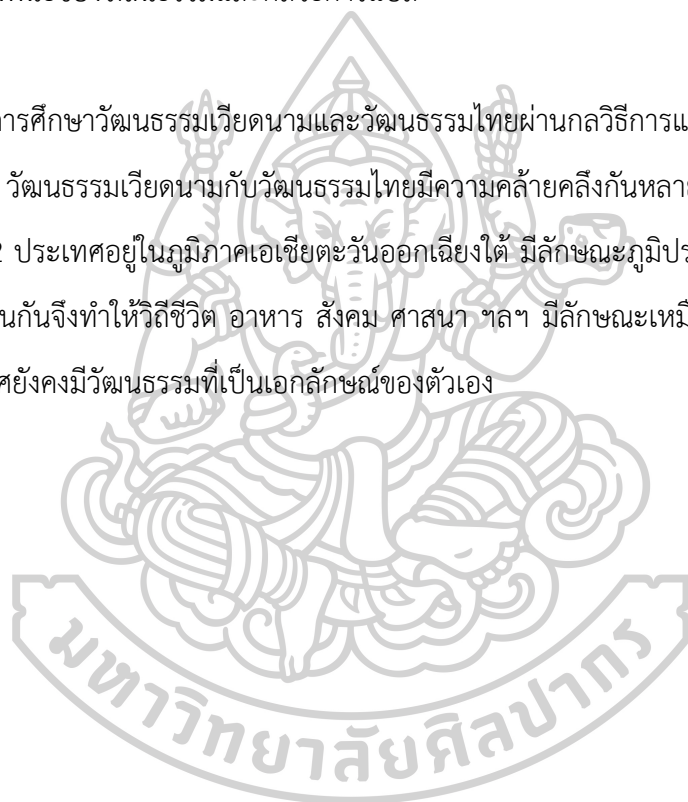
จากการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านการแปลสามารถสรุปผ่านแผนผังดังต่อไปนี้

กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรม			
ตรงตัว	เทียบเคียงความหมาย	ใช้คำจำแนกประเภท	ผสม
เหมือนหรือ คล้ายกัน	เหมือนหรือคล้ายกัน/ต่างกัน		ต่างกัน
วัฒนธรรม			

จากแผนผังข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมีแนวโน้มที่จะแสดงถึงวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน กลวิธีการแปลแบบผสมมีแนวโน้มที่จะแสดงวัฒนธรรมที่ต่างกัน ส่วนกลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมายและ กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทแสดงทั้งวัฒนธรรมที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

ส่วนกลวิธีการแปลอีก 2 กลวิธีคือกลวิธีการแปลแบบละไม่แปลและกลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น เป็นกลวิธีการแปลที่ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้แปลเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาศึกษาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมและกลวิธีการแปล

จากการศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและวัฒนธรรมไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมนั้น ผู้วิจัยพบว่า วัฒนธรรมเวียดนามกับวัฒนธรรมไทยมีความคล้ายคลึงกันหลายประการ ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากทั้ง 2 ประเทศอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะภูมิประเทศ และ ภูมิอากาศที่ค่อนข้างเหมือนกันจึงทำให้วิถีชีวิต อาหาร สังคม ศาสนา ฯลฯ มีลักษณะเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศยังคงมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยในนวนิยายขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตาเปิดหน้าต่าง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยในนวนิยายเรื่อง ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง แปลโดย มนธิรา ราโท

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลคำทางวัฒนธรรมจากฉบับภาษาเวียดนาม จำนวน 278 คำ เฉพาะคำที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม และ วัฒนธรรมทางภาษา และ หาคำแปลในฉบับแปล แล้วจัดประเภทกลวิธีการแปลของแต่ละคำ หลังจากนั้นศึกษาวัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปล

สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยจะสรุปผลการศึกษาตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการศึกษา กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยในนวนิยาย ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตา เปิดหน้าต่าง ได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย และ วัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย

1. กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย

จากการศึกษาการแปลคำทางวัฒนธรรมในนวนิยายขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก และ ปิดตาเปิดหน้าต่างจำนวน 278 คำ พบว่ากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยสามารถแบ่งออกเป็น 6 กลวิธี เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้แก่

1) กลวิธีการแปลแบบตรงตัวเช่น uông trà (ต้ม/ชา) ผู้แปลแปลว่า ต้มชา môn đạo đức (วิชา/ศีลธรรม) môn đức (สี/ดำ) ผู้แปลแปลว่า สีดำ

2) กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมายเช่น bàn ăn (โต๊ะ/กิน) ผู้แปลแปลว่า โต๊ะอาหาร xe đạp (รถ/ถีบ) ผู้แปลแปลว่า จักรยาน xe bò (รถ/วัว) ผู้แปลแปลว่า เกวียน

3) กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท เช่น áo yếm (เสื้อ/เอี๊ยม) ผู้แปลแปลว่า เสื้อ màu xanh (สี/ฟ้า,เขียว,ฟ้า) ผู้แปลแปลว่า สีฟ้า cá rán (ปลา/ทอด) ผู้แปลแปลว่า ปลาทอด

4) กลวิธีการแปลแบบละไม่แปลเช่น lu nước (โถ่งน้ำ) nghèo rót mùng toi (ยากจนจนเสื้อขาด)

5) กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่นเช่น nhảy lò cò (ตั่งเต) ผู้แปลแปลว่า กระโดดยาง đèn dầu (ตะเกียง/น้ำมัน) ผู้แปลแปลว่า เทียนเล่มเล็ก

6) กลวิธีการแปลแบบผสม ประกอบด้วย 5 กลวิธีย่อยได้แก่

1. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ
2. กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ
3. กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถ
4. กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์
5. กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถ

ตัวอย่างเช่น chả cá (यो/ปลา) ผู้แปลแปลว่า จ้าก้า ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า เป็นอาหารเวียดนามชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระเทียม ร้อนปรุงรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ nón (หนอน) ผู้แปลแปลว่า หมวกหนอน ประกอบกับการอธิบายเชิงอรรถว่า (nón) หนอน คือหมวกงอบยอดแหลมของเวียดนาม

2. วัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย

ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 หัวข้อใหญ่คือ วัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และ วัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่ต่างกัน

2.1 วัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน

2.1.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ

อาหาร เครื่องดื่ม: คนเวียดนามและคนไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม มีวัฒนธรรมข้าว ต่างกินข้าวเป็นอาหารหลัก และชีวิตผูกพันกับสายน้ำจึงมีกับข้าวหลักเป็นปลา และมีชาเป็นเครื่องดื่มที่นิยมของทั้งคนเวียดนามและคนไทย

สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน: คนไทยและคนเวียดนามต่างก็สร้างบ้านเป็นที่อยู่อาศัยที่มีห้องน้ำซึ่งสมัยก่อนจะแยกออกจากตัวบ้าน ส่วนปัจจุบันมักจะอยู่ในตัวบ้านและมักจะมีบ่อน้ำด้วย นอกจากนี้ มักจะมีการสร้างบ้านพักชั่วคราวง่าย ๆ อย่าง กระท่อม

ของใช้ สิ่งอำนวยความสะดวกของคนไทยและคนเวียดนามก็มีความเหมือนกันหลายอย่างไม่ว่าจะเป็นของจักรสาน เครื่องมือ ของใช้ ยานพาหนะต่าง ๆ

2.1.2 วัฒนธรรมทางสังคม

ศาสนา: ศาสนาพุทธมีความสำคัญต่อคนเวียดนามและคนไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นทั้งสองประเทศได้รับศาสนาคริสต์เข้ามาในยุคเดียวกับการล่าอาณานิคมของลัทธิจักรวรรดินิยมเหมือนกัน

ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี: ชาวเวียดนามและชาวไทยต่างก็เชื่อในเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ ผี ผีบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นความเชื่อพื้นฐานของชาวตะวันออก คนเวียดนามและคนไทยมีมีการนับตามปิ่นกษัตริ์ นอกจากนั้นคนเวียดนามและคนไทยต่างก็มีการจัดงานแต่งงานศพเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

การศึกษา: ทั้งสองประเทศมีวิชาที่เรียนคล้ายกัน และต่างก็ให้ความสำคัญกับการศึกษาและยกย่องครูอาจารย์จึงมีวันครูซึ่งจัดขึ้นเพื่อระลึกถึงบุญคุณของอาจารย์

การแพทย์: สมัยก่อนมักจะมีหมอตำแยทำคลอด และมีหมอสมุนไพรที่ช่วยเหลือคนไข้ยามเจ็บป่วยโดยใช้ยาสมุนไพร

การละเล่น: ทั้งชาวเวียดนามและชาวไทยมีการละเล่นที่หลากหลายเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลาย การละเล่นของไทยและเวียดนามเหมือนและคล้ายคลึงกันหลายประการ เช่น เล่นลูกหิน ปิดตาตีหม้อ ตั๋งเต๊ กระจดต๋อเชือก เล่นพ้อแม่ลูก ตกปลา ฯลฯ

2.1.3 วัฒนธรรมทางภาษา

คำเรียกสี คำอุทาน สำนวนในภาษาเวียดนามและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกันหลายประการเช่นมีคำเรียกสีพื้นฐาน คำขยายสี การซ้ำคำเรียกสีเพื่อให้ได้คำเรียกสีที่มีความหมายเป็นสีจางกว่า และมีคำอุทานที่เหมือนกันที่เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติของมนุษย์ มีการใช้คำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาอุทาน หรือ ใช้คำต้องห้ามหมายถึงความตายหรือคำบอกสถานการณ์ไม่ดีมาอุทาน มีการสังเกตธรรมชาติและนำมาเปรียบเทียบเป็นสำนวน

วัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันได้แสดงผ่านกลวิธีการแปล 3 กลวิธีได้แก่ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย และ กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท

2.2 วัฒนธรรมที่ต่างกัน

วัฒนธรรมที่ต่างกันได้แสดงผ่านกลวิธีการแปลแบบผสม การใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ หรือ เฉพาะเจาะจงกว่า กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

2.2.1 วัฒนธรรมทางวัตถุ

อาหาร: ถึงแม้ว่าไทยและเวียดนามมีวัฒนธรรมข้าว แต่ก็มีอาหารที่แตกต่างกันเช่นอาหารขึ้นชื่อของเวียดนาม จำก้า เฟอ ขนมนับันห์แส่ว

เครื่องแต่งกาย: ชุดอ่าวห่ส่ายถือเป็นชุดประจำชาติของเวียดนาม ส่วนชุดประจำชาติของไทยคือ "ชุดไทยพระราชนิยม" นอกจากนั้นคนเวียดนามยังมี nón lá เป็นหมวกซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวเวียดนาม ทำจากใบจาก มียอดแหลม เป็นงานฝีมือประณีต

2.2.2 วัฒนธรรมทางสังคม

ถึงแม้ว่าประเทศเวียดนามและไทยอยู่ใกล้กันและมีความเชื่อค่อนข้างคล้ายคลึงกันแต่คนเวียดนามและคนไทยก็มีความแตกต่างเช่นในการฉลองปีใหม่ วิธีการรับประทานอาหาร การให้ความสำคัญกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ (เช่นในความเชื่อของคนเวียดนาม tròi ซึ่งแปลว่า ฟ้า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สูงที่สุด สร้างโลก กำหนดชีวิตและโชคชะตาของทุกคนและทุกสิ่งในโลก แต่ในความเชื่อของคนไทยมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่น สวรรค์ คุณพระ) นอกจากนั้นแต่ละสังคมต่างก็มีบุคคลที่มีเป็นที่รู้จักของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นนักแต่งเพลง ตัวละครในวรรณกรรม ฯลฯ ที่แตกต่างกัน

2.2.3 วัฒนธรรมทางภาษา

คำเรียกสิ่งมีความแตกต่างกันเช่นคำว่า màu xanh คำเดียวในภาษาเวียดนามสามารถเข้าใจได้เป็นสามอย่างคือ สีเขียว สีฟ้าและสีน้ำเงิน ซึ่งไม่เหมือนในภาษาไทยที่มีคำแยกสามสีอย่างชัดเจนคือสีเขียว สีฟ้า และ สีน้ำเงิน

คำอุทาน มีคำอุทานที่ต่างกัน เป็นคำเลียนเสียงคำอุทานธรรมชาติของมนุษย์

นอกจากสำนวนที่มีความหมายเหมือนกันและสิ่งทีนำมาเปรียบเทียบเหมือนกัน ภาษาเวียดนามและภาษาไทยยังมีการใช้สำนวนที่มีความหมายเหมือนกันแต่สิ่งทีนำมาเปรียบเทียบแตกต่างกันด้วย

วัฒนธรรมเวียดนามและไทยที่ต่างกันได้แสดงผ่าน 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการแปลแบบผสม กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท และ กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

อภิปรายผลการศึกษา

1. จากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในเบื้องต้นว่า มีการใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวมากที่สุด ผลการศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวจำนวน 102 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.3 มากที่สุด ดังนั้นผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 น่าจะเนื่องจากวัฒนธรรมและภาษาของเวียดนามมีความคล้ายคลึงกันมาก

2. จากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในเบื้องต้นว่า ความหมายและกลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและสังคมของทั้งสองประเทศไทยและเวียดนาม ผลการศึกษาด้าน วัฒนธรรมเวียดนามและไทยผ่านกลวิธีการแปลพบว่า วัฒนธรรมเวียดนามและไทยมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันหลายประการทั้งในเรื่องวัตถุ สังคม และภาษา และได้แสดงผ่าน 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการแปลแบบตรงตัว แบบเทียบเคียงความหมาย และ แบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ หรือเฉพาะเจาะจงกว่า นอกจากนี้วัฒนธรรมเวียดนามและไทยก็มีความแตกต่างกันบางประการและได้แสดงผ่านกลวิธีการแปลแบบผสม เทียบเคียงความหมาย และแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ หรือ เฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

3. นอกจากความคล้ายคลึงกันในการใช้คำอุทาน คำเรียกสี และ สำนวนแล้ว ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ภาษาเวียดนามและภาษาไทยมีลักษณะการยืมภาษาต่างประเทศมาใช้เหมือนกัน เช่น ยืมคำย่อของคำว่า television (T.V.) ในภาษาอังกฤษมาใช้ว่า ทีวี (ti vi)

นอกจากนั้นมีวัฒนธรรมการใช้ภาษาเหมือนกัน อย่างคำว่า มาม่า ซึ่งเป็นยี่ห้อะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่เป็นที่นิยมมาใช้เรียกแทนอะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เช่นเดียวกับภาษาเวียดนามที่มีการใช้คำว่า mi tòm ซึ่งเป็นยี่ห้อะหมี่กึ่งสำเร็จรูปที่คนเวียดนามนิยมบริโภคในสมัยก่อนมาใช้เรียกแทนคำว่า mi ăn liền (อะหมี่กึ่งสำเร็จรูป)

4. ภาษาเวียดนามเป็นภาษาทางการของประเทศเวียดนาม ภาษาเวียดนามแบ่งออกเป็น 3 ถิ่นหลักได้แก่ ถิ่นเหนือ ถิ่นกลาง และ ถิ่นใต้ ภาษาของแต่ละถิ่นมีความแตกต่างในเรื่องของวรรณยุกต์ คำศัพท์ ไวยากรณ์ และสำเนียง คำคำเดียวกันแต่คนแต่ละถิ่นจะเข้าใจคนละความหมายได้ เช่นคำว่า mướp ในภาษาถิ่นเหนือหมายถึงลูกพลัม (ที่เป็นพืชหนาว) ส่วนภาษาถิ่นใต้หมายถึงชมพู (ผลไม้) หรือคำว่า chén ภาษาถิ่นเหนือหมายถึง ถ้วยชาเซรามิค หรือทำจากแก้วเล็ก ๆ ใช้ดื่มน้ำ ชา หรือ เหล้า ส่วนภาษาถิ่นใต้หมายถึงถ้วยเล็กที่ใส่ข้าวกิน หรือกับข้าว นอกจากนี้ยังมีชื่ออาหารที่อาจจะทำให้ผู้แปลสับสนได้ เพราะแต่ละถิ่นมีวิธีปรุงและวิธีรับประทานคนละแบบ เช่น ในวัฒนธรรมถิ่นใต้ของเวียดนาม จำก้า (chả cá) หมายถึงอาหารที่มีลักษณะคล้าย ๆ ปลาโยโดยวิธีการทำคือทอดหรือสับเนื้อปลาให้ละเอียด ใส่พริกไทย ผักชีลาว ปุ้งรส บั่นเป็นก้อนแบน ๆ แล้วนำไปนึ่งหรือทอดหรือหนึ่งแล้วค่อยทอดอีกที เวลารับประทานสามารถรับประทานกับข้าว หรือ ใส่ในขนมจีน และน้ำซุ๊ป รับประทานเหมือนก๋วยเตี๋ยว แต่ในถิ่นเหนือนอกจากปลาโยแล้วอาจจะเข้าใจได้เป็นอาหารอีกแบบหนึ่งที่มีชื่อเสียงของฮานอยโดยวิธีการทำคือหั่นปลาเป็นชิ้นพอคำ หมกกับข้าว ขมิ้น กะปิ ฯลฯ แล้วนำไปย่างก่อนใส่ในกระทะร้อนทานกับเส้นขนมจีน ปุ้งรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ เช่น ถั่วลิสงคั่ว ผักชีฝรั่ง ต้นหอมหั่นยาว ๆ กับน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ

จากลักษณะของภาษาเวียดนามดังกล่าว ผู้วิจัยคิดว่าการแปลวรรณกรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทยควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ภูมิหลังของผู้แต่ง บริบท สถานที่ดำเนินเรื่อง ฯลฯ เพื่อที่จะเลือกใช้คำแปลให้ถูกต้อง มิฉะนั้นอาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจคลาดเคลื่อนไปเช่น ในงานวิจัยนี้ผู้แปลแปลคำว่า chả cá ว่า จำก้า ประกอบด้วยคำอธิบายเชิงอรรถว่า อาหารเวียดนามชนิดหนึ่งประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระทะร้อน ปุ้งรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ เป็นการอธิบายวิธีทาน จำก้าของภาคเหนือ แต่ผู้วิจัยคิดว่าเรื่องนี้ผู้เขียนเป็นคนถิ่นใต้และเหตุการณ์ในเรื่องก็ดำเนินในถิ่นใต้ จึงคิดว่าควรอธิบายเชิงอรรถเป็นวิธีทานของคนใต้ หรือ ในนวนิยายมีคำว่า mướp ในภาษาถิ่นใต้หมายถึง ชมพู ส่วนในภาษาหมายถึงลูกไหน ผู้แปลแปลว่าลูกพลัม (ชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งของลูกไหน) ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าควรแปลว่า ชมพู มากกว่า

5. ประเทศเวียดนามและประเทศไทย อยู่ในภูมิภาคเดียวกันคือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ คล้ายคลึงกัน คนไทยและคนเวียดนามจึงมีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน หลายประการ แต่อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมเวียดนามและไทยยังมีความแตกต่างพอสมควร ในด้านความคิด ความเชื่อ ฯลฯ เนื่องจากแต่ละประเทศมีประวัติศาสตร์ สังคมมีประวัติศาสตร์ และ ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอื่น ๆ ไม่เหมือนกัน กล่าวคือไทยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอินเดียมากกว่าจีน ส่วนเวียดนามได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนมากกว่าอินเดีย

6. จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามี 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการแปล วัฒนธรรมและความประสงค์ของผู้แปล เนื่องจากเวียดนามและไทยมีวัฒนธรรมและมุมมองค่อนข้างคล้ายคลึงกันจึงมีคำศัพท์เหมือนหรือคล้ายกันจึงทำให้แปลตรงตัวได้ โดยสื่อความหมายได้อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ปัจจัยทางวัฒนธรรมและความประสงค์ของผู้แปลก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการแปลเช่นกัน ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า บางทีวัฒนธรรมเหมือนกันแต่ผู้แปลเลือกที่จะแปลเป็นอย่างอื่นเช่นแปลคำว่า nháy lò cò เป็นการละเล่นที่มีลักษณะคล้ายกับตั้งแต่ของไทยว่า กระโดดยาง ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าที่ผู้แปลแปลแบบนั้นเพราะว่าการละเล่นตั้งเตอาจจะไม่เห็นบ่อยนักแล้วจึงแปลว่ากระโดดยางซึ่งเป็นการละเล่นที่ยังเห็นได้ในปัจจุบันเพื่อให้ผู้อ่านทุกรุ่นทุวยสามารถเข้าใจได้ หรือความตั้งใจของผู้แปลที่จะละไม่แปลเนื่องจากเป็นคำไม่สำคัญและการที่ผู้แปลตั้งใจอธิบายเชิงอรรถเพิ่มเพื่อให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ

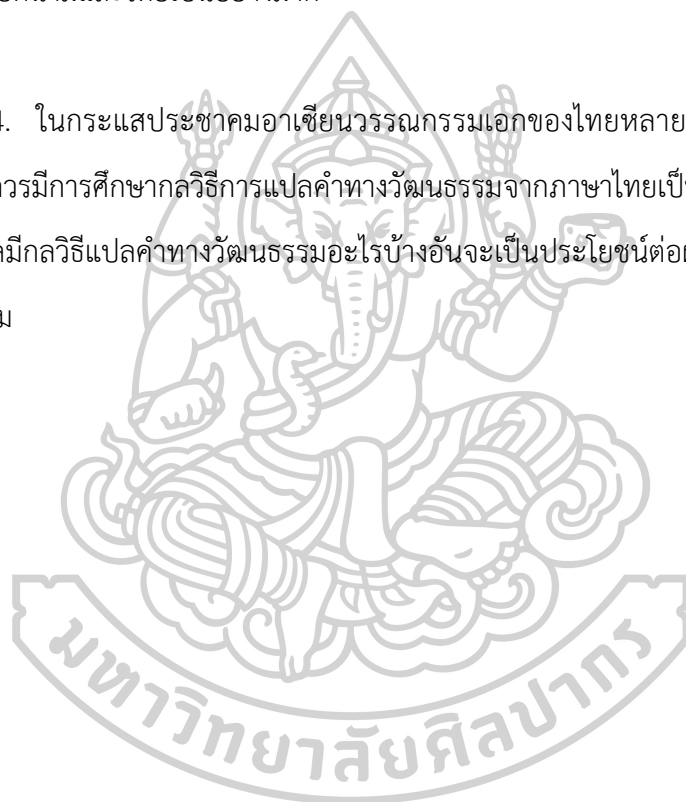
จากการศึกษา กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าภาษาเวียดนามและภาษาไทยมีคำสรรพนามที่มีลักษณะเหมือนกัน แต่ถ้าศึกษาอย่างละเอียดจะเห็นความแตกต่างกัน จึงคิดว่าควรมีการศึกษาวิธีการแปลคำสรรพนามจากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย และ วัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำสรรพนามของไทยและเวียดนาม

2. ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในนวนิยายสอดแทรกวัฒนธรรมพอสมควร จึงคิดว่าควรมีการศึกษาวัฒนธรรมไทยและเวียดนามในนวนิยายแปลก็จะเป็นการศึกษาวัฒนธรรมจากอีกแง่มุมหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศมากขึ้น

3. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ามีการใช้ภาพพจน์เป็นจำนวนมาก จึงคิดว่าควรมีการศึกษากลวิธีการแปลภาพพจน์จากภาษาเวียดนามเป็นภาษาไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาภาษาเวียดนามและไทยเป็นอย่างมาก

4. ในกระแสประชาคมอาเซียนวรรณกรรมเอกของไทยหลายเรื่องก็ได้แปลเป็นภาษาเวียดนาม จึงควรมีการศึกษากลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาเวียดนาม เพื่อให้ทราบว่าผู้แปลมีกลวิธีแปลคำทางวัฒนธรรมอะไรบ้างอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ศึกษาภาษาไทย และภาษาเวียดนาม

รายการอ้างอิง

- Nguyễn, N. Á. (2015). *Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ* (Lần thứ 54 ed.). TP. Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Trẻ.
- Nguyễn, N. T. (2015). *Vừa nhắm mắt vừa mở cửa sổ*. TP. Hồ Chí Minh: Nhà xuất bản Trẻ.
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับศาสนาและศีลธรรม. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ณิชชา กลิ่นขจร. (2544). กลวิธีการแปลตำราอาหารไทยเป็นภาษาอังกฤษ กรณีศึกษาดำราอาหาร SPICY THAI CUISINE. Retrieved from <http://www.thaitheiss.org/detail.php?id=45620>
- นันทวัฒน์ เนตรเจริญ. (2557). การแปลถ้อยคำต้องห้ามในวรรณคดีเรื่อง *The catcher in the Rye*: กรณีศึกษาสำนวนแปลของ คำระวี-ใบเตย. (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- ปราณี บานชื่น. (2523). การแปลขั้นสูง: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ ญาณวารี. (2544). กลวิธีการแปลวรรณกรรมเยาวชนของแมกไม้ เรื่อง *ซีลาร้ายที่สุด* และ *น้องเล็กยังร้ายอยู่*. (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยมหิดล,
- วัลยา วิวัฒน์ศร. (2545). การแปลวรรณกรรม: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วู ถิ กิม จี. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย. (มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- ศศิ เอาททยกุล. (2557). การศึกษาการแปลข้ามวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในบทบรรยายใต้ภาพของภาพยนตร์ไทย. สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา.
- สตรีรัตน์ ไกรอ่อน. (2556). กลวิธีการแปลคำทางวัฒนธรรมจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน*. (ปริญญาโท), มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- สัญญาวี สายบัว. (2525). หลักการแปล: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณณี ปิ่นมณี. (2557). การแปลขั้นสูง. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- hengvian, h. g., & มนธีรา ราโท. (2556). *ปิดตา เปิดหน้าต่าง*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์ในเครืออนันตมิปัคส์.
- hengvian, e. o., & มนธีรา ราโท. (2554). *ขอตัวหนึ่งใบกลับไปสู่วัยเด็ก*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์ในเครืออนันตมิปัคส์.
- อัจฉรา เทพแปง. (2555). กลวิธีการแปลค่านามประสมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยในนวนิยายเรื่อง

"แฮร์รี่ พอตเตอร์กับศิลาอาถรรพ์". วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ, 14(1), 95-104.
อัจฉรา สโรบล. ประวัติเครื่องแต่งกาย. Retrieved from

<http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006216/006216-03.pdf>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ก

รายการคำทางวัฒนธรรมจำแนกตามกลวิธีการแปล

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว

คำภาษาเวียดนามใน ต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. kho cá	ต้มเค็มปลา	ทำปลาต้มเค็ม
2. chơi rượt bắt	เล่นไล่จับ	เล่นไล่จับ
3. ti vi	ทีวี	ทีวี
4. tô	ซาม	ซาม
5. vật nhau xuống đất	จับทุ่มกันลงพื้น	จับทุ่มกันลงพื้น
6. 9 tháng 10 ngày	เก้าเดือนสิบวัน	เก้าเดือนสิบวัน
7. ba cây nhang	3 ดอกธูป	ธูปสามดอก
8. bắn bi	ยิงลูกหิน	ยิงลูกหิน
9. búa	ค้อน	ค้อน
10. ca nước	แก้วน้ำ	แก้วน้ำ
11. cái bàn ủi	โต๊ะรีดผ้า	โต๊ะรีดผ้า
12. cái bồ đen	ข้องสีดำ	ข้องสีดำ
13. cái giỏ	ตะกร้า	ตะกร้า
14. cái gói	หมอน	หมอน
15. cái nơ đỏ	โบว์แดง	โบว์แดง
16. cái nôi	เปลเด็ก	เปลเด็ก
17. cái nón vải	หมวกผ้า	หมวกผ้า
18. cái quạt	พัด	พัด
19. cái sọt	ตะกร้า	ตะกร้า
20. trắng	ขาว	ขาว

21. cặp	กระเป๋าหนังสือ กระเป๋านักเรียน กระเป๋าเอกสาร	กระเป๋าหนังสือ
22. câu cá	ตกปลา	ตกปลา
23. cây bút đỏ	ปากกาสีแดง	ปากกาสีแดง
24. cây giáo	หอก	หอก
25. chăn	ผ้าห่ม	ผ้าห่ม
26. chạy như điên	วิ่งเหมือนบ้า	วิ่งไปมาเหมือนคนบ้า
27. chén	ถ้วย	ถ้วย
28. chiếc đi văng	โซฟา	โซฟา
29. chiếc điện thoại	โทรศัพท์	โทรศัพท์
30. chổi	ไม้กวาด	ไม้กวาด
31. con chiên	ลูกแกะ	ลูกแกะ
32. con dao	ลักษณะนาม มีด	มีด
33. con ma	ลักษณะนาม ผี	ผี
34. củ tỏi	หัวกระเทียม	หัวกระเทียม
35. đá bóng	เตะบอล	ฟุตบอล
36. đàn piano màu đen	เปียโนสีดำ	เปียโนสีดำ
37. đánh trống	ตีกลอง	ตีกลอง
38. đen	ดำ	ดำ
39. đèn dầu	ตะเกียงน้ำมัน	ตะเกียงน้ำมัน
40. đèn đũa	ค้ำ	ค้ำ
41. đỏ mặt	หน้าแดง	หน้าแดง
42. đốt trầm	เผาไม้หอม	เผาไม้หอม
43. chính tả	เขียนตามคำบอก	เขียนตามคำบอก
44. hăm trú	หลุมหลบภัย	หลุมหลบภัย

45.	hí hí	ฮี ๆ (เสียงหัวเราะ)	ฮี ๆ
46.	hòn bi	ลูกหิน	ลูกหิน
47.	hộp diêm	กล่องไม้ขีด	กล่องไม้ขีด
48.	kim băng	เข็มกลัด	เข็มกลัด
49.	làm nhục tổ tiên	ทำให้อับอายบรรพบุรุษ	ทำให้บรรพบุรุษอับอาย
50.	lịch sử	ประวัติศาสตร์	ประวัติศาสตร์
51.	lồng chim	กรงนก	กรงนก
52.	ma xơ	มาเซอร์	มาเซอร์
53.	màu đỏ	สีแดง	สีแดง
54.	màu trắng	สีขาว	สีขาว
55.	màu vàng	สีเหลือง	สีเหลือง
56.	may phước	โชคดี	โชคดี
57.	mền	ผ้าห่ม	ผ้าห่ม
58.	môn đạo đức	วิชาศีลธรรม	วิชาศีลธรรม
59.	môn tập đọc	วิชาฝึกอ่าน	วิชาฝึกอ่าน
60.	môn Toán	วิชาเลข/คณิตศาสตร์	วิชาเลข
61.	ngày giỗ	วันครบรอบวันตาย	วันครบวันตาย
62.	ngôi mộ	หลุมฝังศพ	หลุมฝังศพ
63.	nơ đỏ	โบว์แดง	โบว์แดง
64.	nón len	หมวกไหมพรม	หมวกไหมพรม
65.	nước mắm	น้ำปลา	น้ำปลา
66.	ôi	โอย (อุทาน)	โอย
67.	ối	โ้ย (อุทาน)	โ้ย
68.	ối!	โอย (อุทาน)	โอย
69.	ông tiên	เทวดา	เทวดา
70.	phòng tắm	ห้องน้ำ	ห้องน้ำ

71. quý	ผี	ผี
72. tấm phản	แคร่	แคร่
73. sách vở	หนังสือสมุด	สมุดหนังสือ
74. tập viết	ฝึกเขียน	ฝึกเขียน
75. tập vở	หนังสือสมุด	สมุดหนังสือ
76. thái tử Tất Đạt Đa	เจ้าชายสิทธัตถะ	เจ้าชายสิทธัตถะ
77. thể lục huyền bí	พลังลึกลับ	พลังลึกลับ
78. thị trấn	ตัวเมือง	ตัวเมือง
79. Thích Ca Mâu Ni	ศากยมนี	ศากยมนี
80. tím	สีม่วง	สีม่วง
81. tím tím	ม่วงๆ	สีม่วงๆ
82. tín đồ Thiên Chúa	คริสต์ศาสนิกชน	คริสต์ศาสนิกชน
83. trạm y tế	สถานอนามัย	สถานอนามัย
84. trắng hồng	ขาวชมพู	ขาวอมชมพู
85. trắng tinh	ขาวสะอาด	สีขาวสะอาด
86. trang trại	ฟาร์ม	ฟาร์ม
87. uống trà	ดื่มชา	ดื่มชา
88. vống	เปลญวน	เปลญวน
89. xanh mượt	เขียวชอุ่ม	เขียวชอุ่ม
90. xe ngựa	รถม้า	รถม้า
91. xiếc	กายกรรม	กายกรรม
92. chiếc xuồng	เรือ	เรือ
93. đại thần	ขุนนาง	ขุนนาง
94. giấc ngủ trưa	นอนกลางวัน	นอนกลางวัน
95. máng	ราง	ราง
96. cái gàu	กระบวย	กระบวย

97. ông tướng	ท่านหัวหน้า	ท่านหัวหน้า
98. đèn	ตะเกียง	ตะเกียง
99. lều	กระท่อม	กระท่อม
100. đồ gày	แดงก่ำ	แดงก่ำ
101. xuống máy	เรื่อยนต์	เรื่อยนต์
102. chiếc tivi	ทีวี	โทรทัศน์

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย

คำภาษาเวียดนามใน ต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับ แปล
1. Jesus	เยซู	พระเยซู
2. món thập cẩm	อาหารประกอบหลายอย่าง	รวมมิตร
3. giẻ lau nhà	ผ้าถูบ้าน	ผ้าขี้ริ้ว
4. bàn ăn	โต๊ะกิน	โต๊ะอาหาร
5. bàn học	โต๊ะเรียน	โต๊ะอ่านหนังสือ
6. bánh mì	ขนมหมี่	ขนมปัง
7. bình tưới	ถังรดน้ำ	บัวรดน้ำ
8. bịt mắt bắt dê	ปิดตาจับแพะ	ปิดตาตีแพะ
9. cây hình chữ thập	ต้นรูป T	กางเขน
10. chà chà	จ๋า จ๋า (เป็นคำอุทานใช้เวลา แปลกใจหรือชมเชย)	อะไรวี่
11. chết rồi	ตายแล้ว	แยแล้ว
12. chiếc hòm	หีบ	โลงศพ
13. chiếc xe đạp	รถถีบ	จักรยาน
14. chơi trò vợ chồng	เล่นภรรยาสามี	เล่นพ่อแม่ลูก
15. chơi trò vợ chồng	เล่นเป็นภรรยาสามี	เล่นเป็นพ่อแม่

16.	chuyện cổ tích	เรื่องเก่าแก่	นิทาน
17.	con cu	เด็กน้อย	ไอ้หนู
18.	cục cưng	ก้อนที่รัก (ที่รัก)	เด็กน้อย
19.	đám tang	งานศพ	ขบวนแห่ศพ
20.	đám cưới	งานแต่งงาน	พิธีแต่งงาน
21.	đen thui	ดำซีเห่	มืดมิด
22.	đen sì	ดำซีเห่	ดำคล้ำ
23.	đi bơi	ไปว่ายน้ำ	เล่นน้ำ
24.	tháo cũi sổ lồng	เปิดกรง ออกจากกรง	ได้หลุดออกจากกรงขัง
25.	đoàn sơn đông mãi võ	คณะที่แสดงมวย มายากล พร้อมกับชายยา	คณะมายากล
26.	gấu bông	หมินุ่น	ปุยนุ่น
27.	gương kẻ cổ	ตาบข้างคอ	เอามีดมาจี้คอหอย
28.	hây hây	ฮัย ฮัย	ฮัย ฮัย
29.	hí hí	ฮี้ฮี้ (เสียงหัวเราะเบาเบา)	คิกคัก
30.	kèn	เครื่องลมไม้	พิธีรีตอง
31.	khì khì	คิคิ (คำเลียนเสียงหัวเราะเบา ๆ)	คิกคิก
32.	kho báu	คลังของมีค่า	ขุมทรัพย์
33.	tím ngất	ม่วงมาก	เขียวคล้ำ
34.	ma quỷ khiến	ผีภูตสั่ง	ผีเข้า
35.	mặt tái xanh	หน้าซีดเขียว	หน้าซีด
36.	mặt xanh xao	หน้าเขียวจืด	หน้าซีด
37.	màu nồn chuối	สีใบอ่อนกล้วย (สีหน้ากังวล ตกใจ)	ซีด

38.	là con vệt	เป็นนกแก้ว	เป็นนกแก้วนกขุนทอง
39.	mì gói	เส้นแป้งห่อ	บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป
40.	mì gói	เส้นแป้งห่อ	มาม่า
41.	nhà tắm	บ้านอาบน้ำ	ห้องน้ำ
42.	nhà thờ	บ้านบูชา	โบสถ์
43.	ồ	โอ้ (อุทาน)	โอ้โฮ
44.	oái oăm thay	แปลกจริง ๆ (อุทาน)	ช่างน่าขันเหลือเกิน
45.	ối trời ơi	โอย ฟ้าเอ๋ย (อุทาน)	โอยพระเจ้า
46.	ối trời ơi	โอย ฟ้า (สวรรค์)เอ๋ย	โอย สวรรค์ช่วยด้วย
47.	ông lang vườn	หมอสวน	หมอยาสมุนไพร
48.	ông lang vườn	หมอสวน	หมอยาพื้นบ้าน
49.	quạt máy	พัดเครื่อง	พัดลม
50.	tắc tắc	ตึกตึก	จึกจึก
51.	tấm thiệp cưới	การ์ดแต่งงาน	การ์ดเชิญงานแต่ง
52.	thật là hú vía	อุทานเวลากลัว หรือรอดจากอันตราย	เกือบไปแล้วสิเรา
53.	thuốc nam	ยาใต้	พืชสมุนไพร
54.	thượng đế (phù hộ)	เป็องบน(ช่วย)	สวรรค์ (ปราณี)
55.	trò chơi vợ chồng	การเล่นภรรยาสามี	การเล่นเป็นพ่อแม่
56.	trời ơi	ฟ้าเอ๋ย	คุณพระช่วย
57.	trời ơi	ฟ้าเอ๋ย สวรรค์เอ๋ย	สวรรค์ประทาน
58.	ủa	อ้าว (คำอุทานเวลาความรู้สึกแปลกใจ ประหลาดใจ)	เออ
59.	ủa ủa	อ้าวอ้าว (คำอุทานใช้เวลาตกใจ ประหลาดใจ)	อือ อือ อา

60. úi chà	อึ้ง ฉ่า (คำอุทานแสดงความ แปลกใจ ประหลาดใจ)	โอยโหย
61. vật tay	ปล้ำมือ	งัดข้อ
62. cái vòi sen	สายบัว	ฟักบัว
63. tập đọc	ฝึกอ่าน	การอ่าน
64. tập viết	ฝึกเขียน	การเขียน
65. đọc kinh	อ่านบทสวด	สวดมนต์
66. màu xanh lơ	สีฟ้าจาง	สีฟ้าใส
67. bắn bi	ยิงลูกหิน	เล่นลูกหิน
68. xe bò	รถวัว	เกวียน
69. nhanh như chớp	เร็วเหมือนฟ้าแลบ	ชั่วพริบตาเดียว
70. xe hơi	รถไอน้ำ	รถแก่ง
71. eo ôi	แอว เอย (อุทานเวลากลัว ตกใจ)	นั่น
72. ra chơi	ออกไปเล่น	เวลาสำหรับวิ่งเล่น
73. Tết Ma Rốc	เทศกาลปีใหม่มอริอ็อคโก	ไม่แน่ใจว่าเมื่อไร
74. là tiên là phật	เป็นนางฟ้า/เทวดาเป็น พระพุทธรเจ้า	ได้รับเกียรติ
75. có trời mới biết	ฟ้าเท่านั้นที่จะรู้	โดยไม่รู้สาเหตุที่แน่ชัด
76. mộ bia	หลุมฝังศพ	หลุมฝังศพ
77. ngày nhà giáo	วันครู	วันครูแห่งชาติ

กลวิธีการแปลโดยใช้คำจำแนกประเภท

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภทอย่างกว้าง ๆ		
คำภาษาเวียดนามในต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. chè đậu đỏ bánh lọt	ขนมถั่วแดงขนมลอด	ขนม
2. quán bà Hai Đọt	ร้านยายฮายดอต	ร้านคุณยาย
3. cái giếng	บ่อน้ำบาดาล	บ่อน้ำ
4. màu xanh sẫm	สีเขียว/ฟ้า/น้ำเงินเข้ม	สีเขียว
5. cặp	กระเป๋านักเรียน,กระเป๋าเอกสาร	กระเป๋า
6. chai xá xí	ขวดน้ำชาสี่	ขวดน้ำอัดลม
7. chén	ถ้วย	ถ้วยชา
8. bàn thờ	โต๊ะบูชา	หิ้ง
9. chiếc thau nhôm	กะละมังอะลูมิเนียม	กะละมัง
10. chiếc yếm	เสื้อเอี้ยม	เสื้อ
11. cơm	ข้าวสุก	ข้าว
12. dao cạo râu	มีดโกนหนวด	มีดโกน
13. đỏ đỏ	แดง ๆ	แดง
14. đỏ hoe	แดงจาง ๆ สด ๆ	แดง
15. đỏ rực	แดงมาก (ทำให้มีความรู้สึกร้อน)	สีแดง
16. giếng	บ่อน้ำบาดาล	บ่อ
17. lò than	เตาถ่าน	เตา
18. quán chè của bà Hai Đọt	ร้านขนมหวานของย่า/ยายฮายดอต	ร้านขนมของคุณยาย
19. quán rượu lão Ba Đục	ร้านเหล้าลุงบาดึก	ร้านตาบา
20. tập vẽ	ฝึกวาด	วาดเขียน

21. trắng phếu	ขาว ไม่สวย	ขาว
22. trắng tinh	ขาวสะอาด	สีขาว
23. trắng toát	ขาว ทำให้มีความรู้สึกน่ากลัว	สีขาว
24. xám ngoét	เทาซีด เทาทั่วหน้า เทาสนิท	สีเทา
25. xanh xanh	เขียว ๆ (ฟ้า ๆ/น้ำเงิน ๆ)	สีเขียว
26. đánh nhau	ปล้ำต่อยกัน	ปล้ำต่อยกัน
27. đỏ chói	สีแดงแสบตา	สีสวย
28. quán ăn bình dân	ร้านกินคนธรรมดา	ร้านธรรมดาทั่วไป
กลวิธีการแปลแบบใช้คำเฉพาะเจาะจงกว่า		
29. cá chiên	ปลาทอด	ปลาทอด
30. cái đèn	ไฟ	ไฟหน้าของเรือ
31. cây bút xanh	ปากกาสีน้ำเงิน/สีฟ้า/สีเขียว	ปากกาสีน้ำเงิน
32. chăn gối	ผ้าห่ม หมอน	ผ้าห่ม
33. cháo	โจ๊ก/ ข้าวต้ม	ข้าวต้ม
34. cháo	โจ๊ก ข้าวต้ม	โจ๊ก
35. khăn	ผ้าพันคอ ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าปูโต๊ะ	ผ้าพันคอ
36. lò	เตา	เตาอบ
37. màu xanh	สีเขียว/สีฟ้า/สีน้ำเงิน	สีเขียว
38. màu xanh	สีเขียว/สีฟ้า/สีน้ำเงิน	สีฟ้า
39. cái gối	หมอน	หมอนข้าง
40. bà mẹ	ยายแก่ทำคลอด หรือ เทพที่ทำ หน้าที่ปั้นรูปร่างของทารกใน ท้องแม่	หมอดำแย
41. ôi	โอย (คำอุทาน ใช้ได้ในหลาย กรณี ตกใจ เสียใจ ชมเชย ฯลฯ)	โอยตายแล้ว

42. thuốc	ตลับเมตร ไม้บรรทัด	ตลับเมตร
43. xe rom	รถพาง	รถเกวียนบรรทุกพาง
44. đen	ดำ	ดำคล้ำ

กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล

คำภาษาเวียดนามในต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. gánh vè chai	หาบเร่ซื้อขยะ (พวกขวด กระจก โลหะ กระจก กระจก...)	ไม่แปล
2. ái chà!	คำอุทานเวลาประหลาดใจ	ไม่แปล
3. bực giảng	ฐานสอน	ไม่แปล
4. chè	ขนมหวาน	ไม่แปล
5. chơi trò vợ chồng	การเล่นภรรยาสามี	ไม่แปล
6. củ riêng	ข่า	ไม่แปล
7. cuốc	จอบ	ไม่แปล
8. cười khà khà	หัวเราะฮาๆ	ไม่แปล
9. đen đúa	ดำคล้ำ	ไม่แปล
10. eo ôi	ปากอุทานเวลากลัว หรือ รังเกียจอะไร	ไม่แปล
11. giường ngủ	เตียงนอน	ไม่แปล
12. nghèo rớt mùng tơi	จนเสื่อขาดร้ว (จนมาก)	ไม่แปล
13. hoàng thượng	พระมหากษัตริย์	ไม่แปล
14. lá mơ	ใบ (ที่กินกับเนื้อหมา)	ไม่แปล
15. lu nước	โองน้ำ	ไม่แปล
16. màu vàng úa	สีเหลือง เหี่ยว	ไม่แปล

17.	muống	ช้อน	ไม่แปล
18.	ố vàng	เหลือง เก่า	ไม่แปล
19.	ôi	โอย อุทาน	ไม่แปล
20.	ối giời	โอย ฟ้า	ไม่แปล
21.	ruột nở từng khúc	ไส้بان พอง ทุกท่อน	ไม่แปล
22.	tập vở	หนังสือสมุด	ไม่แปล
23.	ũa	คำอุทานเวลารู้สึกแปลกใจ ประหลาดใจ	ไม่แปล

กลวิธีการแปลแบบแปลเป็นอย่างอื่น

คำภาษาเวียดนามใน ต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับ แปล
1. bộ ván	โซฟา	พื้
2. bàn thờ	โต๊ะบูชา	หลุมฝังศพ
3. bắp rang	ข้าวโพดคั่ว	ข้าวโพดปิ้ง
4. bữa cào	คราด	จอบ
5. chiếc cặp	กระเป๋านักเรียน กระเป๋า เอกสาร	กระเป๋าสตางค์
6. chơi bi-da	เล่นสนุกเกอร์	เล่นข้างนอก
7. con Vện	หมาที่มีขนสีดำขาวสลับกัน	เศษแก้ว
8. đèn dầu	ตะเกียงน้ำมัน	เทียนเล่มเล็ก
9. chiếc phèng la	เคาะช่อง	เคาะกรับ
10. nhảy lò cò	กระโดดขาเดียว (ตั้งแต่)	กระโดดยาง
11. tủ lạnh	ตู้เย็น	โต๊ะ
12. tóc tém	ผมสั้นเรียบร้อย	ผมบ๊อบ
13. rên hừ hừ	ร้องฮือฮือ	ร้องโวยวายเสียงดัง

14. chén	ถ้วย	ชาม
15. ngày lao động	วันแรงงาน (วันทำความสะอาด ห้องเรียน โรงเรียนหรือบริเวณ รอบ ๆ โรงเรียน)	วันแรงงานสากล
16. chiếc khăn tay	ผ้ามือ	ผ้าเช็ดหน้า

กลวิธีการแปลแบบผสม

กลวิธีการแปลแบบใช้คำจำแนกประเภท + ทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

คำภาษาเวียดนาม ในต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. áo dài	เสื้อยาว	ชุดอ่าวหญ่าย ทางภาคเหนือของเวียดนามออกเสียงว่าอ่าว สาย คือชุดประจำชาติของสตรีเวียดนาม ประกอบด้วยเสื้อตัวยาว แขนยาว คอตั้ง และ กางเกงขายาว
2. Tết	เทศกาลปีใหม่เวียดนาม	วันตรุษเต๊ต Tết วันปีใหม่ของเวียดนามตรงกับ ตรุษจีน
3. bánh xèo	ขนมแฉ่ว	ขนมแบนี่แฉ่ว ขนมชนิดหนึ่งของเวียดนาม ทำจากแป้ง เป็น ก้อนกลม ๆ สีขาว
4. nón lá	หมวกยอดแหลมทำ จากต้นปาล์ม	หมวกहनอน हनอน (Nón) หมวกยอดแหลมของเวียดนาม

5. Tết	เทศกาลปีใหม่เวียดนาม	ตรุษเต๊ต เต๊ต (Tết) คือการฉลองปีใหม่ของเวียดนามตามปฏิทินจันทรคติ ซึ่งตรงกับช่วงตรุษจีน
6. cái nón	หมวกยอแดลมทำจากต้นปาล์ม	หมวกहनอน (nón) (nón) หอน คือหมวกงอบยอแดลมของเวียดนาม

กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + อธิบายเชิงอรรถ

คำภาษาเวียดนามในต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. chả cá	ปลายอ	จ๋าจ้า อาหารเวียดนามชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเส้นขนมจีนกินกับปลากระเทียม ร้อน ประูรสด้วยเครื่องเทศต่าง ๆ ผักสด และน้ำจิ้มที่ทำจากกะปิ
2. Lục Vân Tiên	พี่เมฆหมักศจรรย์	หลุก เวิน เตียน Lục Vân Tiên คือวรรณกรรมของเวียดนามซึ่งประพันธ์ขึ้นในคริสต์ศวรรษที่ 19 ตั้งชื่อตามตัวละครเอกฝ่ายชายในเรื่องซึ่งเป็นคนดีและมี ความกตัญญู แต่ต้องประสบเคราะห์ร้าย ถูก อิจฉาและกลั่นแกล้งจนแทบเอาชีวิตไม่รอด ต่อมามีการนำเอาวรรณกรรมเรื่องนี้มาดัดแปลง เป็นบทละครสำหรับการแสดงประเภทต่าง ๆ

3. Tô Vū	โต หู	โต หู โตหู่ (Tô Vū) นักแต่งเพลงชื่อดังของเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทเพลงในช่วงการต่อสู้กับฝรั่งเศส ก่อนปี ค.ศ. 1945 และเป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งสถาบันดนตรีของเวียดนาม
4. phở	ก๋วยเตี๋ยวแบบ เวียดนาม	เฟอ เฟอ (Phở) อาหารประจำชาติของเวียดนาม ประกอบด้วยน้ำซุป เส้นก๋วยเตี๋ยว เนื้อไก่ หรือเนื้อวัว มักรับประทานในช่วงเช้า
5. Trương Chi	เจื่องจี	เจื่องจี เจื่องจี เป็นนิทานพื้นบ้านของเวียดนาม บอกเล่าความรักของชายหาปลาผู้มีเสียงอันไพเราะกับเจ้าหญิงแสนงาม แต่เนื่องจากไม่สมหวังในความรักเขาจึงฆ่าตัวตาย

กลวิธีการแปลแบบตรงตัว + อธิบายเชิงอรรถ

คำภาษาเวียดนาม ในต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. “con chim”	ตัวนก	นก คำว่า "con chim" หรือนกใช้แทนอวัยวะเพศของผู้ชาย
2. chén	ถ้วย	ถ้วย คนเวียดนามกินข้าวด้วยถ้วยและตะเกียบเหมือนคนจีน

3. năm Mùì	ปีแพะ	ปีแพะ
		ในภาษาเวียดนามเรียกปีมะแมว่า ปีหมู๋ (Mùì) มีแพะเป็นสัญลักษณ์เช่นกัน

กลวิธีการแปลแบบทับศัพท์ + การใช้คำจำแนกประเภท

คำภาษาเวียดนาม ในต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. áo dài	เสื้อยาว	ชุดอ่าวหญ่าย

กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงความหมาย + อธิบายเชิงอรรถ

คำภาษาเวียดนามใน ต้นฉบับ	ความหมาย	คำแปลภาษาไทยในฉบับแปล
1. câu ấm	คำเรียกลูกชายของขุนนาง หรือคนที่ทำงานใน พระราชสำนักสมัยก่อน	คุณชายน้อย
		Câu ấm หมายถึงลูกชายขุนนาง เป็นคำ ที่มีความหมายดี หมายถึงคนที่เกิดมาสุข สบาย

ภาคผนวก ข

ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเวียดนาม

ชื่อทางการ	สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
ที่ตั้ง	ตั้งอยู่ด้านตะวันออกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทิศเหนือติดกับจีน ทิศตะวันตกติดกับลาว ทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับกัมพูชา ทิศตะวันออกติดกับทะเลจีนใต้และอ่าว Tonkin ทิศใต้ติดกับอ่าวไทย
เมืองหลวง	ฮานอย (Hà Nội)
พื้นที่	331.698 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ทอดตัวยาวจากเหนือจรดใต้ มีความยาวประมาณ 1635 กิโลเมตร
ประชากร	92,7 ล้านคน (พ.ศ. 2559)
ภาษาราชการ	ภาษาเวียดนาม
ศาสนา	คนเวียดนามส่วนใหญ่ไม่นับถือศาสนา 81.69% นับถือศาสนาพุทธ 7.93% ศาสนาคริสต์ 6.62% ศาสนาอื่น ๆ 3.76%
ลักษณะภูมิประเทศ	$\frac{3}{4}$ พื้นที่ของเวียดนามเป็นภูเขาและที่ราบสูงโดยทอดยาวจากชายแดนตะวันตกเฉียงเหนือถึงตะวันออกเฉียงใต้มีความยาวทั้งหมด 1400 กม. ยอดเขา ฟาน ซี ฟัง เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดโดยสูงประมาณ 3143 เมตร มีพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำสำคัญได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำแดงทางตอนเหนือ (Đồng bằng sông Hồng) มีเนื้อที่ 15000 ตารางกิโลเมตร และที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงทางตอนใต้มีเนื้อที่ทั้งหมด 40000 ตารางกิโลเมตร đồng bằng sông Cửu Long
ลักษณะภูมิอากาศ	ด้วยประเทศเวียดนามมีความยาวจากเหนือจรดใต้ถึง 1635 กิโลเมตร จึงทำให้ลักษณะภูมิอากาศระหว่างภาคเหนือ กลาง ใต้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ภาคเหนือมี 4 ฤดู ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และ ฤดูหนาว ส่วนภาคใต้มี 2 ฤดูคือ ฤดูฝน และ ฤดูแล้ง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	Ton Bui Thu Huong
วัน เดือน ปี เกิด	28 Aug 1991
สถานที่เกิด	Moc Chau, Son La.
วุฒิการศึกษา	Hanoi University
ที่อยู่ปัจจุบัน	85 Phan Dinh Giot Str., Zone 2, Moc Chau Dist., Son La Province.

